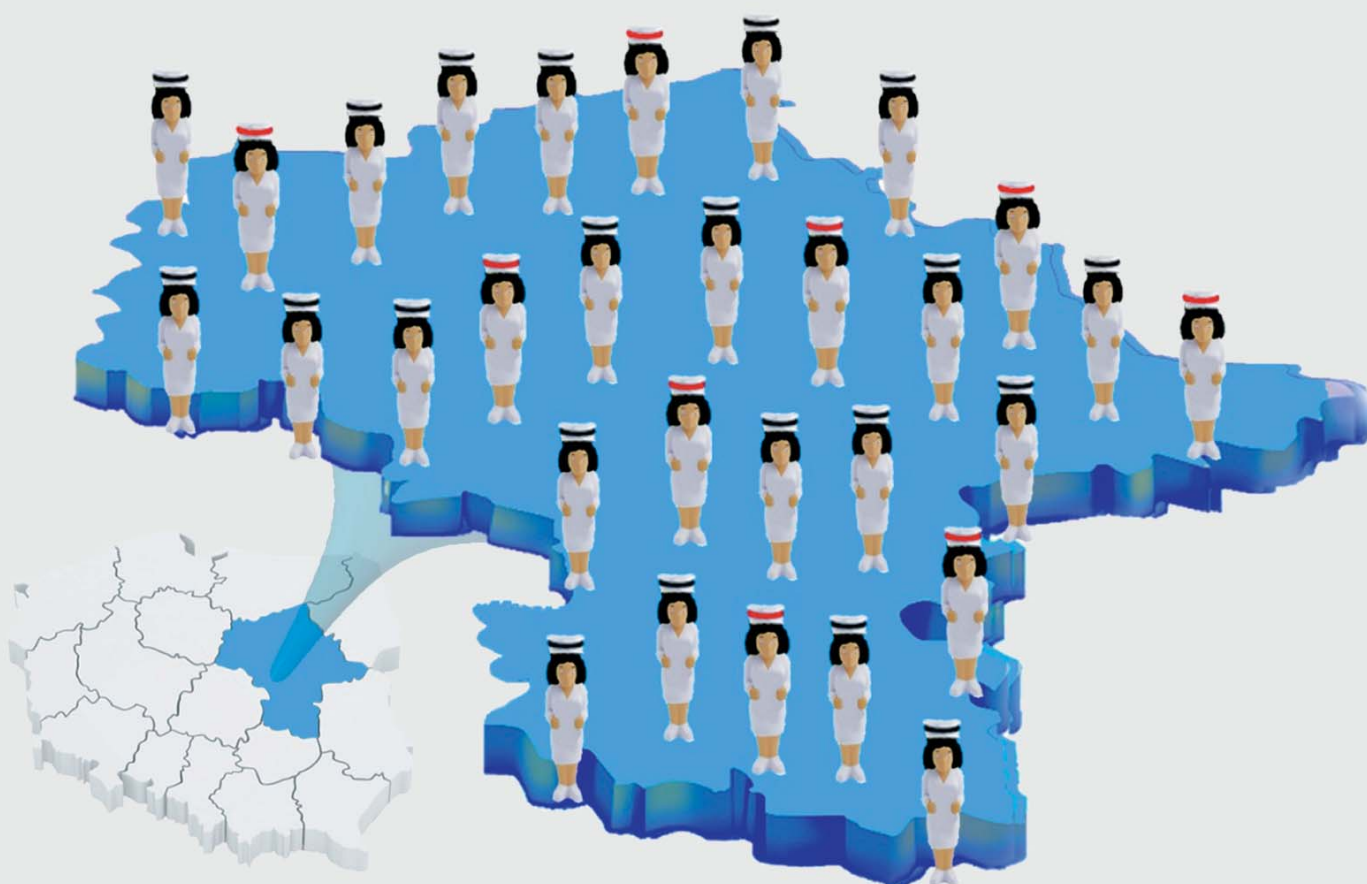

RAPORT O STANIE PIEŁĘGNIARSTWA

WYDANIE SPECJALNE

Kolegium redakcyjne:

Wislawa Ostrega
Elzbieta Madajczyk
Nikoleta Broda
Beata Baliszewska
Wioletta Galuba
Danuta Mioduszevska
Lena Serafin

Kontakt z redakcją:

Warszawska Okręgowa Izba
Pielęgniarek i Położnych
Redakcja Biuletynu,
ul. Nowy Świat 63,
00-042 Warszawa
e-mail: wostrega@interia.pl
<http://www.woipip.pl/>
tel. (0-22) 826-84-77

Warunki publikacji nadesłanego materiału:

1. Nadesłany materiał musi być podpisany (do wiadomości redakcji należy podać adres i nr telefonu)
2. Przyjmujemy artykuły w wersji elektronicznej zapisane w formacie Word (edytowalne).
3. Tekst: Times New Romana, rozmiar 12, interlinia 1,5 bez wersalików podkreśleń itp. Tekst wymagający wyróżnienia należy pogrubić (wyboldować).
4. Miejsce wstawienia rycin i obrazków zaznaczone: >>>ryc. 1<<<
5. Obrazki i ryciny w oddzielnym pliku w wersji edytowalnej podpisane numerem obrazka.
6. Przypisy i bibliografia na końcu tekstu.
7. Jeśli tekst jest przedrukiem proszę podać pełne źródło (adres internetowy) i zgodę na przedruk.
8. Materiały do biuletynu proszę przekazywać na adres: wostrega@interia.pl lub merytoryczny@woipip.med.pl
9. Redakcja:
 - a. nie publikuje tekstów anonimowych,
 - b. zastrzega prawo redagowania tekstów,
 - c. nie zwraca nadesłanych materiałów,
 - d. nie odpowiada za treść nadesłanych ogłoszeń.

Podziękowania

Składam serdeczne podziękowania Koleżankom i Kolegom z Okręgowej Rady Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych oraz z Kolegium Redakcyjnego „Impulsu” za wyrażenie zgody na wydanie drukiem „Raportu o stanie pielęgniarstwa”.

Dziękuję również wszystkim moim Przyjaciołom i Rodzinie za konstruktywne uwagi oraz pomoc w opracowaniu redakcyjnym niniejszego raportu.

Za udostępnienie mi niezbędnych danych liczbowych szczególne podziękowania kieruję do Kierownictwa i Pracowników następujących urzędów i instytucji:

- Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie,
- Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych,
- Centrum Systemów Informacyjnych Ochrony Zdrowia,
- Departamentu Pielęgniarek i Położnych Ministerstwa Zdrowia,
- Głównego Urzędu Statystycznego w Warszawie,
- uczelni wyższych kształcących na kierunkach pielęgniarstwo i położnictwo.

Wislawa Załuska

RAPORT O STANIE PIEŁĘGNIARSTWA

1. ZAREJESTROWANE PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNE	5
1.1. Piełęgniarki i położne zarejestrowane w Polsce	5
1.2. Mediana, modalna i średnia wieku piełęgniarek i położnych w Polsce i w województwie mazowieckim	6
1.3. Zarejestrowane piełęgniarki w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Piełęgniarek i Położnych	8
1.4. Zarejestrowane położne w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Piełęgniarek i Położnych	13
1.5. Różnice w liczbie i strukturze zarejestrowanych piełęgniarek i położnych	15
PODSUMOWANIE	16
2. ZATRUDNIENIE PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH	17
2.1. Zatrudnienie piełęgniarek i położnych w Polsce	17
2.2. Zatrudnienie piełęgniarek w województwie mazowieckim	18
2.3. Zatrudnienie położnych w województwie mazowieckim	21
2.4. Zatrudnienie piełęgniarek i położnych na tle innych grup zawodowych w województwie mazowieckim	23
2.5. Zatrudnienie w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim	25
2.6. Zatrudnienie piełęgniarek i położnych w podstawowej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim	25
PODSUMOWANIE	29
3. DYSPROPORCJE POMIĘDZY ZAREJESTROWANYMI A ZATRUDNIONYMI PIEŁĘGNIARKAMI I POŁOŻNYMI	29
3.1. Dysproporcje w zarejestrowaniu i zatrudnieniu piełęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim	29
3.2. Dysproporcje w zarejestrowaniu i zatrudnieniu położnych w Polsce i w województwie mazowieckim	32
PODSUMOWANIE	33
4. WYKSZTAŁCENIE PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH	33
4.1. Wykształcenie piełęgniarek w województwie mazowieckim	34
4.2. Wykształcenie położnych pracujących na terenie województwa mazowieckiego	38
PODSUMOWANIE	42
5. PRAWA EMERYTALNE PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH	42
5.1. Nabycie praw emerytalnych przez piełęgniarki w Polsce i w województwie mazowieckim	43
5.2. Nabycie praw emerytalnych przez piełęgniarki w województwie mazowieckim	45
5.3. Nabycie praw emerytalnych przez położne w Polsce i w województwie mazowieckim	46
PODSUMOWANIE	47
6. STUDENCI I ABSOLWENCI STUDIÓW PIEŁĘGNIARSKICH ORAZ POŁOŻNICZYCH	48
6.1. Absolwenci studiów na kierunku piełęgniarskim w Polsce	48
6.2. Studenci i absolwenci studiów na kierunku piełęgniarskim w województwie mazowieckim	50
6.3. Studenci i absolwenci studiów na kierunku położnictwo w Polsce	53
6.4. Studenci i absolwenci studiów na kierunku położnictwo w województwie mazowieckim	55
PODSUMOWANIE	56
7. DEFICYT PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH	57
7.1. Deficyt piełęgniarek w Polsce	57
7.2. Wskaźnik zatrudnienia piełęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim	59
7.3. Deficyt piełęgniarek w województwie mazowieckim	60
7.4. Deficyt położnych w Polsce	63
7.5. Deficyt położnych w województwie mazowieckim	64
PODSUMOWANIE	65
8. ZAPOTRZEBOWANIE NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE UDZIELANE PRZEZ PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNE	66
WNIOSKI I REKOMENDACJE	69
Spis tabel	74
Spis wykresów	74

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Szanowni Państwo!

Przedkładając raport o stanie pielęgniarstwa mam nadzieję, że będzie on stanowił impuls do szybkiego i zdecydowanego podjęcia działań mających na celu zahamowanie wzrostu deficytu pielęgniarek i położnych w Polsce oraz w województwie mazowieckim. W opracowaniu zaproponowałam zarys strategicznego planu wdrożenia skutecznych mechanizmów legislacyjnych, finansowych i organizacyjnych zmierzających do zabezpieczenia społeczeństwa w opiekę pielęgniarską. Raport jest jednocześnie apelem o skonsolidowanie w tym celu sił wszystkich środowisk. Dla sprawnego funkcjonowania ochrony zdrowia ważne jest, żeby apel ten wybrzmiał w sercach decydentów, płatnika świadczeń zdrowotnych, zarządzających placówkami medycznymi, ale również w świadomości pacjentów, którzy najboleśniej odczują brak fachowej pomocy w trudnych chwilach choroby i cierpienia.

Pielęgniarki i położne są filarem i gwarancją efektywnego działania systemu opieki zdrowotnej, co nabiera szczególnego znaczenia w kontekście niekorzystnych zjawisk demograficznych i epidemiologicznych, generujących zwiększone zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarską. Wykonywanie tych zawodów wymaga gruntownego i długotrwałego wykształcenia oraz ciągłego doskonalenia umiejętności i pogłębiania wiedzy medycznej. Współczesną pielęgniarkę i położną, oprócz kompleksowego wykształcenia, interdyscyplinarnej wiedzy i doświadczenia zawodowego, musi wyróżniać empatia, troskliwość i opiekuńczość, a jednocześnie odporność na stres, odwaga oraz umiejętność pogodzenia wykonywania skomplikowanych procedur medycznych z ideą humanitaryzmu.

Analiza problemów pielęgniarek w województwie mazowieckim została przedstawiona na tle sytuacji w Polsce. Opracowanie zawiera również szereg danych dotyczących położnych.

Z prognozy narastającego deficytu pielęgniarek i położnych wynika, że do 2020 roku w Polsce będzie brakowało ponad 34 000 pielęgniarek i 3 000 położnych, natomiast w województwie mazowieckim ponad 4 000 pielęgniarek i prawie 200 położnych. W latach następnych problem ten będzie się pogłębiał.

Bez podjęcia skutecznych działań, mających na celu zwiększenie liczebności kształconej kadry pielęgniarskiej oraz wdrożenie mechanizmów motywujących zarówno do pracy w zawodach pielęgniarki i położnej jak i do podejmowania przez absolwentów wyższych uczelni zatrudnienia w wyuczonym zawodzie, problemu kadrowej luki pokoleniowej nie uda się zahamować.

Prezentując niniejszy raport mam nadzieję, że przyczyni się on do uświadomienia wszystkim, z jak poważnym problemem przyjdzie nam się zmierzyć w najbliższej przyszłości. Wierzę, że przedstawiony obraz stanu pielęgniarstwa pozwoli na znalezienie i wdrożenie skutecznych mechanizmów, mających na celu odwrócenie groźnego, rosnącego deficytu pielęgniarek i położnych.

Życzę wszystkim pielęgniarkom i położnym, organizatorom ochrony zdrowia, przedstawicielom innych zawodów medycznych a przede wszystkim pacjentom, żeby prognozy przedstawione w raporcie nigdy się nie spełniły.

Wiesława Załuska

1. ZAREJESTROWANE PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNE

Zawód pielęgniarki i położnej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej może wykonywać osoba posiadająca prawo wykonywania zawodu stwierdzone przez właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. *o zawodach pielęgniarki i położnej* (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1251 z późn. zm.) prowadzone są rejestry pielęgniarek i położnych, jako podstawowe zbiory szeregu danych o pielęgniarkach i położnych wykonujących zawód na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W Polsce Centralny Rejestr Pielęgniarek i Położnych (CRPiP) prowadzony jest przez Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych. Tam też przekazywane są dane z rejestrów pielęgniarek i rejestrów położnych prowadzonych przez okręgowe rady pielęgniarek i położnych. Należy jednakże podkreślić, że liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych nie oznacza liczby pielęgniarek i położnych aktywnych zawodowo. Każda pielęgniarka i położna, zgodnie z przepisami ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej, zobowiązana jest do niezwłocznego zawiadomienia okręgowej rady pielęgniarek i położnych o zmianie danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od daty ich powstania, ale w praktyce obowiązek ten często nie jest realizowany.

1.1. Pielęgniarki i położne zarejestrowane w Polsce

W poniższej tabeli zawarte są dane dotyczące liczby pielęgniarek i położnych zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych sukcesywnie wzrasta, ale nie oznacza to, że wzrasta również liczba osób zatrudnionych w tych zawodach. W rejestrze figurują bowiem również pielęgniarki i położne przebywające na emeryturach lub rentach, jak również osoby, które nie podjęły pracy zawodowej.

W 2008 roku było zarejestrowanych 268 015 pielęgniarek oraz 32 474 położnych, natomiast w 2016 roku 288 480 pielęgniarek i 36 829 położnych.

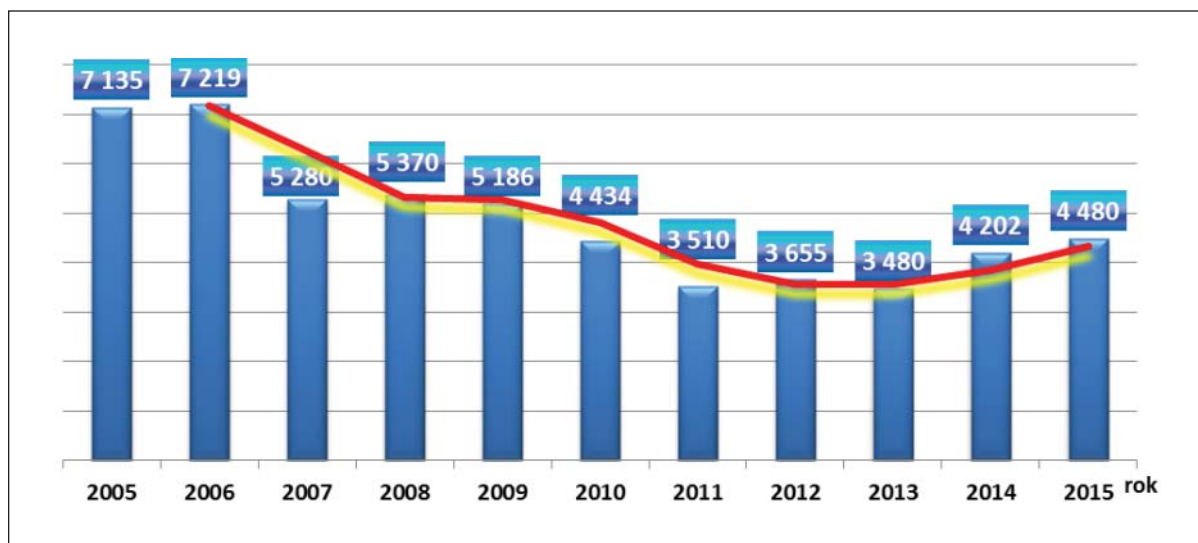
Tabela 1. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w latach 2008-2016 w Polsce

Stan na	Liczba pielęgniarek		Liczba położnych		SUMA	Wzrost
	K	M	K	M		
31-12-2008	263 259	4 756	32 429	45	300 489	
31-12-2009	266 655	4 569	32 990	36	304 250	3 761
31-12-2010	269 503	4 678	33 477	50	307 708	3 458
31-12-2011	270 781	4 494	33 733	57	309 065	1 357
31-12-2012	273 666	4 830	34 327	60	312 883	3 818
31-12-2013	275 075	4 964	34 750	64	314 853	1 970
31-12-2014	277 334	5 188	35 389	65	317 976	3 123
31-12-2015	279 861	5 515	36 026	69	321 471	3 495
31-12-2016	288 480		36 829		325 309	3 838

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Niepokój budzi malejąca liczba nowo zarejestrowanych pielęgniarek i położnych. W 2005 roku było ich 7 135, natomiast w 2015 roku jedynie 4 480. Na przestrzeni 10 lat nastąpił spadek liczby stwierdzonych praw wykonywania zawodu o 2 655.

Wykres 1. Liczba stwierdzonych praw wykonywania zawodu w Polsce w latach 2005-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

1.2. Mediana, modalna i średnia wieku pielęgniarek i położnych w Polsce i w województwie mazowieckim

Mediana obliczona dla grupy zawodowej pielęgniarek i położnych wynosi 54 lata w województwie mazowieckim oraz 53 lata w Polsce. Wartość mediany wskazuje, że połowa wyników ma wartość poniżej wartości mediany, a druga połowa powyżej tej wartości, tzn. połowa pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim jest w wieku powyżej 54 lat, a w Polsce powyżej 53 lat, natomiast połowa pielęgniarek i położnych jest w wieku poniżej tych wartości.

Modalna, zarówno w Polsce jak i w województwie mazowieckim, wynosi dla pielęgniarek 42 lata, natomiast dla położnych 51 lat. Modalna jest jedną z miar tendencji centralnej i wskazuje na wartość najczęściej występującą w próbie. W przypadku województwa mazowieckiego dla modalnej 42 lata zarejestrowanych pielęgniarek było 1 643, natomiast zatrudnionych 1 358 i odpowiednio w Polsce zarejestrowanych 11 390 i zatrudnionych 8 634. Analogicznie w przypadku województwa mazowieckiego dla modalnej 51 lat zarejestrowanych położnych było 172, natomiast zatrudnionych 144 i odpowiednio w Polsce zarejestrowanych 1 389 i zatrudnionych 1 136.

Według obliczeń dokonanych na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych w Polsce średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek wynosiła w 2016 roku 50,80, natomiast średnia wieku zatrudnionych była niższa i wynosiła 50,64. W przypadku położnych w Polsce średnia wieku zarejestrowanych wynosiła 49,14, natomiast średnia wieku zatrudnionych była wyższa i wynosiła 49,86.

W województwie mazowieckim średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek wynosiła 51,16, natomiast zatrudnionych była niższa i wynosiła 50,51. Odwrotna sytuacja występuje w grupie zawodowej położnych, gdzie średnia wieku zatrudnionych położnych wynosiła 49,68 i była wyższa niż średnia wieku zarejestrowanych położnych, która wynosiła 48,23.

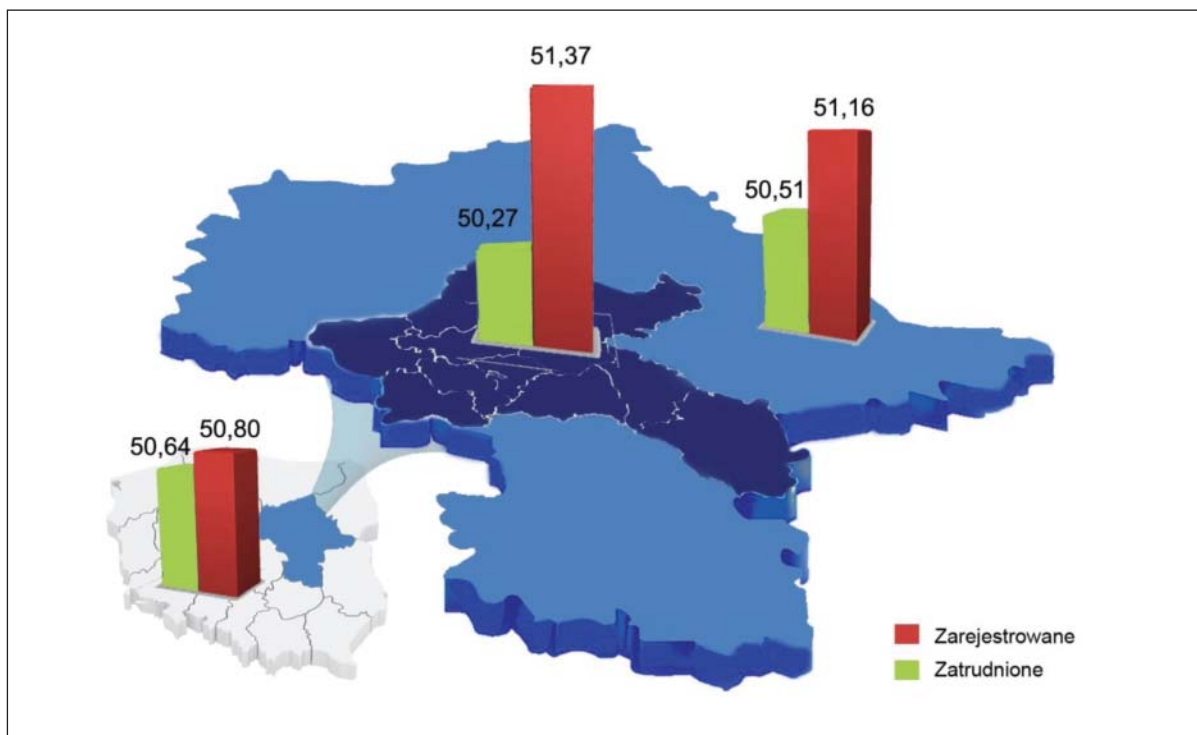
Na terenie działania Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek jest najwyższa spośród omawianych i wynosi 51,37, natomiast zatrudnionych najniższa i wynosi 50,27. Średnią wieku zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w 2016 roku obrazuje wykres 2.

Średnia arytmetyczna wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w Polsce na przestrzeni ostatnich lat ciągle wzrasta.

W 2008 roku średnia wieku pielęgniarki wynosiła 44,19, podczas gdy w 2016 roku osiągnęła w Polsce wartość 50,80 (w województwie mazowieckim 51,16).

Średnia arytmetyczna wieku położnych jest nieco niższa niż pielęgniarek. W 2008 roku średnia wieku położnej wynosiła 43,23, natomiast w 2016 roku 49,14.

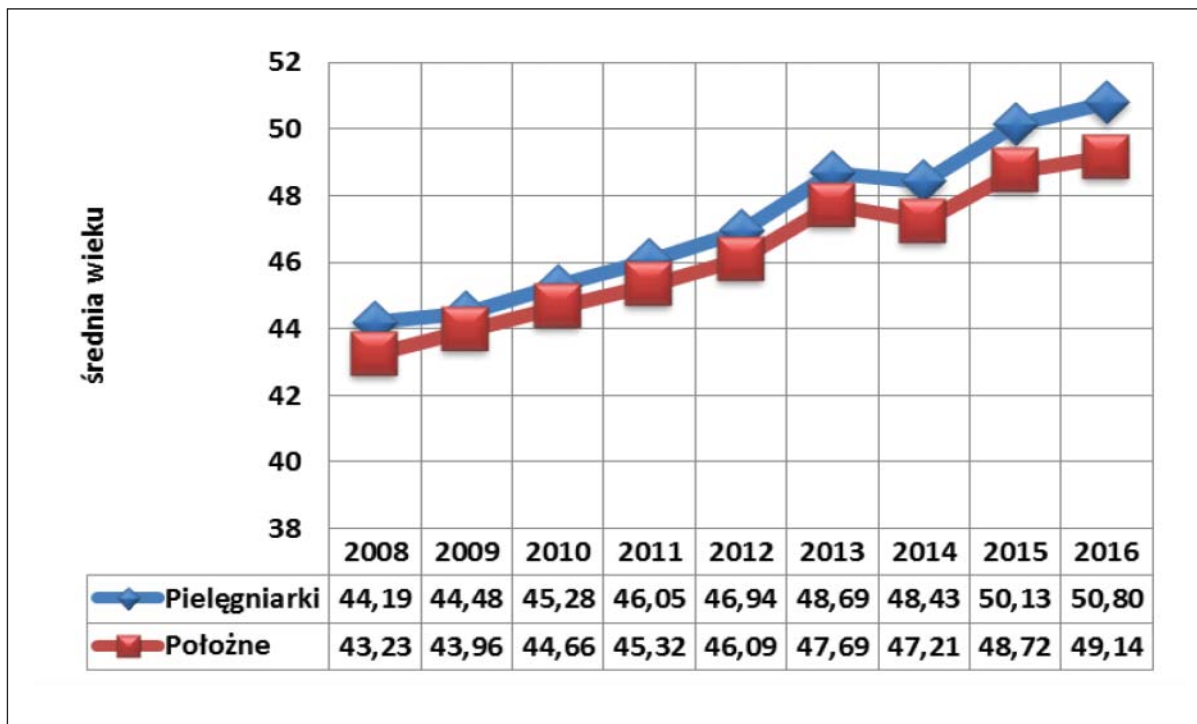
Wykres 2. Średnia wieku zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w 2016 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Trend wzrastający w zakresie średniej wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2008-2016 obrazuje poniższy wykres 3.

Wykres 3. Średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2008-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

1.3. Zarejestrowane pielęgniarki w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Dane dotyczące liczby, roku urodzenia i wieku osiągniętego w 2017 roku zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych zostały zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 2. Liczba, rok urodzenia i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba			Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba		
		woj. mazow.	OIPiP w Warszawie	Polska			woj. mazow.	OIPiP w Warszawie	Polska
1996	21	1	1	3	1961	56	1 189	754	9 136
1995	22	4	3	21	1960	57	1 374	880	9 699
1994	23	233	163	1 373	1959	58	1 284	804	9 773
1993	24	298	194	1 727	1958	59	1 270	810	9 436
1992	25	324	205	2 005	1957	60	1 146	678	8 170
1991	26	311	219	1 950	1956	61	1 082	666	7 518
1990	27	301	214	2 080	1955	62	1 046	610	7 018
1989	28	313	236	1 973	1954	63	808	486	6 196
1988	29	429	341	2 321	1953	64	849	492	5 863
1987	30	497	385	2 614	1952	65	934	554	6 766
1986	31	517	381	2 726	1951	66	724	464	4 651
1985	32	422	301	2 176	1950	67	574	402	3 691
1984	33	431	263	2 112	1949	68	508	351	3 305
1983	34	405	235	2 398	1948	69	469	330	3 008
1982	35	304	201	2 161	1947	70	386	272	2 114
1981	36	214	122	1 797	1946	71	314	232	1 833
1980	37	214	138	1 806	1945	72	180	137	915
1979	38	265	162	2 128	1944	73	172	132	785
1978	39	325	203	2 687	1943	74	143	117	582
1977	40	591	394	4 358	1942	75	152	133	545
1976	41	1 154	825	8 366	1941	76	128	117	402
1975	42	1 643	1 119	11 390	1940	77	104	101	311
1974	43	1 288	868	9 225	1939	78	102	94	272
1973	44	1 274	805	8 954	1938	79	55	47	173
1972	45	1 288	839	9 611	1937	80	28	25	114
1971	46	1 483	955	10 666	1936	81	20	18	78
1970	47	1 396	926	10 554	1935	82	17	15	53
1969	48	1 381	853	10 649	1934	83	6	5	29
1968	49	1 332	803	10 107	1933	84	3	3	17
1967	50	1 301	797	9 284	1932	85	3	2	12
1966	51	1 320	822	9 172	1931	86	5	3	12
1965	52	1 326	824	9 605	1930	87	1	1	2
1964	53	1 274	758	9 818	RAZEM		41 349	26 759	288 480
1963	54	1 227	752	8 995					
1962	55	1 187	717	9 189					

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 stycznia 2017 r.)

Liczba zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim na przestrzeni ostatnich lat wzrasta i taka tendencja daje się zaobserwować we wszystkich rejestrach prowadzonych w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych, co nie oznacza, że wzrasta również liczba pielęgniarek czynnych zawodowo. W rejestrach tych pozostają bowiem pielęgniarki, które przeszły na emeryturę,

odeszły do pracy w innych zawodach czy też absolwenci studiów licencjackich, którzy nie wykonują zawodu, gdyż podjęli studia magisterskie lub nie podjęli zatrudnienia.

W 2005 roku w województwie mazowieckim było zarejestrowanych 35 741 pielęgniarek, natomiast w 2016 roku – 41 349.

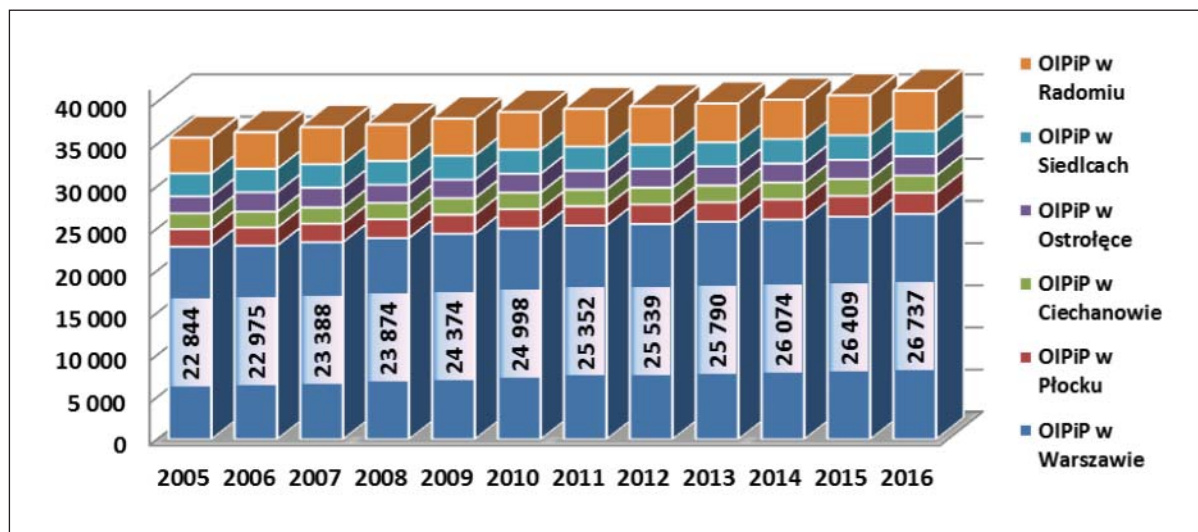
Tabela 3. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2005-2016

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OIPiP w Warszawie	22 844	22 975	23 388	23 874	24 374	24 998	25 352	25 539	25 790	26 074	26 409	26 737
OIPiP w Płocku	2 105	2 151	2 200	2 235	2 270	2 285	2 293	2 305	2 312	2 373	2 436	2 485
OIPiP w Ciechanowie	1 847	1 858	1 912	1 923	1 951	1 976	1 972	2 001	2 009	2 012	2 020	2 051
OIPiP w Ostrołęce	2 011	2 324	2 345	2 168	2 195	2 238	2 237	2 249	2 258	2 258	2 277	2 305
OIPiP w Siedlcach	2 729	2 772	2 786	2 815	2 839	2 856	2 847	2 858	2 851	2 878	2 911	2 964
OIPiP w Radomiu	4 205	4 332	4 388	4 326	4 401	4 464	4 475	4 529	4 585	4 658	4 724	4 788
RAZEM woj. mazowieckie	35 741	36 412	37 019	37 341	38 030	38 817	39 176	39 481	39 805	40 253	40 777	41 349

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

W 2016 roku na obszarze województwa mazowieckiego najwięcej pielęgniarek było zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych – 26 737, a następnie w OIPiP w Radomiu – 4 788. We wszystkich okręgowych izbach pielęgniarek i położnych daje się zaobserwować wzrost liczby zarejestrowanych pielęgniarek. Na przestrzeni 11 lat (2005-2016) na terenie działania Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych nastąpił wzrost liczby zarejestrowanych pielęgniarek o 3 893 osoby. Dane dotyczące liczby zarejestrowanych pielęgniarek w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych zostały przedstawione na poniższym wykresie.

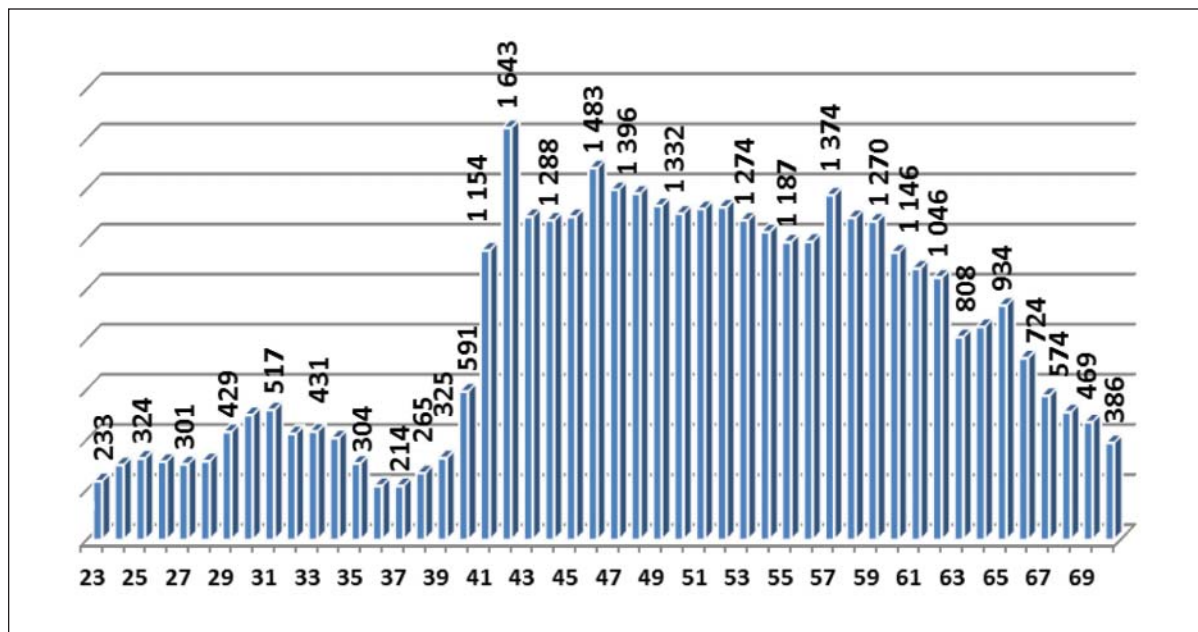
Wykres 4. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w latach 2005-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

Poniższy wykres obrazuje liczbę i wiek zarejestrowanych pielęgniarek. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć, że liczebnie dominuje grupa pielęgniarek będących po 40. roku życia. Najwięcej jest pielęgniarek w wieku 42 lat – 1 643, natomiast w wieku 40 lat i poniżej jest kilkakrotnie mniej pielęgniarek niż w pozostałych przedziałach wiekowych.

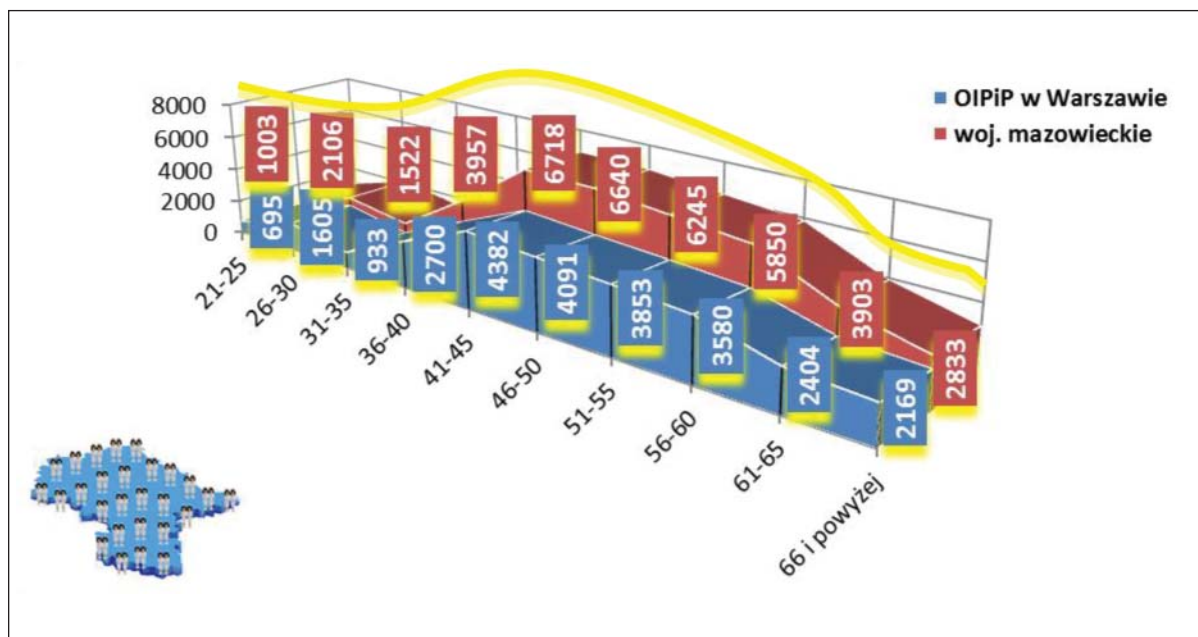
Wykres 5. Liczba i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

W zakresie struktury wieku linia trendu na obszarze działania Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych pokrywa się z linią trendu w województwie mazowieckim, co obrazuje poniższy wykres.

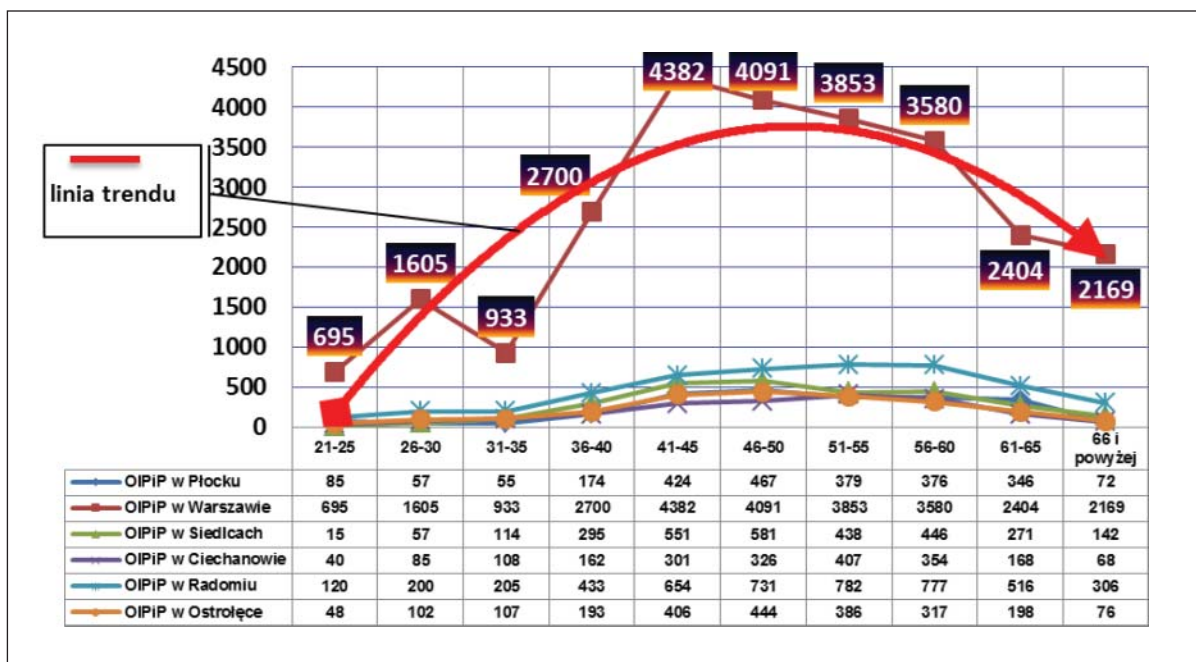
Wykres 6. Liczba i przedziały wieku zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Na poniższym wykresie wyraźnie rysuje się wzrostowa linia trendu liczby zarejestrowanych pielęgniarek w poszczególnych grupach wiekowych. Tendencja ta występuje we wszystkich okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego. W Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych najwięcej pielęgniarek (4 382) zarejestrowanych jest w grupie wiekowej 41-45 lat. Niepokoi fakt, że w grupie wiekowej 31-35 lat zarejestrowane są tylko 933 pielęgniarki.

Wykres 7. Liczba i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Jak wynika z tabeli poniżej struktura wiekowa pielęgniarek zarejestrowanych w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych jest podobna.

Tabela 4. Liczba i rok urodzenia zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

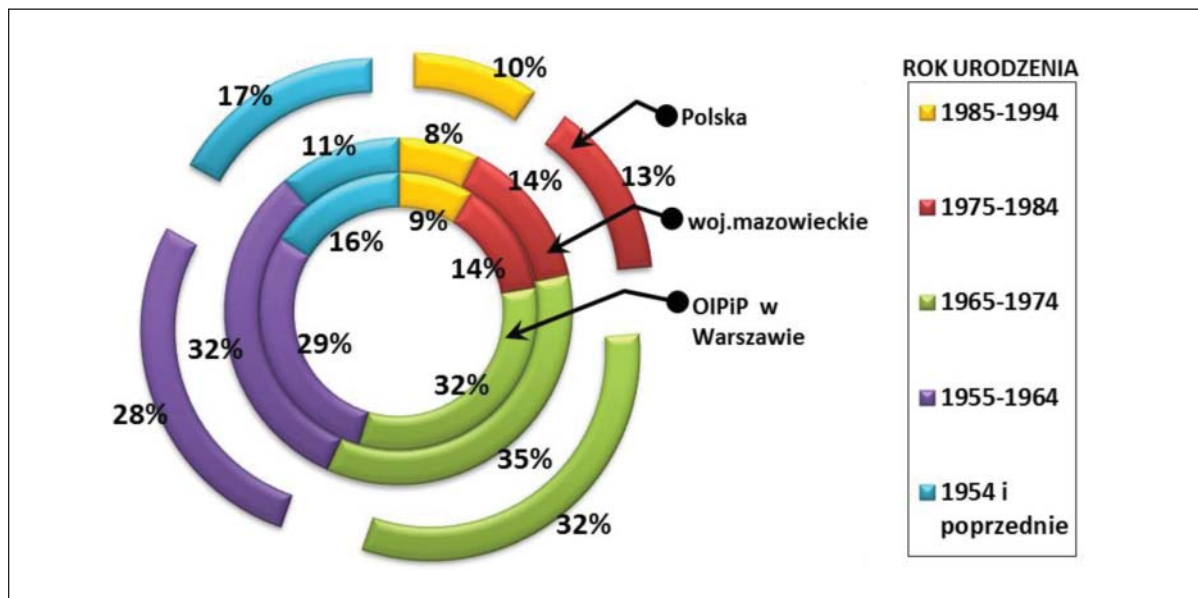
ROK URODZENIA	woj. mazowieckie	Polska	OIPIP w Warszawie
1994-1985	3 645	20 945	2 639
1984-1975	5 546	39 203	3 662
1974-1965	13 389	97 827	8 492
1964-1955	12 079	88 752	7 429
1954 i poprzednie	6 667	31 657	4 519
RAZEM	41 326	278 384	26 741

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Analizując procentową strukturę wieku zarejestrowanych pielęgniarek, należy przede wszystkim zwrócić uwagę, że w Polsce 28%, a w województwie mazowieckim 32% pielęgniarek spośród wszystkich zarejestrowanych urodziło się w latach 1955-1964. Oznacza to, że w najbliższych 10 latach około 30% wszystkich zarejestrowanych pielęgniarek może odejść od wykonywania zawodu. Natomiast pielęgniarek urodzonych w latach 1985-1994, czyli po drugiej stronie bieguna aktywności zawodowej, jest ponad trzykrotnie mniej.

W Polsce jest to 10%, w województwie mazowieckim 8%, co oznacza, że aby zastąpić odchodzące na emeryturę pielęgniarki liczba osób uzyskujących prawo wykonywania zawodu i podejmujących zatrudnienie powinna wzrosnąć czterokrotnie.

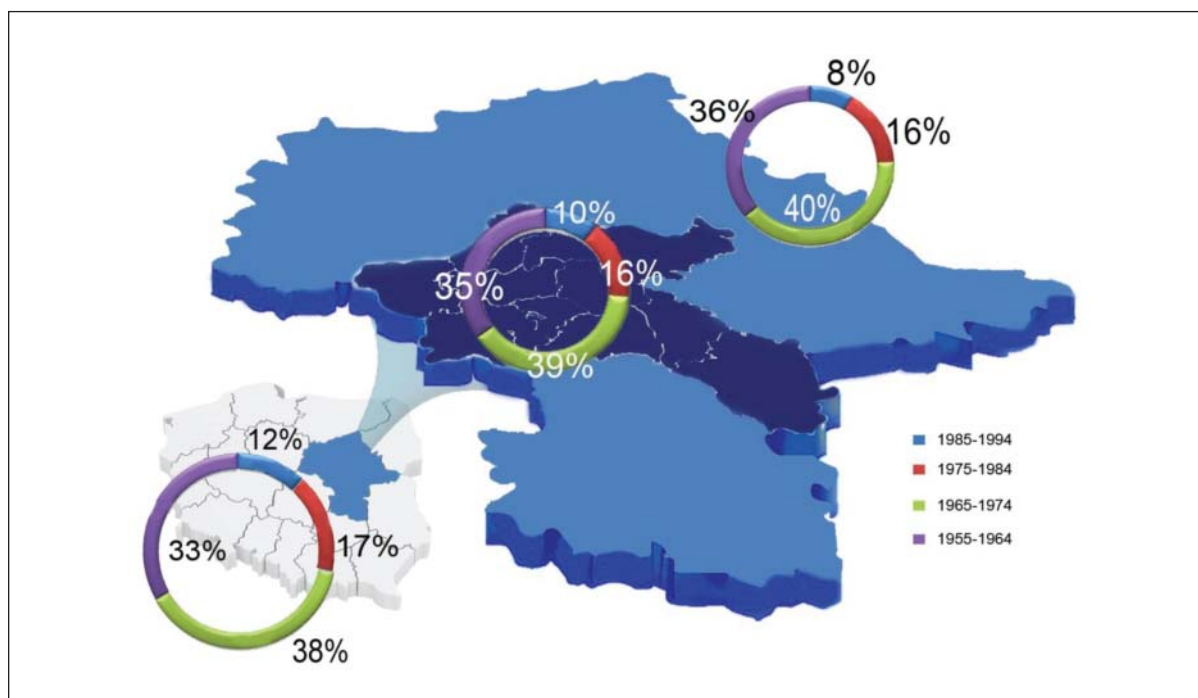
Wykres 8. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

W celu rzetelności analizy, zweryfikowano dane poprzez odrzucenie liczby pielęgniarek, które teoretycznie nabyły już prawa do emerytury. Po takim urealnieniu danych procentowa liczba pielęgniarek urodzonych w latach 1955-1964 wynosi w Polsce 33%, natomiast w województwie mazowieckim 36%. Odsetek pielęgniarek urodzonych w latach 1985-1994 wynosi w Polsce 12%, natomiast w województwie mazowieckim 8%. Stosunek liczby pielęgniarek potencjalnie odchodzących od wykonywania zawodu do pielęgniarek zaczynających karierę zawodową wynosi w Polsce 2,75, natomiast w województwie mazowieckim 4,5. Obrazuje to poniższy wykres.

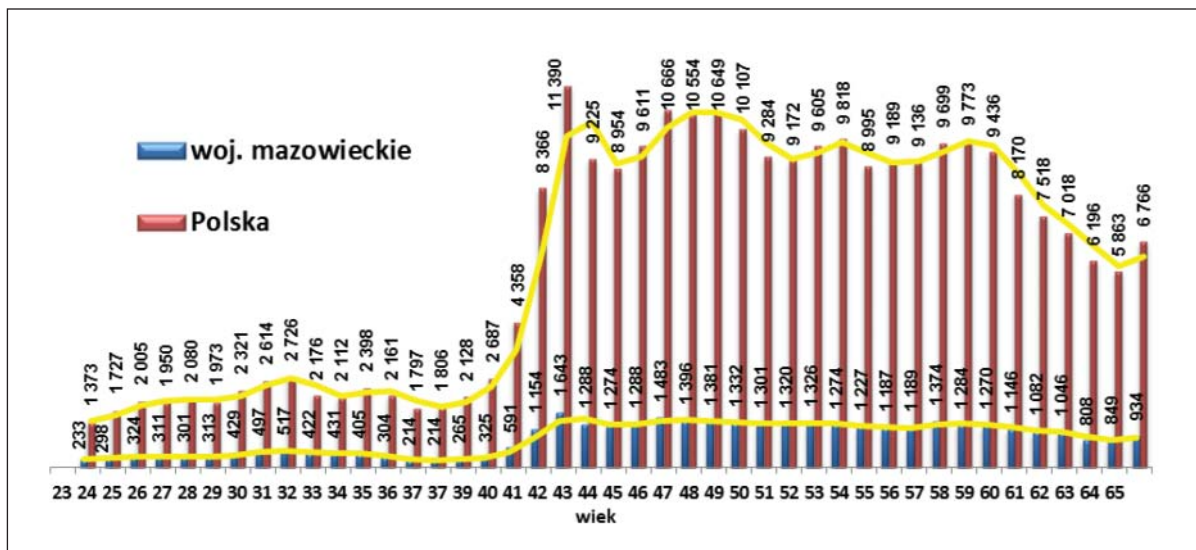
Wykres 9. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Jak obrazuje poniższy wykres linia trendu liczby i wieku pielęgniarek w województwie mazowieckim pokrywa się z linią trendu liczby i wieku pielęgniarek w Polsce.

Wykres 10. Linia trendu liczby i wieku pielęgniarek zarejestrowanych w Polsce i w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

1.4. Zarejestrowane położne w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Analogicznie jak w przypadku pielęgniarek, liczba zarejestrowanych położnych w województwie mazowieckim na przestrzeni ostatnich lat wzrasta, ale nie oznacza to, że wzrasta również liczba położnych czynnych zawodowo. W rejestrach pozostają bowiem położne, które przeszły na emeryturę, odeszły do pracy w innych zawodach czy też absolwenci studiów licencjackich, którzy nie wykonują zawodu, gdyż podjęli studia magisterskie lub nie podjęli zatrudnienia.

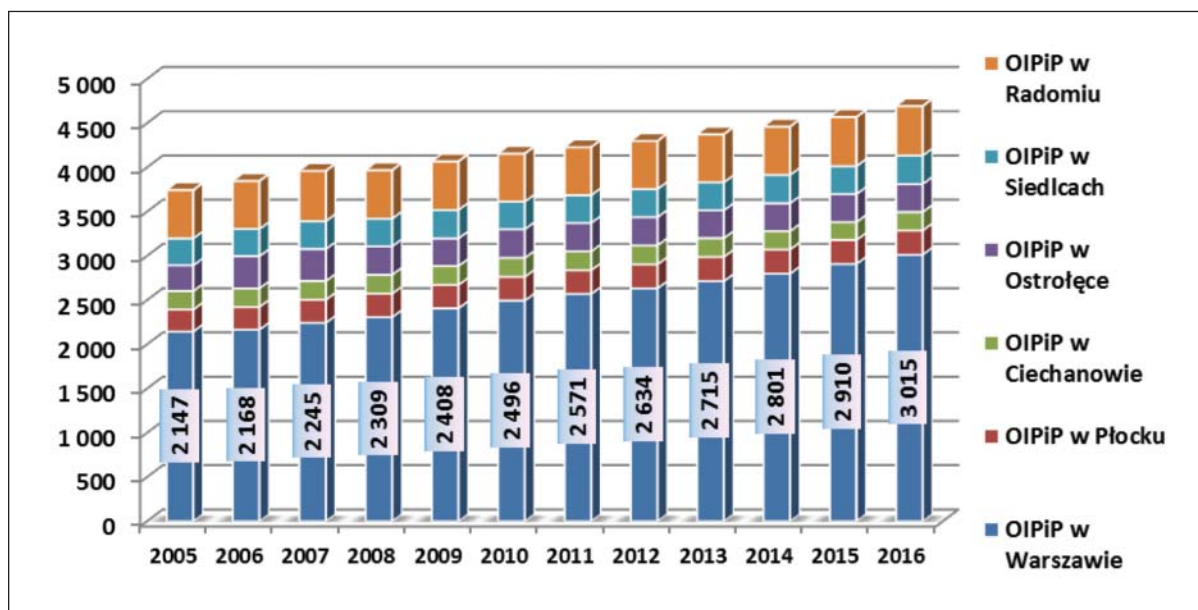
Tabela 5. Liczba zarejestrowanych położnych w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2005-2016

ROK	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
OIPiP w Warszawie	2 147	2 168	2 245	2 309	2 408	2 496	2 571	2 634	2 715	2 801	2 910	3 015
OIPiP w Płocku	248	257	260	266	265	269	267	272	275	273	271	273
OIPiP w Ciechanowie	210	211	212	213	214	214	215	214	212	207	203	209
OIPiP w Ostrołęce	289	362	362	321	312	323	320	319	314	315	315	315
OIPiP w Siedlcach	305	307	315	313	322	313	314	317	316	320	317	323
OIPiP w Radomiu	546	542	568	548	547	542	542	543	543	547	554	559
RAZEM woj. mazowieckie	3 745	3 847	3 962	3 970	4 068	4 157	4 229	4 299	4 375	4 463	4 570	4 694

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

Według tych danych z CRPiP w 2005 roku w województwie mazowieckim było zarejestrowanych 3 745 położnych, natomiast w 2016 roku było ich 4 694. W 2016 roku najwięcej położnych było zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych – 3 015, a następnie w OIPiP w Radomiu – 559.

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych położnych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w latach 2005-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 31 września 2016 r.)

Wg stanu na 1 lutego 2017 roku liczba zarejestrowanych położnych w Polsce wynosiła 36 829, w województwie mazowieckim 4 704, natomiast w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych 3 023. W poniższej tabeli zostały zawarte dane dotyczące roku urodzenia, wieku oraz liczby położnych zarejestrowanych w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych.

Tabela 6. Liczba i wiek zarejestrowanych położnych w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba		
		woj. mazow.	OIPiP w Warszawie	Polska
1995	22	0	0	3
1994	23	47	40	338
1993	24	65	62	452
1992	25	90	83	524
1991	26	87	74	504
1990	27	95	86	566
1989	28	85	73	491
1988	29	90	84	466
1987	30	85	78	523
1986	31	65	57	494
1985	32	57	55	364
1984	33	51	48	391
1983	34	48	47	396
1982	35	42	39	381
1981	36	26	20	316
1980	37	27	22	292
1979	38	53	43	538
1978	39	70	46	620
1977	40	121	85	736
1976	41	117	83	842

Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba		
		woj. mazow.	OIPiP w Warszawie	Polska
1963	54	131	78	1 117
1962	55	142	89	1 142
1961	56	142	73	1 209
1960	57	105	47	1 096
1959	58	159	72	1 169
1958	59	111	57	1 082
1957	60	113	64	955
1956	61	86	55	788
1955	62	65	43	668
1954	63	75	43	645
1953	64	88	51	672
1952	65	52	33	579
1951	66	67	43	566
1950	67	45	29	439
1949	68	27	12	382
1948	69	34	20	354
1947	70	37	23	318
1946	71	47	28	275
1945	72	22	11	113
1944	73	23	17	96

cd. Tabeli 6. Liczba i wiek zarejestrowanych położnych w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba		
		woj. mazow.	OIPIP w Warszawie	Polska
1975	42	126	80	834
1974	43	101	72	782
1973	44	96	66	808
1972	45	143	91	979
1971	46	167	103	1 235
1970	47	158	80	1 121
1969	48	150	68	1 169
1968	49	148	69	1 268
1967	50	161	72	1 317
1966	51	172	88	1 389
1965	52	145	75	1 332
1964	53	149	67	1 253

Rok urodzenia	Wiek w latach	Liczba		
		woj. mazow.	OIPIP w Warszawie	Polska
1943	74	21	18	103
1942	75	14	11	86
1941	76	9	5	84
1940	77	17	15	54
1939	78	19	16	54
1938	79	4	3	22
1937	80	3	2	13
1936	81	2	2	7
1935	82	0	0	3
1934	83	4	4	6
1933	84	1	1	3
1932	85	2	2	5
SUMA		4 704	3 023	36 829

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

W skali kraju największą liczbę zarejestrowanych położnych stanowią osoby w wieku 51 lat, w województwie mazowieckim jest analogiczna sytuacja, natomiast w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych najwięcej zarejestrowanych jest położnych w wieku 46 lat.

1.5. Różnice w liczbie i strukturze zarejestrowanych pielęgniarek i położnych

W województwie mazowieckim zarejestrowanych jest 41 349 pielęgniarek a ich liczba jest prawie dziesięciokrotnie większa niż zarejestrowanych położnych, których jest 4 704.

Tabela 7. Liczba i struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

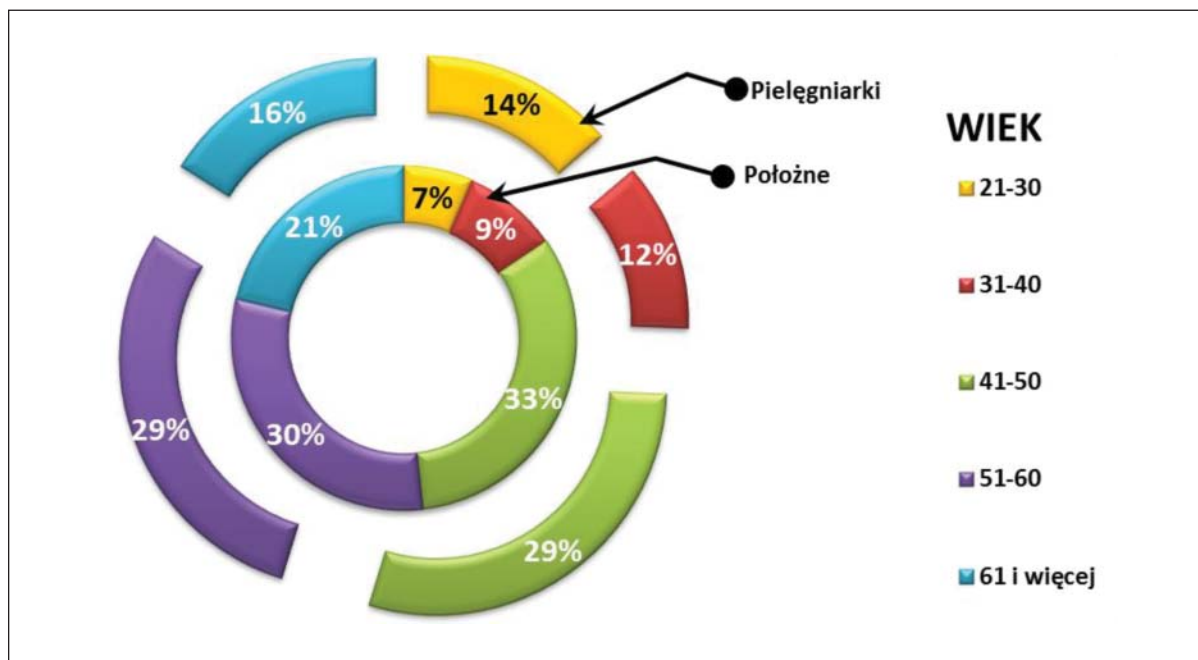
WIEK	Pielęgniarki	Położne
21-30	2 711	644
31-40	3 688	560
41-50	13 540	1 367
51-60	12 597	1 369
61 i więcej	8 813	764
RAZEM	41 349	4 704

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Jak obrazuje wykres 12 w wieku 21-30 lat jest 14% zarejestrowanych pielęgniarek oraz jedynie 7% zarejestrowanych położnych. W wieku 51-60 lat jest 29% zarejestrowanych pielęgniarek oraz 30% zarejestrowanych położnych. Z danych tych wynika, że aby liczebność położnych w województwie mazowieckim została utrzymana na dotychczasowym poziomie, prawo wykonywania zawodu powinno uzyskiwać i podejmować zatrudnienie corocznie czterokrotnie więcej położnych.

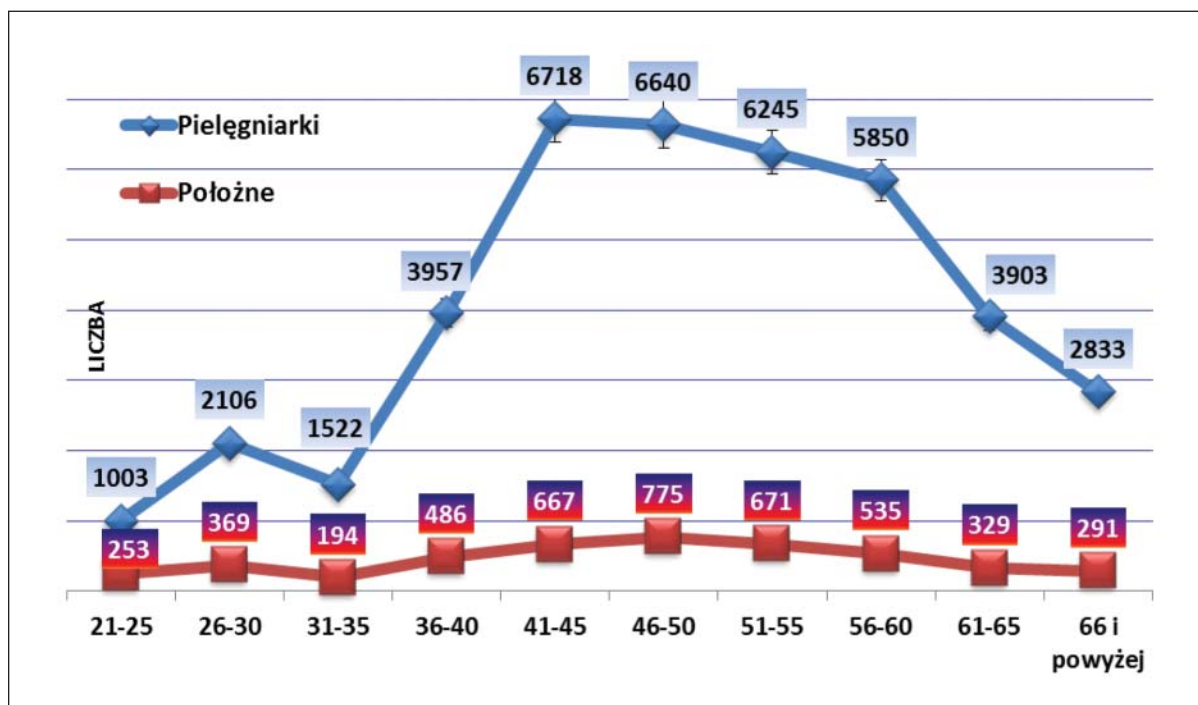
Zestawiając linię trendu liczby i wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych należy zauważyć, że jest ona porównywalna – ze wskazaniem – że największe załamanie występuje w grupie wiekowej 31-35 lat. Wykres 13 obrazuje linię trendu liczby i wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim.

Wykres 12. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Wykres 13. Liczba i wiek zarejestrowanych położnych i pielęgniarek w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

PODSUMOWANIE

Liczba zarejestrowanych w Polsce pielęgniarek i położnych na przestrzeni ostatnich lat wzrasta, ale nie oznacza to, że wzrasta również liczba pielęgniarek i położnych czynnych zawodowo. W Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych pozostają bowiem pielęgniarki i położne, które przeszły na emeryturę, odeszły do pracy w innych zawodach czy też absolwenci studiów licencjackich, którzy nie wykonują zawodu,

gdyż podjęli studia magisterskie lub nie podjęli zatrudnienia. W dalszej części opracowania znajdzie się więc analiza liczby faktycznie aktywnych zawodowo pielęgniarek i położnych.

W Polsce w 2016 roku zarejestrowanych było 288 480 pielęgniarek oraz 36 829 położnych. Niepokojącym zjawiskiem jest spadek liczby nowo zarejestrowanych pielęgniarek i położnych. W 2005 roku było ich 7 135, natomiast w 2015 roku jedynie 4 480.

W 2005 roku w województwie mazowieckim było zarejestrowanych 35 741 pielęgniarek i 3 745 położnych, natomiast w 2017 roku 41 349 pielęgniarek i 4 704 położnych.

Mediana obliczona dla grupy zawodowej pielęgniarek wynosi 54 lata w województwie mazowieckim oraz 53 lata w Polsce.

Modalna zarówno w Polsce, jak i w województwie mazowieckim wynosi 42 lata.

Średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w Polsce na przestrzeni ostatnich lat wzrasta. W 2008 roku średnia wieku pielęgniarek wynosiła 44,19 lat, zaś w 2016 roku już 50,80 lat.

Analizując procentową strukturę wieku zarejestrowanych pielęgniarek, należy zwrócić uwagę, że w Polsce 28%, a w województwie mazowieckim 32% pielęgniarek spośród wszystkich zarejestrowanych urodziło się w latach 1955-1964. Oznacza to, że w najbliższych 10 latach około 30% wszystkich zarejestrowanych pielęgniarek może odejść od wykonywania zawodu. Natomiast pielęgniarek urodzonych w latach 1985-1994, czyli po drugiej stronie bieguna aktywności zawodowej, jest ponad trzykrotnie mniej. W Polsce jest to 10%, w województwie mazowieckim 8%, co oznacza, że aby zastąpić odchodzące na emeryturę pielęgniarki liczba osób uzyskujących prawo wykonywania zawodu pielęgniarki powinna wzrosnąć w województwie mazowieckim co najmniej czterokrotnie.

Analogiczna sytuacja występuje w grupie położnych.

2. ZATRUDNIENIE PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

2.1. Zatrudnienie pielęgniarek i położnych w Polsce

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych w Polsce w 2016 roku było zatrudnionych 215 763 pielęgniarek i 25 653 położnych. Rokrocznie z powodu wyjazdu za granicę ulega skreśleniu z CRPiP ponad 200 pielęgniarek i położnych a prawie 1 000 ma wygaszane prawo wykonywania zawodu.

Tabela 8. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2012-2016

Stan na	Liczba zatrudnionych		Od 2012 r. wygaszone	Skreślone z powodu wyjazdu za granicę	Z zaprzestaniem wykonywania zawodu
	pielęgniarek	położnych			
31-12-2012	209 272	23 856	102	78	1 000
31-12-2013	216 851	24 907	1 468	183	2 165
31-12-2014	218 783	25 567	1 000	261	2 731
31-12-2015	221 172	25 938	821	253	3 369
31-12-2016	215 763	25 653	b.d.	b.d.	b.d.

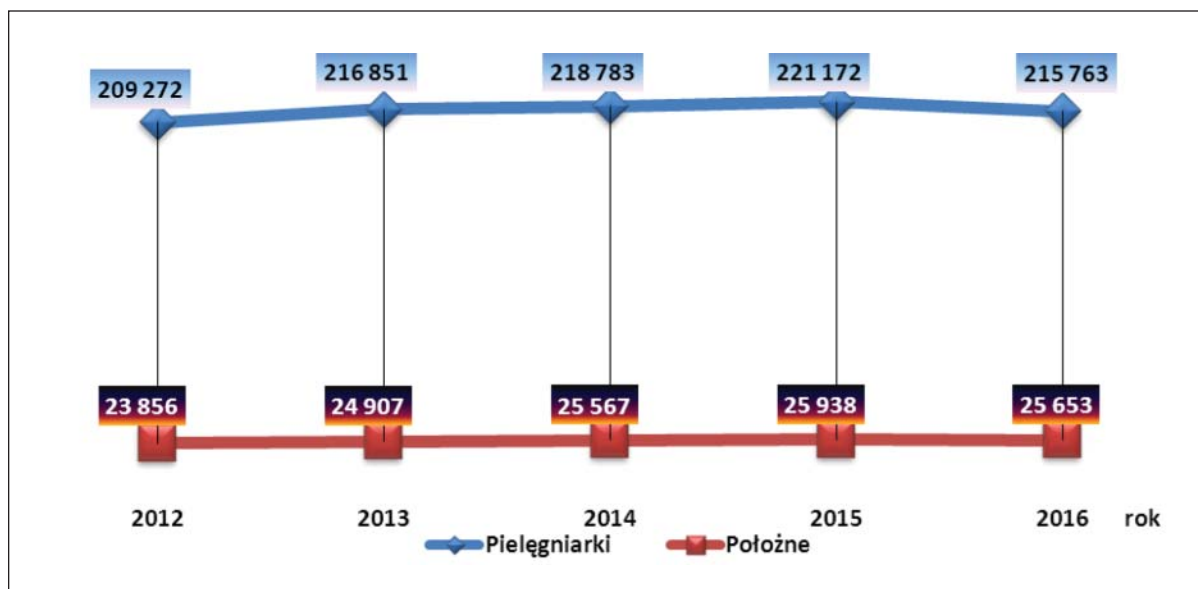
Źródło: Opracowanie na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Linie trendów w liczbie zatrudnienia pielęgniarek i położnych w Polsce na przestrzeni ostatnich pięciu lat odzwierciedla poniższy wykres.

Liczba zatrudnionych pielęgniarek w 2016 roku spadła do 215 763 w porównaniu do 221 172 w 2015 roku. Również w 2013 i 2014 roku liczba zatrudnionych pielęgniarek była wyższa.

Podobna tendencja jest obserwowana w grupie zawodowej położnych. Zauważalny jest spadek zatrudnionych w 2016 roku, to jest 25 653 w stosunku do 25 938 w 2015 roku.

Wykres 14. Trend w liczbie zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2012-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

2.2. Zatrudnienie pielęgniarek w województwie mazowieckim

W poniższej tabeli zawarte zostały dane statystyczne dotyczące pielęgniarek pracujących w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego bez względu na rodzaj umowy, na podstawie której wykonywana jest praca (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenia) i wymiar czasu pracy – w 2015 roku było ogółem 34 062 pracujących pielęgniarek.

Osoby zatrudnione należy definiować jako osoby pracujące na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania (zgodnie z Kodeksem pracy). W liczbach bezwzględnych w 2015 roku w województwie mazowieckim zatrudnione były 26 602 pielęgniarki.

W poniższej tabeli zawarte są dane dotyczące pielęgniarek pracujących, ale faktyczną liczbę zatrudnionych (26 602) stanowią te pielęgniarki, które zadeklarowały, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy.

Tabela 9. Liczba pracujących pielęgniarek w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
	Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
34 062	26 469	24 909	26 602

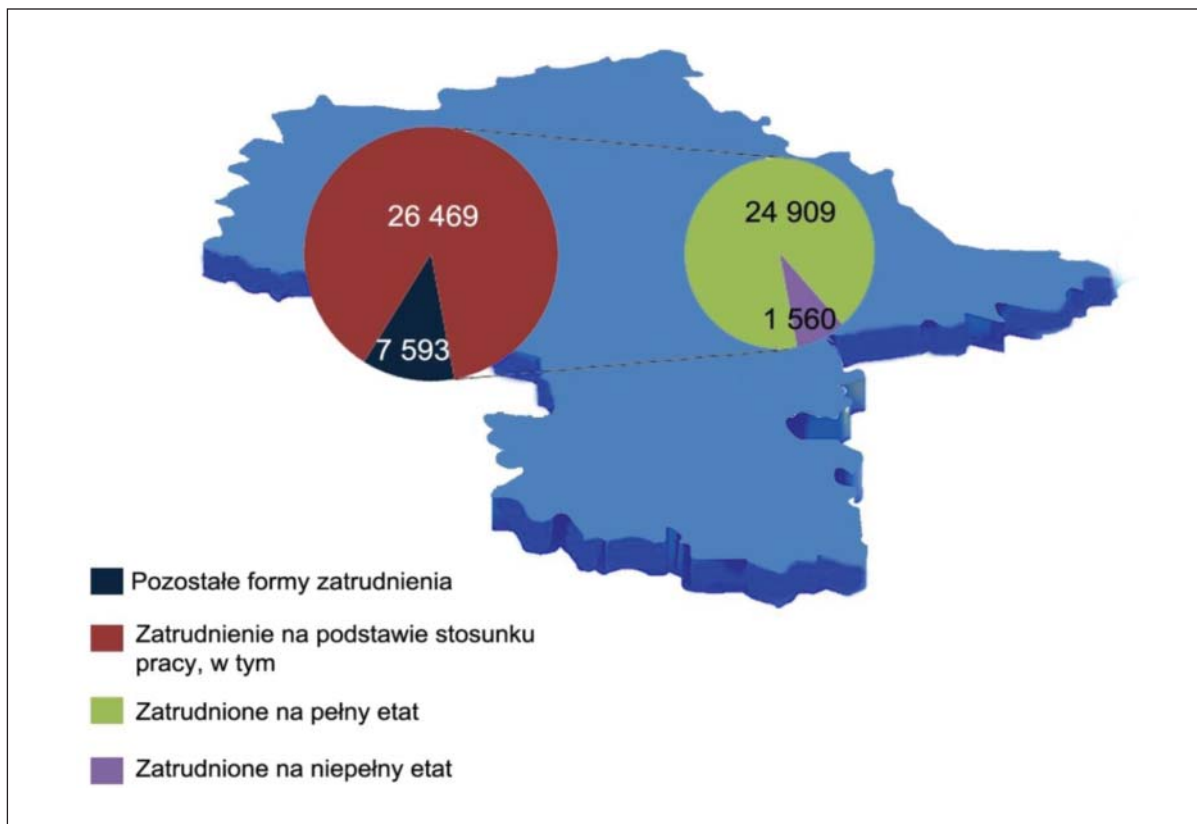
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

W grupie 34 062 pracujących pielęgniarek 26 469 zatrudnionych było na umowę o pracę, w tym 24 909 na pełnym etacie.

Analizując liczbę pielęgniarek zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego, należy zauważyć, że w 2005 roku było ogółem 25 981 pracujących pielęgniarek, w tym 23 535 pielęgniarek deklarujących, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy, przy czym 22 523 pielęgniarki były zatrudnione na pełnym etacie.

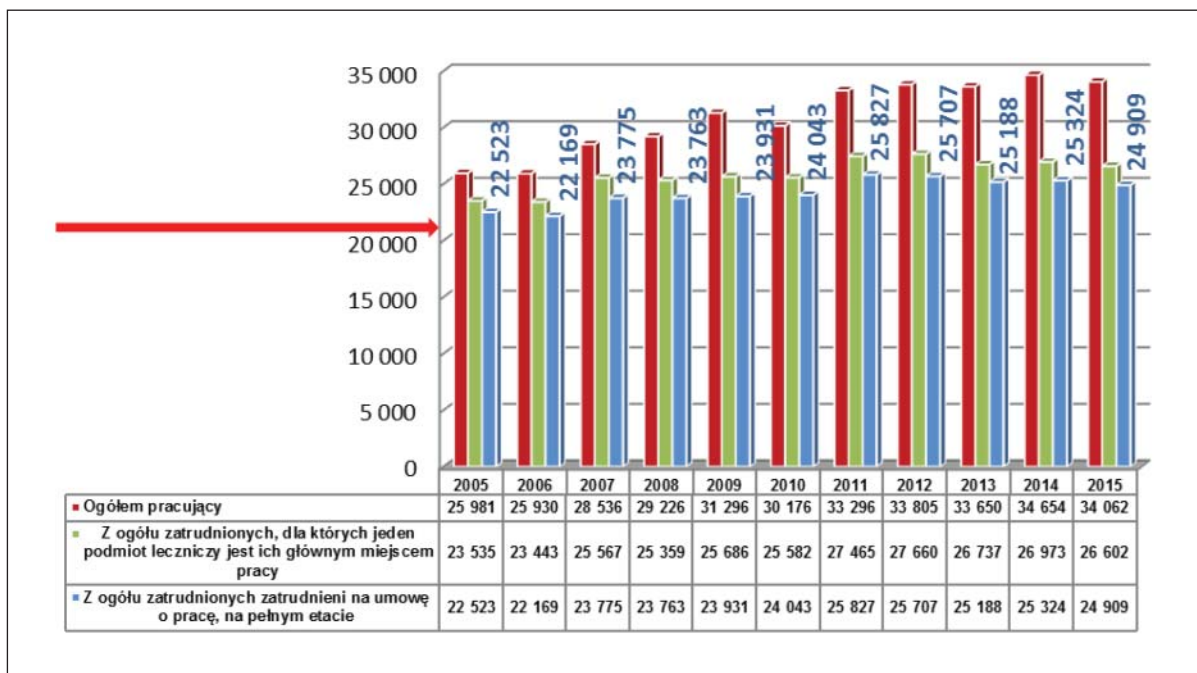
W 2015 roku pracowały ogółem 34 062 pielęgniarki, w tym 26 602 pielęgniarki deklarujące, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy, przy czym 24 909 pielęgniarek było zatrudnionych na pełnym etacie.

Wykres 15. Liczba zatrudnionych pielęgniarek na podstawie stosunku pracy i innych form zatrudnienia w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 16. Ogółem pracujący, liczba pielęgniarek zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy oraz liczba pielęgniarek zatrudnionych na pełnym etacie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Tabela 10. Ogółem pracujący, liczba pielęgniarek zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy, liczba pielęgniarek zatrudnionych na pełnym etacie oraz liczba i odsetek pielęgniarek zatrudnionych w kilku miejscach pracy

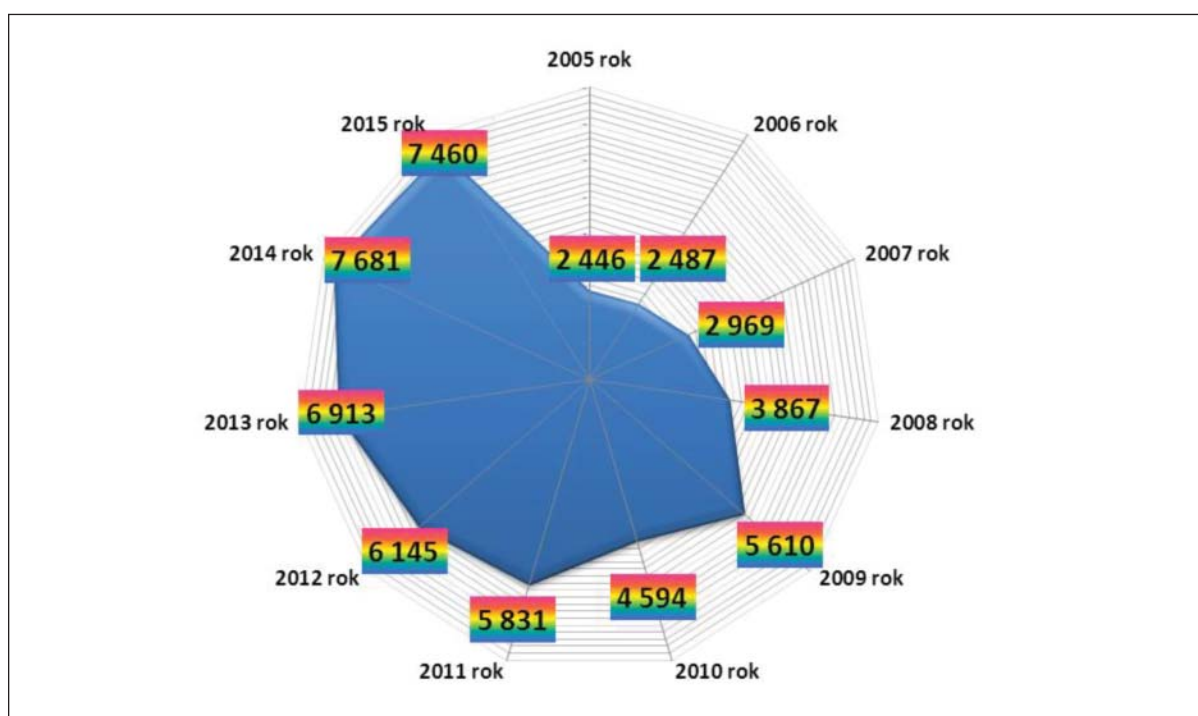
ROK	Ogółem pracujące	Z ogółu zatrudnionych, dla których jeden podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy	Z ogółu zatrudnionych zatrudnieni na umowę o pracę, na pełnym etacie	Pielęgniarki zatrudnione w kilku miejscach pracy	Odsetek pielęgniarek zatrudnionych w kilku miejscach pracy
2005	25 981	23 535	22 523	2 446	10,39%
2006	25 930	23 443	22 169	2 487	10,61%
2007	28 536	25 567	23 775	2 969	11,61%
2008	29 226	25 359	23 763	3 867	15,25%
2009	31 296	25 686	23 931	5 610	21,84%
2010	30 176	25 582	24 043	4 594	17,96%
2011	33 296	27 465	25 827	5 831	21,23%
2012	33 805	27 660	25 707	6 145	22,22%
2013	33 650	26 737	25 188	6 913	25,86%
2014	34 654	26 973	25 324	7 681	28,48%
2015	34 062	26 602	24 909	7 460	28,04%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Na przestrzeni ostatnich lat wzrasta liczba pracujących pielęgniarek – w 2005 roku było ich 25 981, podczas gdy w 2015 roku – 34 062.

Dokonując analizy danych dotyczących zatrudnienia pielęgniarek należy jednak skorygować tę liczbę o liczbę pielęgniarek zatrudnionych w kilku miejscach pracy. Różnica pomiędzy liczbą pracujących a zatrudnionych w kilku miejscach pracy jednocześnie wskazuje jednoznacznie, że w 2005 roku było 23 535

Wykres 17. Liczba pielęgniarek (z ogółu zatrudnionych) pracujących w kilku miejscach pracy w latach 2005-2015 na terenie województwa mazowieckiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

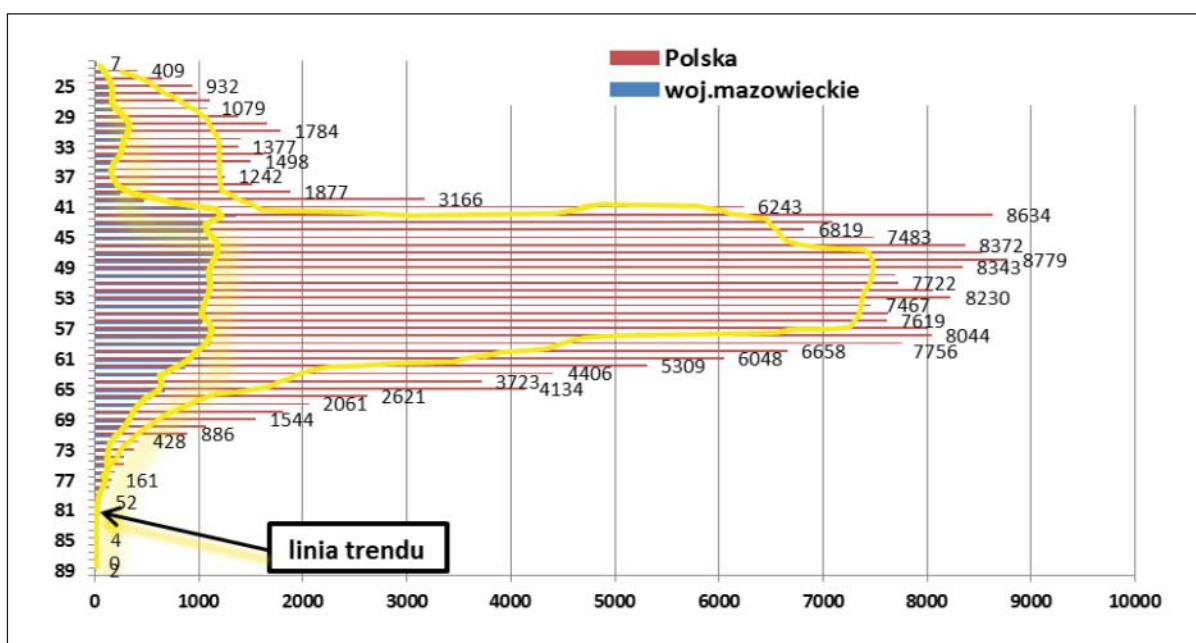
czynnych zawodowo pielęgniarek, natomiast w 2015 roku 26 602. Liczba realnego wzrostu pielęgniarek zatrudnionych w podmiotach leczniczych na terenie województwa mazowieckiego na przestrzeni ostatnich 11 lat wzrosła jedynie o 3 067 pielęgniarek.

W tabeli 10 zawarte są szczegółowe dane dotyczące liczby pielęgniarek pracujących w województwie mazowieckim, liczby pielęgniarek wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy oraz liczby i odsetka pielęgniarek zatrudnionych w kilku miejscach pracy.

Z ogólnej liczby 26 602 pielęgniarek zatrudnionych w 2015 roku w województwie mazowieckim aż 28,04% pracuje w kilku miejscach pracy. Oznacza to, że na rynku pracy już obecnie brakuje 7 460 pielęgniarek. Zjawisko to nie było tak duże w 2005 roku, kiedy to jedynie 2 446 pielęgniarek, czyli 10,39% zatrudnionych, pracowało w kilku miejscach pracy. Wykres 17 obrazuje liczbę pielęgniarek (z ogółu zatrudnionych) pracujących w kilku miejscach pracy w latach 2005-2015 na terenie województwa mazowieckiego.

Liczbę zatrudnionych pielęgniarek ze względu na wiek w Polsce i w województwie mazowieckim obrazuje poniższy wykres. Linia trendu, podobnie jak w przypadku pielęgniarek zarejestrowanych, wyraźnie wskazuje, że więcej pracujących pielęgniarek jest w wieku powyżej 42 lat. Do 41. roku życia liczba zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych latach oscyluje wokół czterokrotnie mniejszych wartości, niż w wieku powyżej 42 lat. Zależność ta jest obserwowana zarówno w Polsce jak i w województwie mazowieckim.

Wykres 18. Linia trendu wieku zatrudnionych pielęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

2.3. Zatrudnienie położnych w województwie mazowieckim

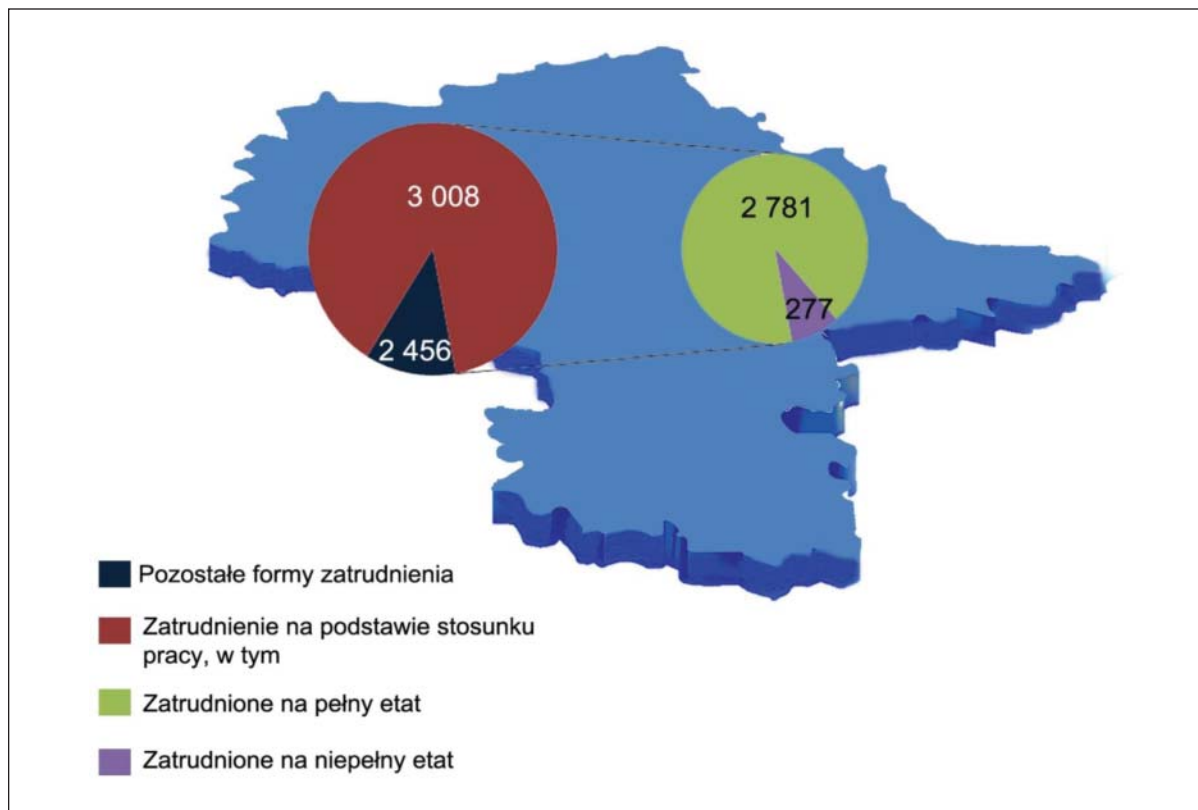
W poniższej tabeli zawarte są dane statystyczne dotyczące położnych (liczonych w osobach) pracujących w podmiotach leczniczych w województwie mazowieckim bez względu na rodzaj umowy, na podstawie

Tabela 11. Liczba pracujących położnych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
	Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
5 464	3 008	2 781	2 994

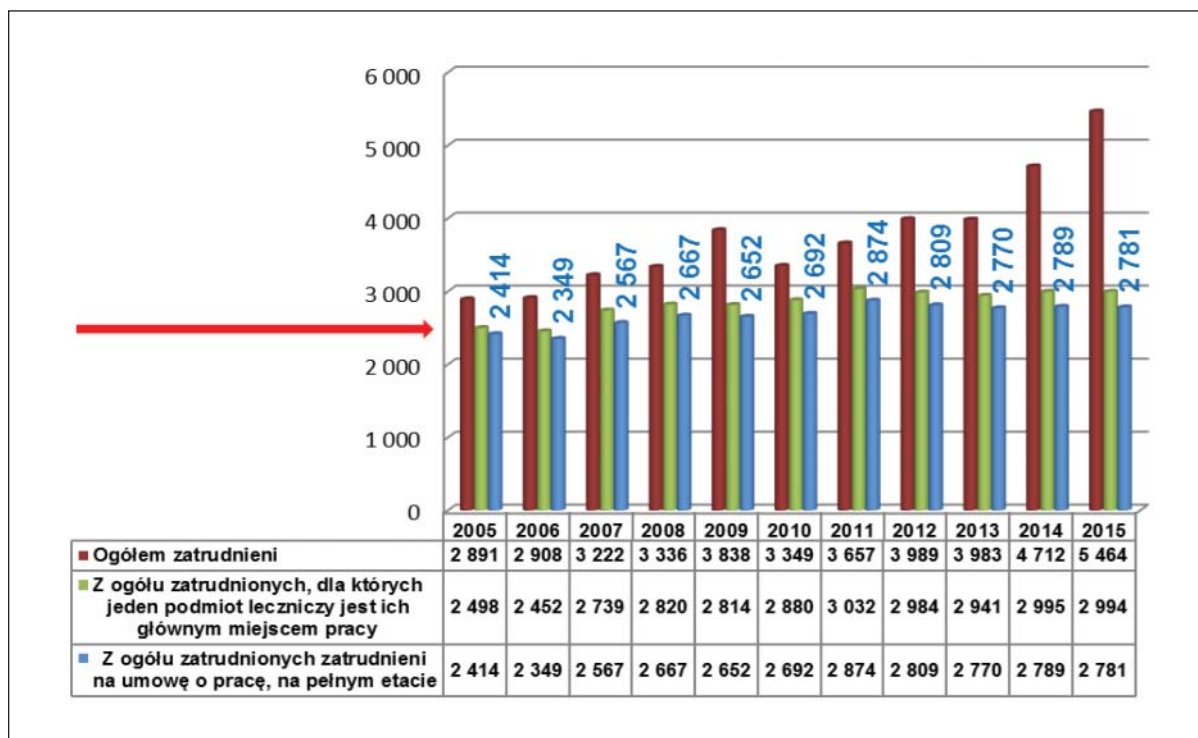
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 19. Liczba zatrudnionych położnych na podstawie stosunku pracy i innych form zatrudnienia w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 20. Liczba położnych zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy oraz liczba położnych zatrudnionych na pełnym etacie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

której praca jest wykonywana (np. umowa o pracę, umowa cywilnoprawna, w tym umowa zlecenia) i wymiar czasu pracy. Ogółem w województwie mazowieckim w 2015 roku odnotowano 5 464 pracujące położne, ale faktyczną liczbę zatrudnionych (2 994) stanowią te położne, które zadeklarowały, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy. Oznacza to, że 2 470 położnych pracowało w kilku podmiotach leczniczych, co stanowi 83% osób spośród 2 994 zatrudnionych.

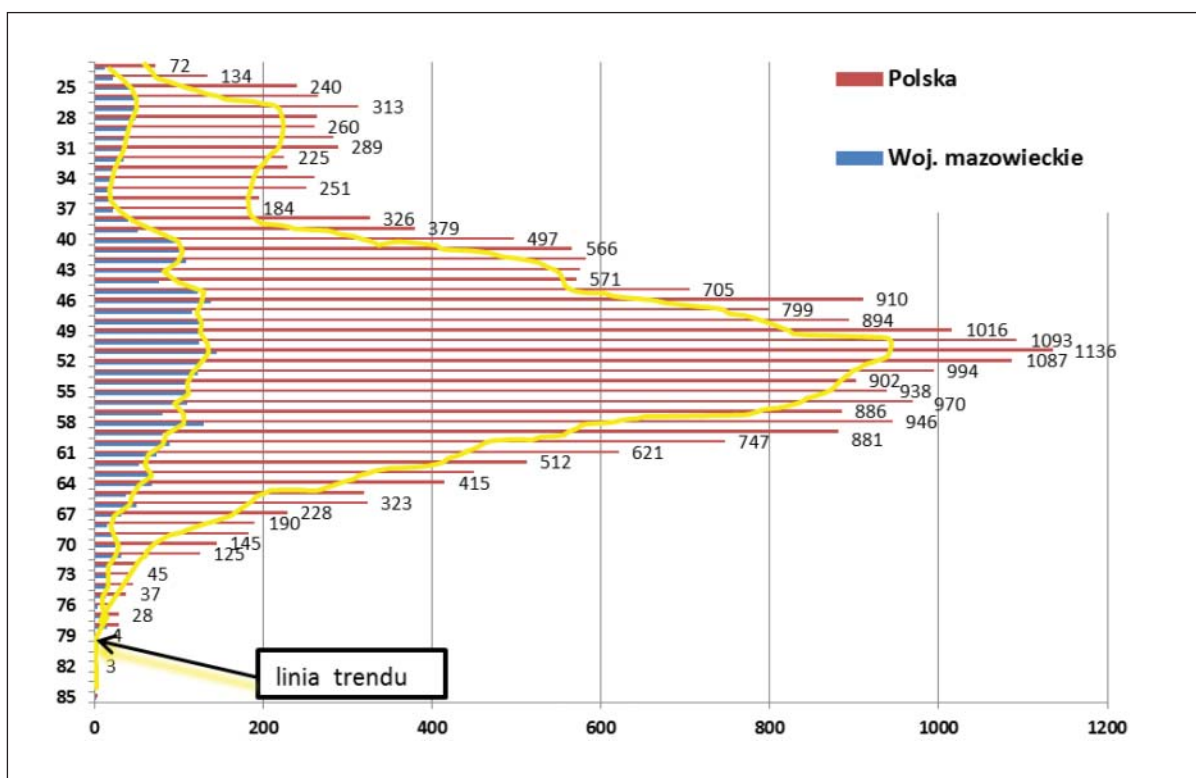
W grupie pracujących w zawodzie, należy rozróżnić zatrudnionych na podstawie stosunku pracy, których było razem 3 008, w tym 2 781 zatrudnionych na pełnym etacie.

Analizując liczbę położnych zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego, należy zauważyć, że w 2005 roku było ogółem 2 891 pracujących położnych, w tym 2 498 położnych deklarujących, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy, przy czym 2 414 położnych było zatrudnionych na pełnym etacie.

W 2015 roku pracowały ogółem 5 464 położne, w tym 2 994 położne deklarujące, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy, przy czym 2 781 położnych było zatrudnionych na pełnym etacie.

Liczba zatrudnionych położnych ze względu na wiek w Polsce i w województwie mazowieckim obrazuje poniższy wykres. Linia trendu, podobnie jak w przypadku położnych zarejestrowanych, wyraźnie wskazuje, że więcej pracujących położnych jest w wieku powyżej 38 lat. Do 37. roku życia liczba zatrudnionych położnych w poszczególnych latach oscyluje wokół czterokrotnie mniejszych wartości, niż w wieku powyżej 38 lat. Zależność ta jest obserwowana zarówno w Polsce jak i w województwie mazowieckim.

Wykres 21. Linia trendu wieku zatrudnionych położnych w Polsce i w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

2.4. Zatrudnienie pielęgniarek i położnych na tle innych grup zawodowych w województwie mazowieckim

Biorąc pod uwagę ogół pracujących w podmiotach leczniczych w województwie mazowieckim grupa zawodowa pracujących pielęgniarek liczy 34 062 osoby i nie jest ona dominująca, ponieważ statystycznie więcej odnotowano pracujących lekarzy, a mianowicie 35 884 osoby. Należy jednak zauważyć, że lekarze są również zatrudnieni w kilku podmiotach leczniczych jednocześnie, a zatem są wykazywani jako zatrudnieni w sprawozdaniach wszystkich tych podmiotów.

Tabela 12. Liczba pracujących w podmiotach leczniczych w województwie mazowieckim z podziałem na zawody medyczne

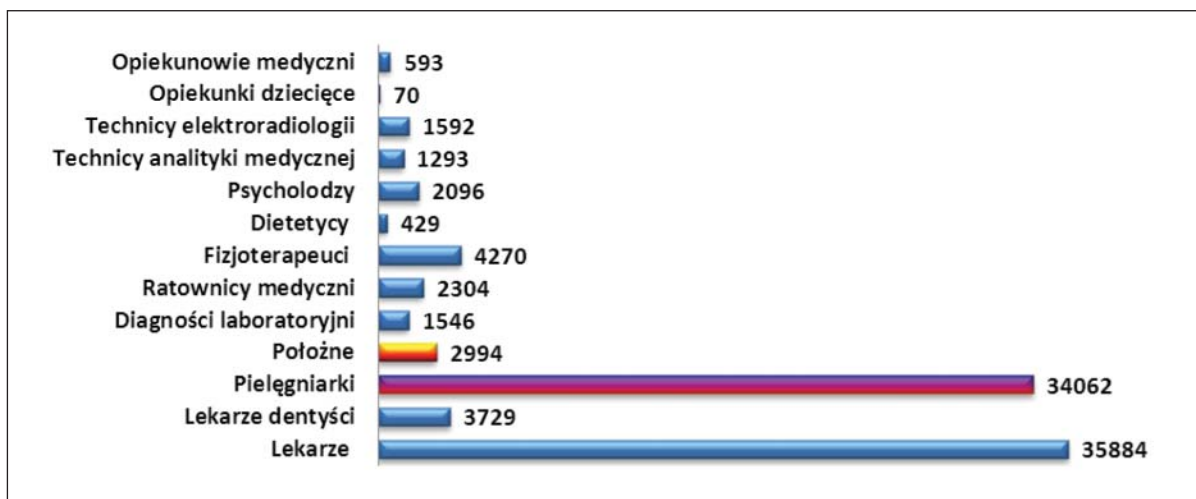
Zawód lub specjalność	Osoby			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
Lekarze	35 884	11 903	8 486	13 901
Pielęgniarki	34 062	26 469	24 909	26 602
Położne	5 464	3 008	2 781	2 994
Lekarze dentyści	3 729	834	338	1 408
Farmaceuci	442	359	328	360
Diagności laboratoryjni	1 546	1 327	1 239	1 313
Pracownicy z wyższym pracujący w pracowniach diagnostycznych	645	566	494	541
Ratownicy medyczni z wyższym wykształceniem	727	249	231	322
Ratownicy medyczni	1 577	637	623	761
Fizjoterapeuci z wyższym wykształceniem	3 500	2 106	1 877	2 509
Technicy fizjoterapii	770	589	503	616
Dietetycy z wyższym wykształceniem	309	158	135	157
Dietetycy	120	88	78	86
Psycholodzy	2 096	1 073	640	1 059
Logopedzi	378	176	104	157
Licencjaci kierunku/specjalności techniki dentystryczne	12	10	8	9
Terapeuci zajęciowi	263	165	131	166
Personel techniczny obsługujący aparaturę medyczną	485	392	306	372
Technicy dentystryczni	138	75	52	96
Technicy farmaceutyczni	261	249	240	245
Technicy elektroniki medycznej	64	36	35	36
Technicy analityki medycznej	1 293	1 218	1 161	1 215
Technicy elektroradiologii	1 592	1 136	957	1 192
Higienistki szkolne	23	17	15	18
Higienistki stomatologiczne	320	215	169	231
Asystentki stomatologiczne	949	635	494	673
Ortoptyści	17	12	10	12
Technicy ortopedzi	5	4	4	4
Opiekunki dziecięce	70	51	47	51
Opiekunowie medyczni	593	469	462	496
Protetycy słuchu	30	29	27	28
Technicy diagności	84	76	74	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Dla porównania liczby zatrudnionych osób wykonujących zawód medyczny bardziej wiarygodna jest liczba zatrudnionych, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy. Jak wynika z dokonanej na podstawie tego kryterium analizy największą grupę zatrudnionych w podmiotach leczniczych w województwie mazowieckim stanowią pielęgniarki – 26 602 osoby, a następnie: lekarze – 13 901, położne – 2 994, fizjoterapeuci – 2 509, lekarze dentyści – 1 408, diagności laboratoryjni – 1 313, technicy elektroradiologii – 1 192 oraz psycholodzy – 1 059.

Na podkreślenie zasługuje fakt bardzo niskiego stanu zatrudnienia w grupie zawodów pomocniczych dla pielęgniarek i położnych. W zawodzie opiekuna medycznego pracują jedynie 593 osoby, natomiast opiekuna dziecięcego jedynie 70 osób. Również grupa zawodowa dietetyków liczy zaledwie 429 osób.

Wykres 22. Liczba pracujących w różnych grupach zawodowych w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

2.5. Zatrudnienie w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim

Z ogółu pracujących wykonujących w 2015 roku zawód medyczny w województwie mazowieckim w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej najwięcej osób pracowało w zawodzie lekarza – 10 861, w tym specjaliści – 8 381. Spośród tej grupy było 3 592 lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej, z czego 1 123 osoby to lekarze rodzinni, a 889 osób to lekarze pediatrzy.

Natomiast jeśli chodzi o pielęgniarki, to w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w 2015 roku pracowało ich ogółem 6 511, z czego 3 395 pielęgniarek udzielało świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej, pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych było 2 096, w tym 754 to pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania.

Liczba pielęgniarek pracujących w opiece długoterminowej spadła w 2015 roku i wynosiła 628 w stosunku do 2014 roku, kiedy pracowało 791 pielęgniarek.

Wykres 23 (str. 26) prezentuje liczbę osób wykonujących zawód medyczny w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim.

2.6. Zatrudnienie pielęgniarek i położnych w podstawowej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim

Liczba pielęgniarek pracujących w podstawowej opiece zdrowotnej w województwie mazowieckim według danych statystycznych gromadzonych przez Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie jest mniejsza niż liczba pracujących lekarzy. W 2015 roku pracowało 3 395 pielęgniarek i 3 592 lekarzy.

Dodatkowo liczba pracujących w 2015 roku pielęgniarek spadła w stosunku do 2014 roku, gdyż w 2014 roku pracowało ich 3 627, natomiast w 2015 roku jedynie 3 395. Liczba zatrudnionych położnych również spadła z 672 w 2014 roku do 603 w 2015 roku.

Powyższa analiza obejmuje ogół pracujących, czyli osoby zatrudnione w kilku miejscach pracy, zatrudnione zarówno na podstawie umów o pracę jak również w ramach umów cywilnoprawnych (wykres 24, str. 27).

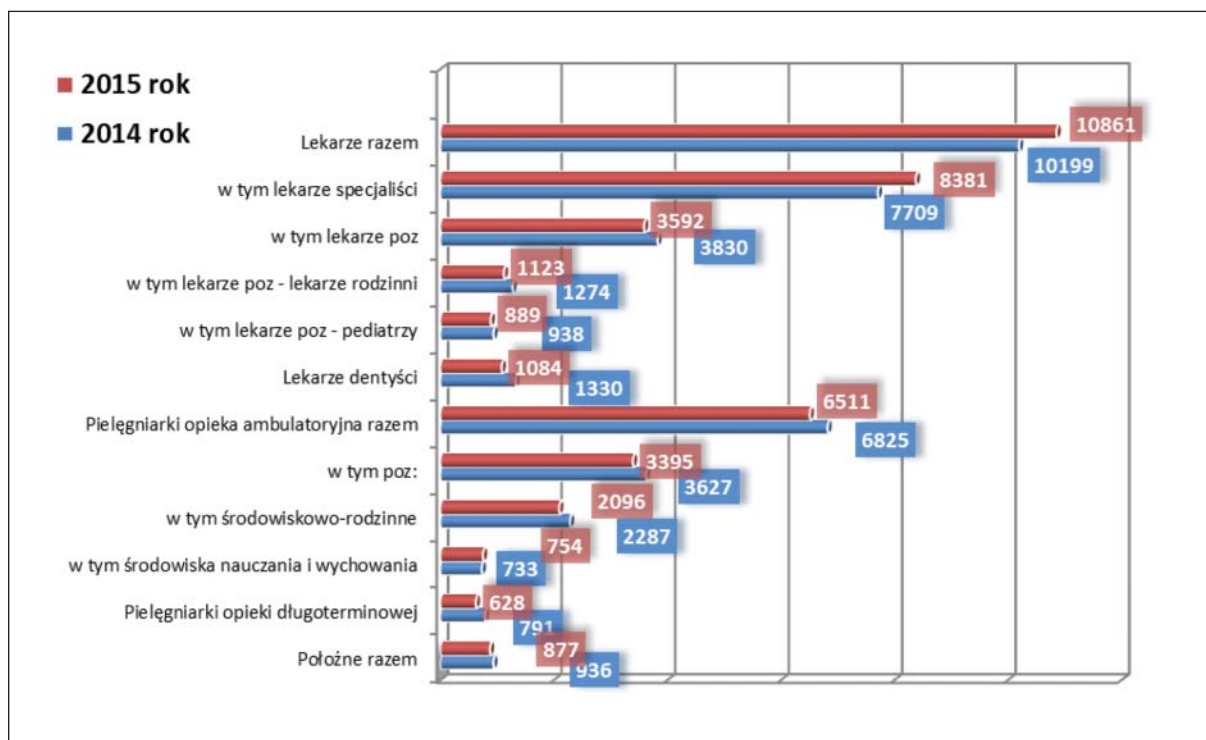
Liczba pracujących pielęgniarek w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim wykazywała od 2004 roku do 2011 roku trend wzrostowy, który osiągnął w swoim szczytowym momencie w 2008 roku 5 499 pracujących. W 2015 roku liczba pracujących pielęgniarek ogółem wynosiła 3 395 i jest ona niższa od obserwowanego zatrudnienia w 2004 roku, kiedy było 3 743 pracujących pielęgniarek (wykres 25, str. 27).

Tabela 13. Liczba pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej wykonujących różne zawody medyczne w województwie mazowieckim

Zawód lub specjalność		31.12.2014				31.12.2015			
		Udzielający świadczeń			Z ogółu, pracujący w ramach umowy cywilno- prawnej oraz na kontraktach	Udzielający świadczeń			Z ogółu, pracujący w ramach umowy cywilno- prawnej oraz na kontraktach
		Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy			Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
			Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie			Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
LEKARZE RAZEM		10 199	3 212	1 699	6 391	10 861	3 037	1 573	7 531
	w tym specjaliści	7 709	2 511	1 302	4 786	8 381	2 291	1 154	5 869
w tym lekarze poz		3 830	1 549	1 085	2 021	3 592	1 367	973	2 031
	w tym lekarze w poz - lekarze rodzinni	1 274	592	477	548	1 123	492	398	541
	w tym lekarze w poz - pediatrzy	938	380	251	503	889	327	209	533
LEKARZE DENTYŚCI		1 330	438	174	631	1 084	377	135	620
PIELĘGNIARKI OGÓŁEM		6 825	4 787	4 242	1 920	6 511	4 443	3 842	2 004
	w tym opieki długoterminowej	791	143	130	574	628	134	119	485
w tym pielęgniarki poz		3 627	2 915	2 621	637	3 395	2 704	2 409	653
	w tym środowiskowo- rodzinne	2 287	1 925	1 724	332	2 096	1 760	1 590	318
	w tym środowiska nauczania i wychow.	733	579	504	135	754	571	485	164
POŁOŻNE		936	594	482	306	877	566	447	297
	w tym położne w poz	672	417	317	230	603	366	275	225

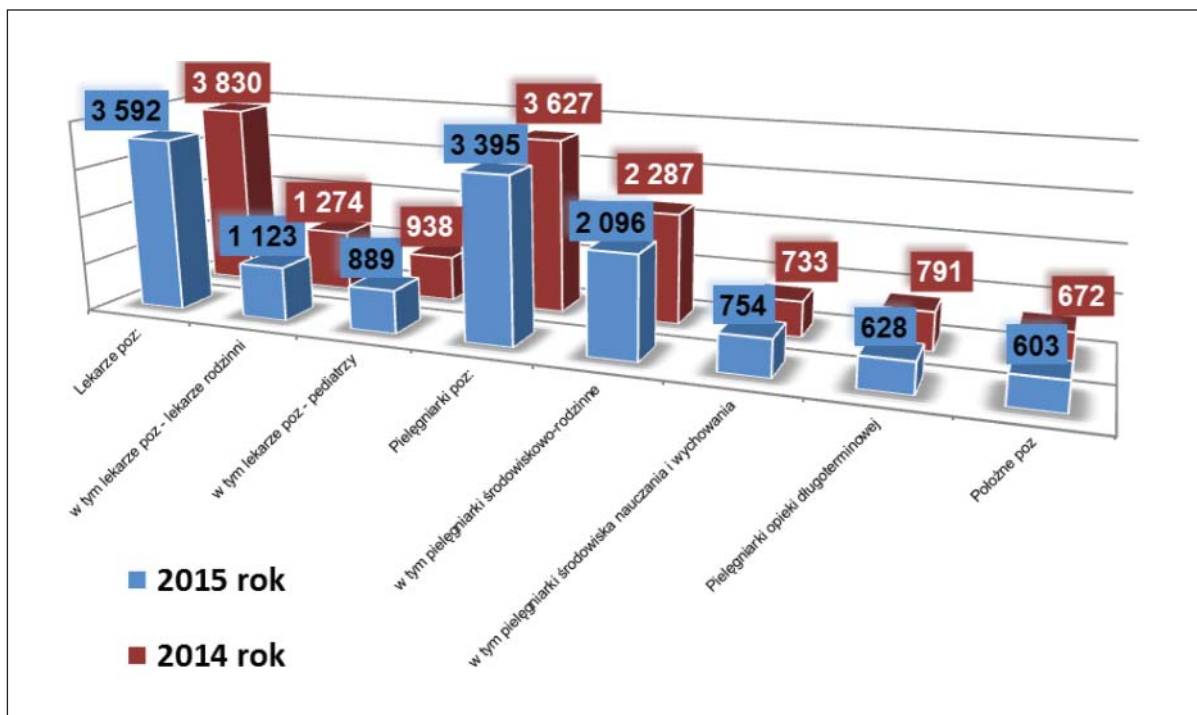
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Wykres 23. Osoby wykonujące zawód medyczny w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

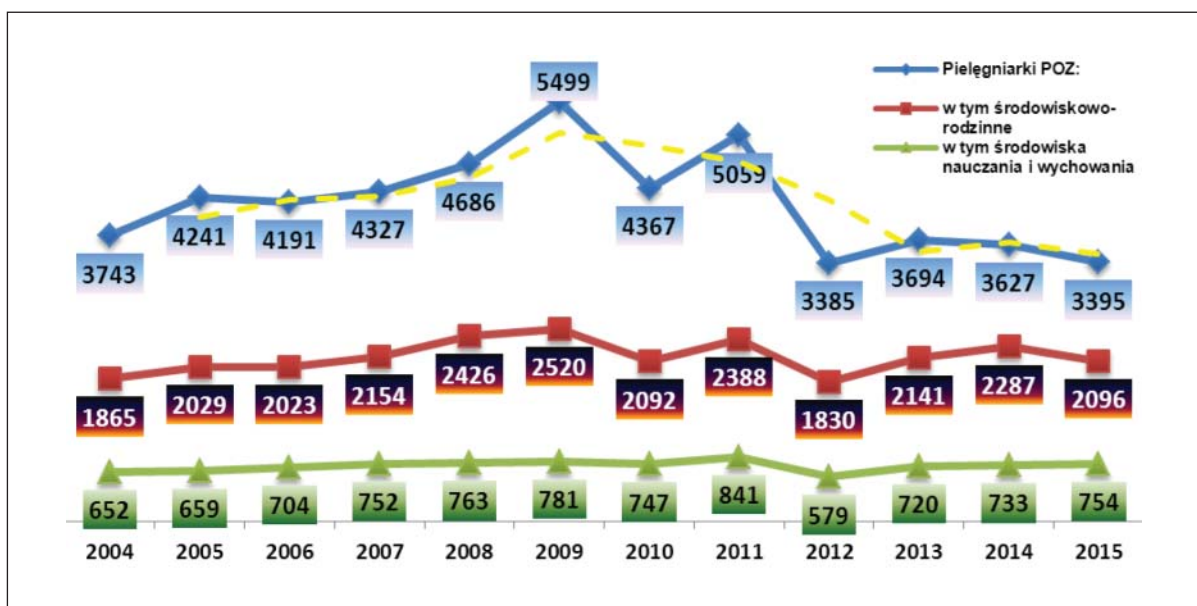
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Wykres 24. Liczba pielęgniarek, położnych i lekarzy pracujących w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Wykres 25. Liczba pracujących pielęgniarek (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim

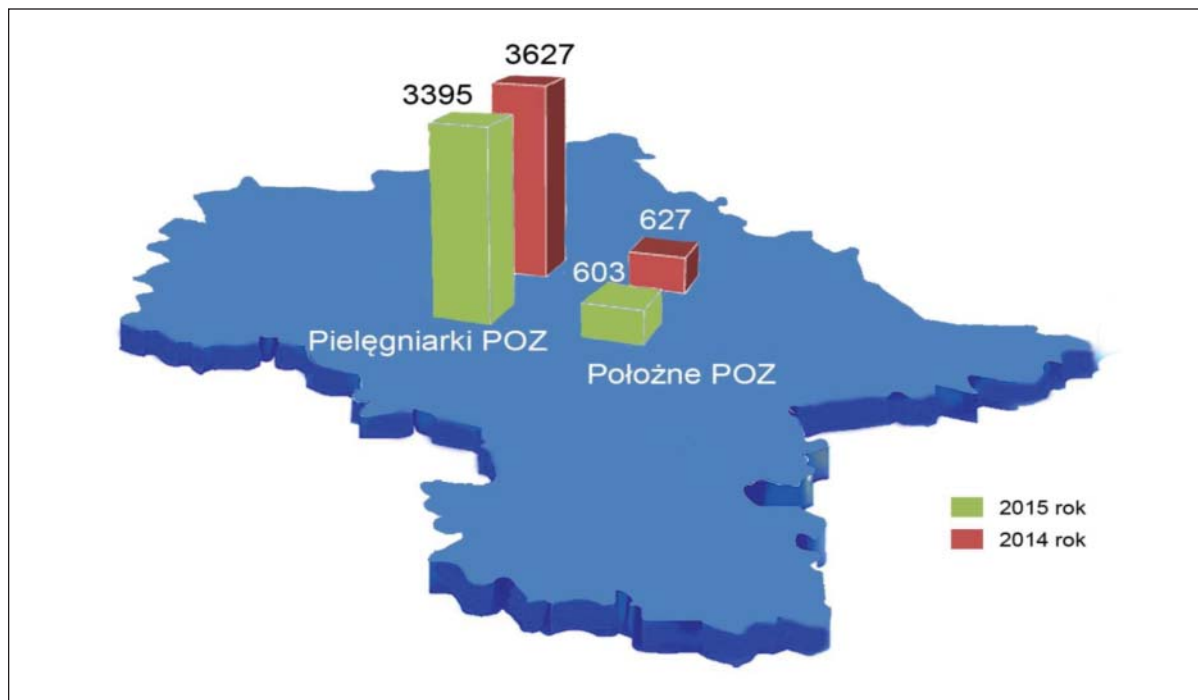

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

W województwie mazowieckim można zaobserwować niepokojący trend obniżenia liczby pielęgniarek i położnych pracujących w podstawowej opiece zdrowotnej. W 2015 roku pracowało o 277 pielęgniarek i o 69 położnych mniej niż w 2014 roku.

Liczbę zatrudnionych pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim obrazuje wykres 26.

Wykres 26. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

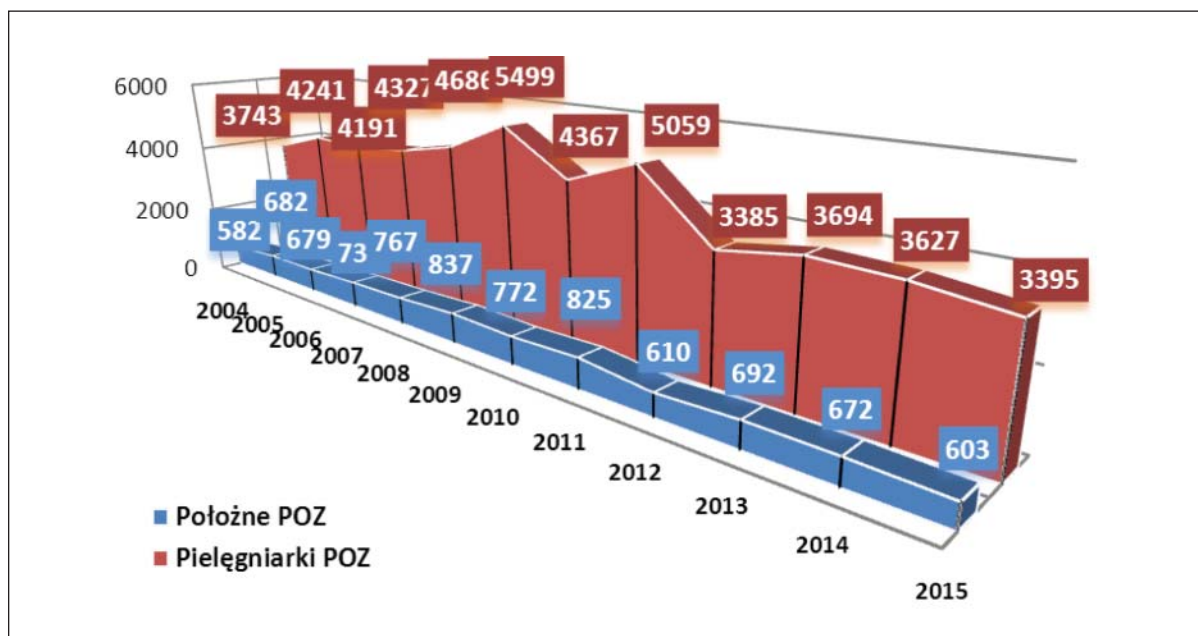

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Wzrosła liczba położnych zatrudnionych w podstawowej opiece zdrowotnej. W 2004 roku pracowały 582 położne, zaś 603 w roku 2015.

Poniższy wykres obrazuje linię trendu pracujących pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim. Wyraźnie jest widoczny pik zatrudnienia w tych grupach zawodowych w latach 2008-2009, natomiast od tego czasu nastąpiło gwałtowne obniżenie liczby pracujących, które utrzymuje się do chwili obecnej.

Wykres 27. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

PODSUMOWANIE

Zgodnie z danymi uzyskanymi z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych w Polsce w 2016 roku były zatrudnione 215 763 pielęgniarki i 25 653 położne. Liczba zatrudnionych pielęgniarek w 2016 roku spadła do 215 763 w porównaniu do 221 172 w 2015 roku. Również w 2013 i 2014 roku liczba zatrudnionych pielęgniarek była wyższa. Podobna tendencja jest obserwowana w grupie zawodowej położnych. Zauważalny jest spadek zatrudnionych w 2016 roku, to jest 25 653 w stosunku do 25 938 w 2015 roku.

Biorąc pod uwagę ogół pracujących w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego grupa zawodowa pracujących pielęgniarek liczy 34 062 osoby i nie jest ona dominująca, ponieważ statystycznie więcej odnotowano pracujących lekarzy, a mianowicie 35 884 osoby.

W grupie pracujących pielęgniarek należy rozróżnić faktyczną liczbę osób zatrudnionych, których było jedynie 26 602, w tym 24 909 zatrudnionych na pełnym etacie. Jak wynika z analizy, z ogółu 26 602 pielęgniarek prawie 28% w 2015 roku było zatrudnionych w kilku miejscach pracy. Oznacza to, że na rynku pracy już obecnie brakuje 7 460 pielęgniarek. Zjawisko to nie było tak duże w 2005 roku, kiedy to jedynie 2 446 pielęgniarek (10,39%) pracowało w kilku miejscach pracy.

Niepokojący jest fakt bardzo niskiego stanu zatrudnienia w grupie zawodów pomocniczych dla pielęgniarek i położnych. W 2015 roku w zawodzie opiekuna medycznego pracowały jedynie 593 osoby, natomiast opiekuna dziecięcego jedynie 70 osób.

W ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w 2015 roku pracowało ogółem 6 511 pielęgniarek, z czego 3 395 udzielało świadczeń w podstawowej opiece zdrowotnej. Pielęgniarek środowiskowo-rodzinnych było 2 096, w tym 754 to pielęgniarki środowiska nauczania i wychowania.

Liczba pracujących pielęgniarek w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim wykazywała od 2004 roku do 2011 roku trend wzrostowy, który osiągnął w swoim szczytowym momencie w 2008 roku 5 499 pracujących. W 2015 roku liczba pracujących pielęgniarek ogółem wynosiła 3 395 i jest ona niższa od obserwowanego zatrudnienia w 2004 roku, kiedy było 3 743 pracujących pielęgniarek w podstawowej opiece zdrowotnej.

W 2015 roku pracowały ogółem 5 464 położne, ale faktyczną liczbę zatrudnionych (2 994) stanowią te położne, które zadeklarowały, że dany podmiot leczniczy jest ich głównym miejscem pracy. Oznacza to, że 2 470 położnych pracowało w kilku podmiotach leczniczych, co stanowi 83% osób spośród 2 994 zatrudnionych.

3. DYSPROPORCJE POMIĘDZY ZAREJESTROWANYMI A ZATRUDNIONYMI PIELĘGNIARKAMI I POŁOŻNYMI

Z danych pochodzących z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych prowadzonego przez Naczelną Radę Pielęgniarek i Położnych wynika, że w Polsce zarejestrowane są 287 002 pielęgniarki a zatrudnione 215 163.

W województwie mazowieckim zarejestrowanych jest 41 349 pielęgniarek, a według danych pochodzących z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie zatrudnionych 26 602. Jeśli chodzi o położne to zarejestrowane są 4 704 a zatrudnione 2 994 (wykres 28, str. 30).

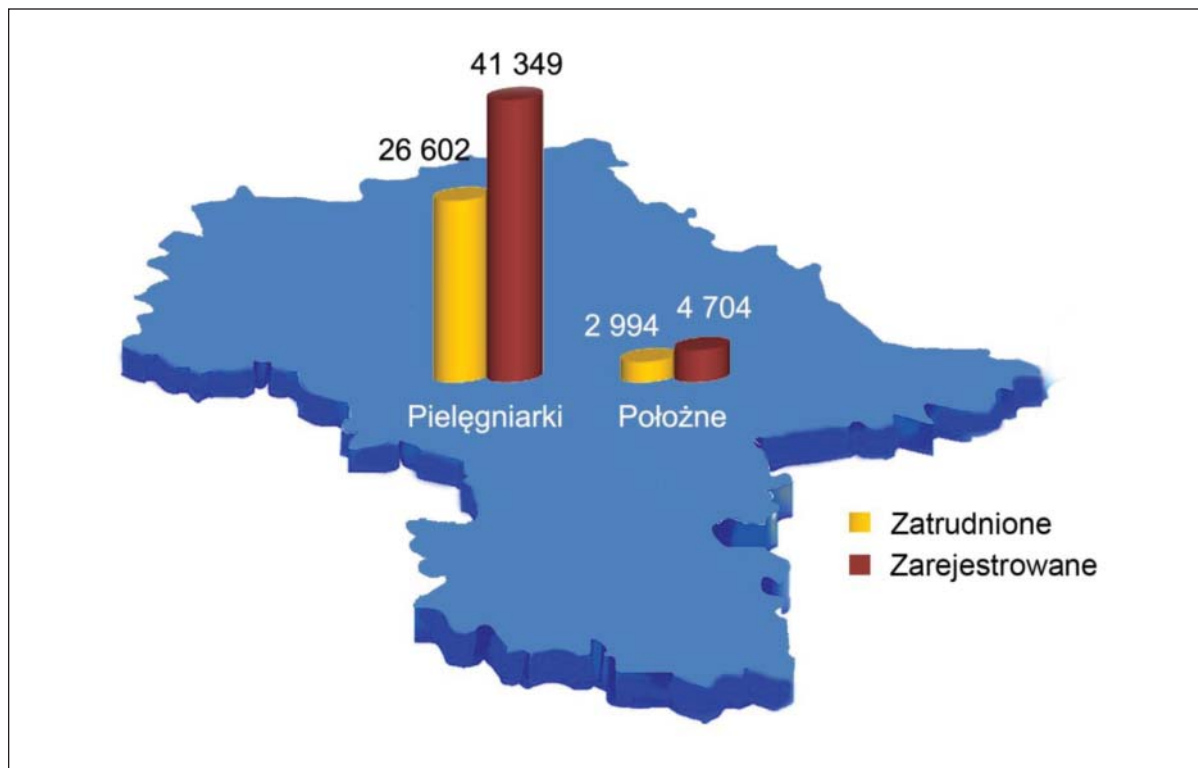
3.1. Dysproporcje w zarejestrowaniu i zatrudnieniu pielęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim

Występuje znaczna dysproporcja pomiędzy liczbą pielęgniarek zarejestrowanych a zatrudnionych w podmiotach leczniczych.

W Polsce na 287 002 zarejestrowane pielęgniarki jedynie 215 163 są zatrudnione.

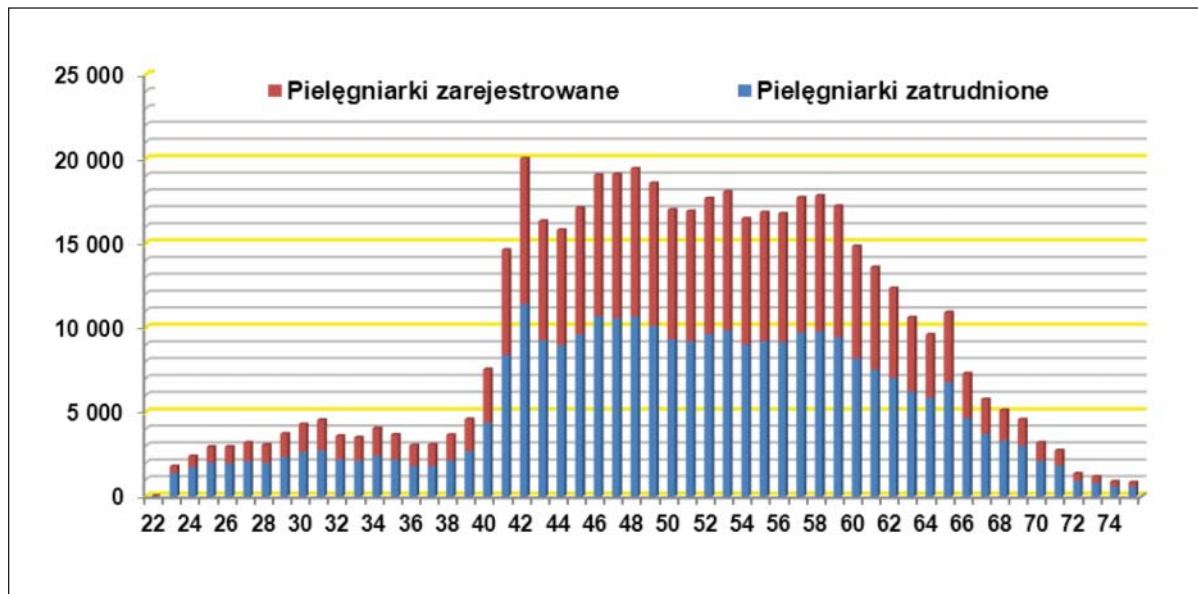
Dysproporcja pielęgniarek zatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych występuje w każdej grupie wiekowej, co obrazuje wykres 29.

Wykres 28. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Wykres 29. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce

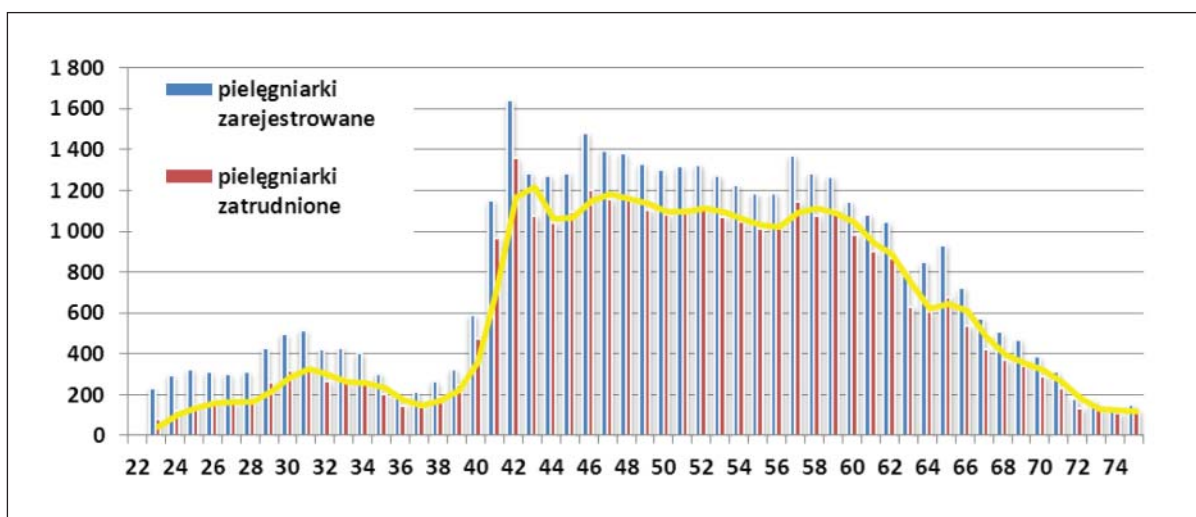

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Nie można dokonywać analiz bez uwzględnienia faktu, że liczba zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim jest większa o 14 747 i wynosi 41 349 w stosunku do zatrudnionych, których było 26 606.

Poniższy wykres obrazuje wyraźną różnicę pomiędzy liczbą zarejestrowanych a zatrudnionych pielęgniarek w rozbiciu na wiek.

Wykres 30. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

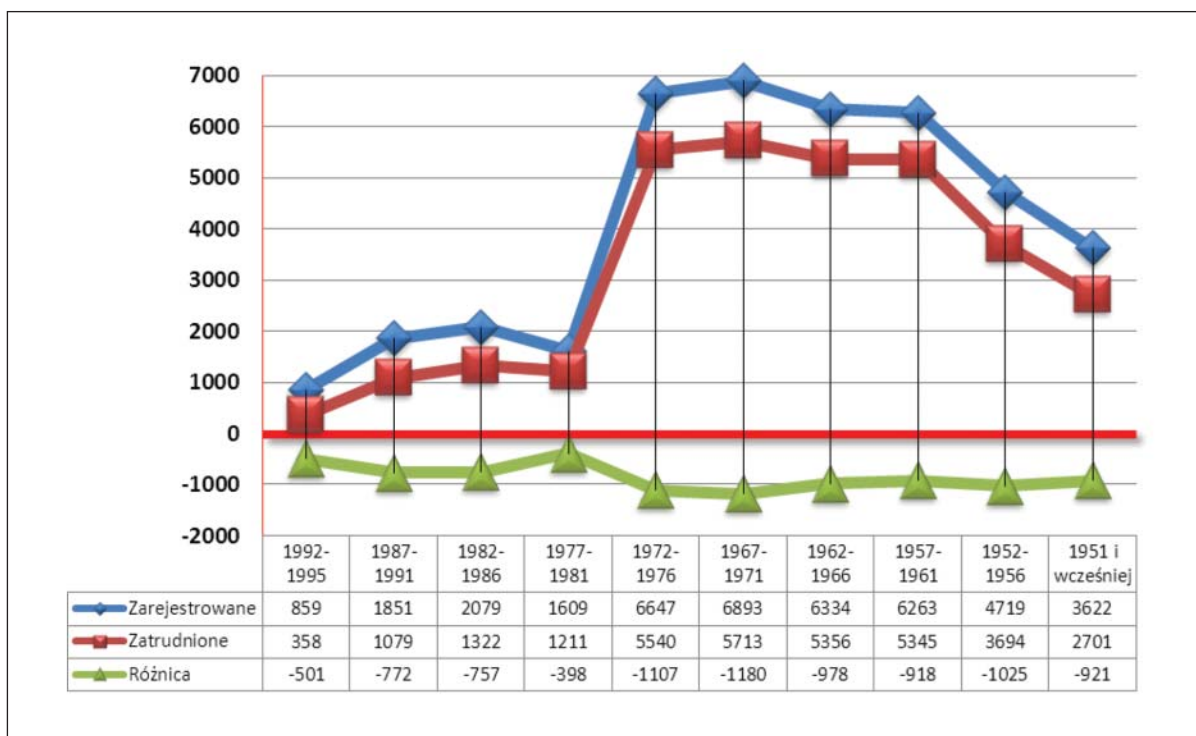

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Odsetek pielęgniarek niezatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych wynosi w województwie mazowieckim ok. 35%. Największy odsetek niezatrudnionych pielęgniarek w stosunku do zarejestrowanych jest w grupie wiekowej 22-25 lat. Oznacza to, że ponad połowa pielęgniarek, pomimo zarejestrowania się w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych i uzyskaniu prawa wykonywania zawodu, nie podjęło zatrudnienia w zawodzie pielęgniarki. Również w grupie wiekowej 26-30 lat odsetek niezatrudnionych jest wysoki i wynosi 41,71%, natomiast w grupie wiekowej 31-35 lat – 36,41%.

Według danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych na 859 zarejestrowanych, aż 501 pielęgniarek w grupie wiekowej 21-25 nie podjęło zatrudnienia. Natomiast w grupie wiekowej do 30 lat na 2 710 zarejestrowanych w województwie mazowieckim pielęgniarek aż 1 273 są nieaktywne zawodowo, co stanowi 46,97%.

Wykres 31. Różnica pomiędzy liczbą zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim urodzonych w danych latach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

3.2. Dysproporcje w zarejestrowaniu i zatrudnieniu położnych w Polsce i w województwie mazowieckim

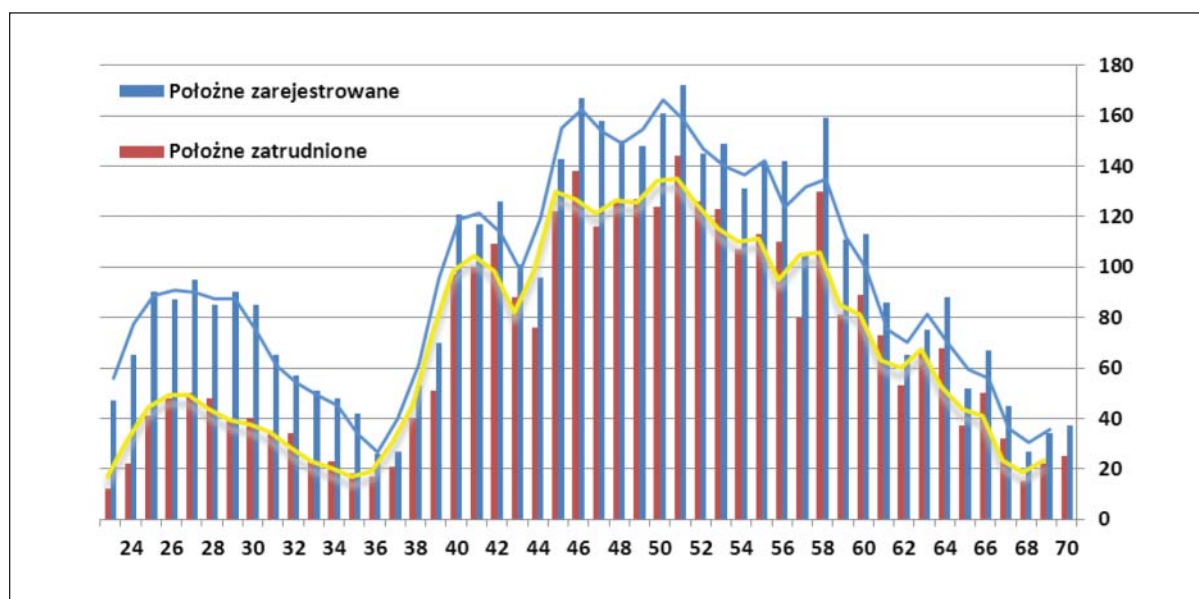
Występuje znaczna dysproporcja pomiędzy liczbą położnych zarejestrowanych a zatrudnionych w podmiotach leczniczych.

W Polsce na 36 829 zarejestrowanych położnych jedynie 25 653 są zatrudnione.

Taki sam problem występuje w województwie mazowieckim, gdzie na 4 704 zarejestrowanych położnych są zatrudnione jedynie 2 994, co stanowi 63,65%.

Jak obrazuje poniższy wykres dysproporcja pielęgniarek zatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych występuje w każdej grupie wiekowej.

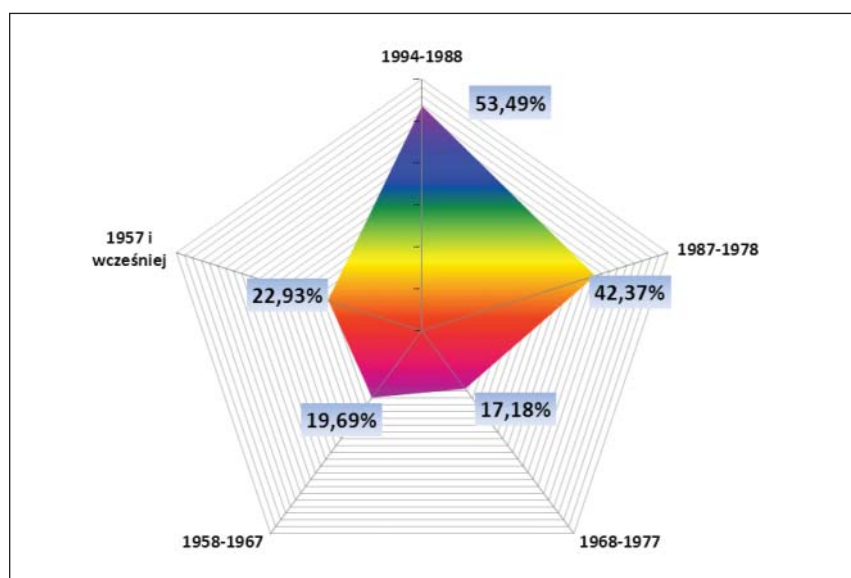
Wykres 32. Dysproporcje pomiędzy liczbą zatrudnionych a zarejestrowanych położnych w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Dysproporcje pomiędzy zarejestrowanymi a zatrudnionymi położnymi są różnie nasilone w poszczególnych przedziałach wiekowych. W województwie mazowieckim odsetek niezatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych położnych jest najwyższy u osób urodzonych w latach 1994-1988 i wynosi 53,49%, natomiast najniższy u urodzonych w latach 1968-1977 i wynosi 17,18%. Odsetek niezatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych położnych w przedziałach wiekowych w województwie mazowieckim obrazuje wykres 33.

Wykres 33. Odsetek niezatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych położnych w przedziałach wiekowych w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

PODSUMOWANIE

Należy wziąć pod uwagę, że liczba osób zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych nie jest równoznaczna z liczbą aktywnych zawodowo pielęgniarek i położnych. Nie można dokonać analizy i wyciągnąć wniosków jedynie na podstawie liczby zarejestrowanych pielęgniarek i położnych, bez odniesienia się do liczby bezwzględnej faktycznie zatrudnionych osób.

Z uwagi na niskie zarobki i konieczność poszukiwania dodatkowego źródła zarobkowania dość powszechne w tych grupach zawodowych jest zjawisko wieloetatowości lub zatrudnienia w ponadnormatywnym wymiarze godzin czasu pracy, co może zniekształcać obraz liczby osób faktycznie aktywnych zawodowo.

Zjawisko zatrudniania się przez jedną osobę w kilku podmiotach leczniczych zacierza obraz liczby faktycznego deficytu kadry w zawodach pielęgniarki i położnej.

W Polsce, według danych pochodzących z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych, aktywnych zawodowo jest jedynie 75% zarejestrowanych pielęgniarek i 70% zarejestrowanych położnych.

Z danych generowanych przez Centrum Systemów Informatycznych w Ochronie Zdrowia wynika jednoznacznie, że w liczbach bezwzględnych w województwie mazowieckim w 2015 roku były zatrudnione 26 602 pielęgniarki, z czego 28% było zatrudnionych w kilku miejscach pracy. Oznacza to, że na rynku pracy już obecnie brakuje 7 460 pielęgniarek. Odsetek pielęgniarek zatrudnionych w stosunku do 41 349 zarejestrowanych wynosi w województwie mazowieckim 64,34%.

Faktyczna liczba zatrudnionych osób w zawodzie położnej w 2015 roku wynosiła 2 994, z czego 2 470 położnych pracuje w kilku podmiotach leczniczych, co stanowi 83% spośród zatrudnionych. Oznacza to, że na rynku pracy już obecnie brakuje 2 470 położnych. Na 4 704 położnych zarejestrowanych w województwie mazowieckim zatrudnionych jest jedynie 2 994, co stanowi 63,65%.

4. WYKSZTAŁCENIE PIELEŃGNIAREK I POŁOŻNYCH

System kształcenia pielęgniarek i położnych w Polsce w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej ulegał transformacjom, dostosowując polskie regulacje prawne do dyrektyw Rady Wspólnot Europejskich. Zmiany dotyczące kształcenia zawodowego pielęgniarek i położnych zostały zapoczątkowane w ustawie o zawodach pielęgniarki i położnej z dnia 5 lipca 1996 r. Z kształcenia na poziomie średnich szkół medycznych nastąpiło przejście na kształcenie na poziomie wyższym. Istotną rolę w rozwoju pielęgniarstwa i położnictwa, jako obszaru wiedzy teoretycznej i praktycznej, odgrywa strategia interdyscyplinarna, która stawia te zawody na pograniczu nauk medycznych, nauk o zdrowiu, nauk społecznych i humanistycznych.

Obecnie kształcenie przeddyplomowe pielęgniarki i położnej uregulowane jest w przepisach ustawy z dnia 15 lipca 2011 roku o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1251 z późn. zm.). Pielęgniarka i położna może uzyskać kwalifikacje zawodowe jedynie po ukończeniu akredytowanej uczelni. Kształcenie na kierunku pielęgniarstwo lub położnictwo odbywa się na poziomie studiów pierwszego stopnia oraz studiów drugiego stopnia. Standardy kształcenia dla kierunku pielęgniarstwo i położnictwo określają przepisy wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 1842 z późn. zm.).

Kształcenie pielęgniarki i położnej na studiach pierwszego stopnia trwa co najmniej 3 lata i obejmuje co najmniej 4 600 godzin kształcenia zawodowego, w tym kształcenie kliniczne stanowi co najmniej 1/2, a kształcenie teoretyczne co najmniej 1/3 wymiaru kształcenia.

W trakcie kształcenia teoretycznego student zdobywa wiedzę zawodową, doświadczenie i umiejętności niezbędne do planowania, organizowania i sprawowania opieki zdrowotnej oraz oceny działań z tym związanych. W toku kształcenia klinicznego student uczy się sprawowania kompleksowej opieki zdrowotnej jako członek zespołu, w bezpośrednim kontakcie z osobami zdrowymi i chorymi.

4.1. Wykształcenie pielęgniarek w województwie mazowieckim

W województwie mazowieckim z ogółu 26 602 zatrudnionych pielęgniarek w 2015 roku 12 390 posiadało wyższe wykształcenie, w tym 3 941 tytuł magistra pielęgniarstwa. Pielęgniarek ze średnim wykształceniem medycznym pracowało 14 212.

Tabela 14. Liczba pielęgniarek z wykształceniem wyższym i średnim zatrudnionych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego

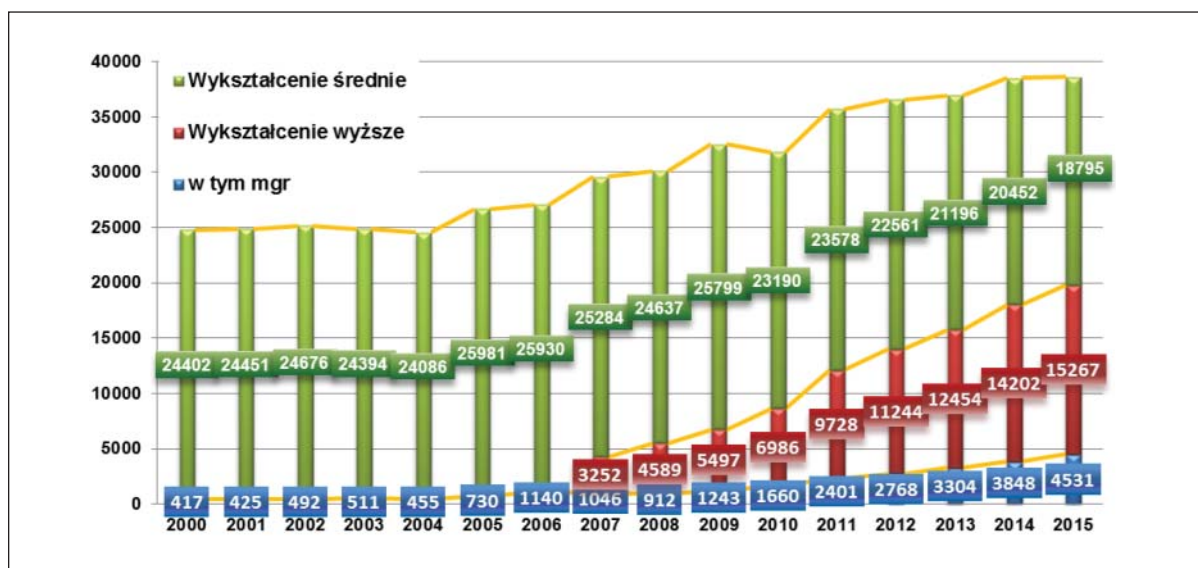
Zawód lub specjalność	Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
Pielęgniarki z wyższym wykształceniem ogółem	15 267	12 328	11 873	12 390
w tym mgr pielęgniarstwa	4 531	3 486	3 366	3 491
Pielęgniarki ze średnim wykształceniem medycznym	18 795	14 141	13 036	14 212
RAZEM PIELĘGNIARKI	34 062	26 469	24 909	26 602

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

W 2015 roku w stosunku do roku 2000 ponad dziesięciokrotnie wzrosła liczba pielęgniarek z tytułem zawodowym magistra pielęgniarstwa. Według danych pozyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie w 2007 roku były 3 252 pracujące pielęgniarki z wykształceniem wyższym, natomiast w 2015 roku liczba ta wzrosła prawie pięciokrotnie i wynosiła 15 267. Spośród ogółu pracujących pielęgniarek zmalała na przestrzeni omawianego okresu liczba pielęgniarek posiadających średnie wykształcenie medyczne. W 2015 roku w województwie mazowieckim pracowały 24 402 pielęgniarki ze średnim wykształceniem medycznym, zaś w 2015 roku pracowało ich 18 795.

Poniższy wykres obrazuje liczbę pielęgniarek (w tym zatrudnionych w kilku podmiotach leczniczych), posiadających wykształcenie wyższe, w tym tytuł magistra pielęgniarstwa, oraz wykształcenie średnie, pracujących w latach 2000-2015 w województwie mazowieckim.

Wykres 34. Liczba pielęgniarek posiadających wykształcenie wyższe, w tym tytuł magistra pielęgniarstwa, oraz wykształcenie średnie, pracujących w latach 2000-2015 w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Pielęgniarki i położne mają obowiązek stałego aktualizowania swojej wiedzy i umiejętności zawodowych oraz prawo do doskonalenia zawodowego w różnych rodzajach kształcenia podyplomowego. Kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych odbywa się na podstawie rozporządzeń ministra właściwego do spraw zdrowia wydawanych w odniesieniu do przepisów ustawy o zawodach pielęgniarki i położnej. Obecnie kształcenie podyplomowe pielęgniarek i położnych odbywa się na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 roku w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1761). Pielęgniarka lub położna może odbyć kształcenie podyplomowe w formie szkolenia specjalizacyjnego (specjalizacji), kursu kwalifikacyjnego, specjalistycznego lub dokształcającego.

W województwie mazowieckim w 2015 roku spośród zatrudnionych pielęgniarek z wyższym wykształceniem medycznym 333 pielęgniarki posiadały specjalizację I stopnia, natomiast 168 II stopnia. Zgodnie z obowiązującym trybem przywołanego rozporządzenia tytuł specjalisty posiadało w sumie 1 761 zatrudnionych pielęgniarek. Specjalizacja ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną specjalistycznej wiedzy i umiejętności w określonej dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Pielęgniarki i położne po odbyciu specjalizacji i zdaniu egzaminu państwowego uzyskują tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa lub dziedzinie mającej zastosowanie w ochronie zdrowia.

W tabeli zaprezentowano liczbę zatrudnionych w województwie mazowieckim w 2015 roku pielęgniarek z wyższym wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa.

Tabela 15. Liczba zatrudnionych w województwie mazowieckim pielęgniarek z wyższym wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa

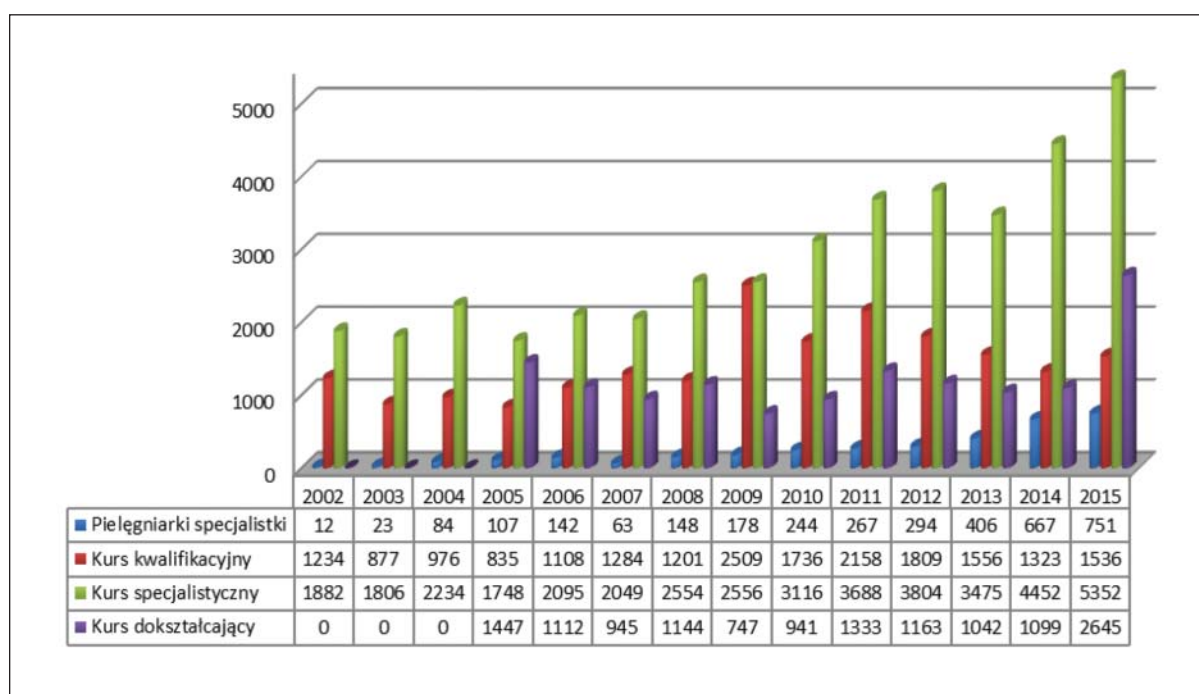
SPECJALIŚCI PIELĘGNIARSTWA W DANEJ DZIEDZINIE PIELĘGNIARSTWA:	Specjalizacja stopnia		Specjalności uzyskane "nowym trybem"
	I	II	
medycyny społecznej	22	2	1
organizacji ochrony zdrowia	15	27	x
rodzinnego	48	20	22
w ochronie zdrowia pracujących	2	2	1
anestezjologicznego i intensywnej opieki	33	27	347
psychiatrycznego	2	7	32
onkologicznego	1	0	44
zachowawczego	29	10	270
środowiska nauczania i wychowania	12	9	10
nefrologicznego	3	11	36
opieki długoterminowej	8	0	95
opieki paliatywnej	3	2	7
ratunkowego	12	2	125
chirurgicznego	23	12	194
kardiologicznego	6	3	137
pediatrycznego	11	4	116
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	5	2	6
operacyjnego	26	6	132
epidemiologicznego	6	7	75
geriatrycznego	2	1	0
diabetologicznego	0	0	8
neurologicznego	1	0	1
pielęgniarki o innej specjalności	63	14	102
RAZEM	333	168	1761

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Oprócz specjalizacji pielęgniarstwa i położnictwa podnoszą swoje kwalifikacje zawodowe kończąc kursy kwalifikacyjne, specjalistyczne i doszkalcące. Kurs kwalifikacyjny ma na celu uzyskanie przez pielęgniarkę lub położną wiedzy i umiejętności do udzielania określonych świadczeń zdrowotnych wchodzących w zakres danej dziedziny pielęgniarstwa lub dziedziny mającej zastosowanie w ochronie zdrowia. Kurs specjalistyczny pozwala uzyskać wiedzę i umiejętności do wykonywania określonych czynności zawodowych przy udzielaniu świadczeń pielęgnacyjnych, zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych lub rehabilitacyjnych. Kurs doszkalcący służy pogłębieniu i aktualizacji wiedzy oraz umiejętności zawodowych pielęgniarki lub położnej.

Dane dotyczące liczby szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i doszkalcących ukończonych przez pielęgniarki na terenie województwa mazowieckiego w latach 2002-2015 ukazane są na poniższym wykresie. W 2015 roku w województwie mazowieckim 751 pielęgniarek ukończyło kurs specjalizacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa, 136 kurs kwalifikacyjny, 5 352 kurs specjalistyczny i 2 645 kurs doszkalcący.

Wykres 35. Liczba szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i doszkalcających ukończonych przez pielęgniarki na terenie województwa mazowieckiego w latach 2002-2015

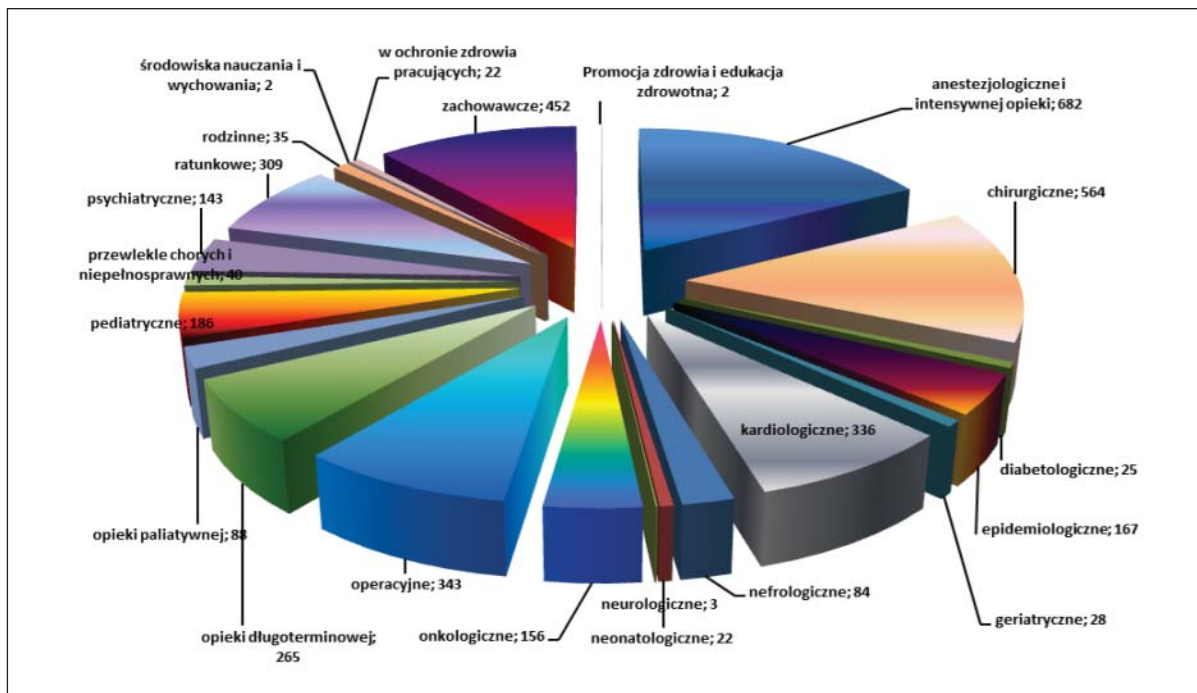
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych

Najwięcej ukończonych szkoleń specjalizacyjnych w 2015 roku zostało zrealizowanych w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki – 682, następnie pielęgniarstwa chirurgicznego – 564, pielęgniarstwa zachowawczego – 452 i pielęgniarstwa operacyjnego – 343.

Spośród pracujących pielęgniarek ze średnim wykształceniem, dla których dany podmiot leczniczy był głównym miejscem pracy, 248 posiadało tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki, następnie: pielęgniarstwa zachowawczego – 197, pielęgniarstwa pediatrycznego – 194 i pielęgniarstwa chirurgicznego – 166. Ok. 100 pielęgniarek specjalistek w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki było zatrudnionych dodatkowo jeszcze w innych podmiotach leczniczych.

W tabeli 16 zawarte są dane dotyczące liczby pielęgniarek ze średnim wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego w 2015 roku.

Wykres 36. Liczba ukończonych specjalizacji przez pielęgniarki w danej dziedzinie pielęgniarstwa w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

Tabela 16. Liczba pielęgniarek ze średnim wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego

Pielęgniarki posiadające ukończoną specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa	Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
rodzinnego	62	39	34	39
w ochronie zdrowia pracujących	11	10	10	10
anestezjologicznego i intensywnej opieki	340	250	233	248
psychiatrycznego	85	80	75	76
onkologicznego	36	28	27	29
zachowawczego	236	197	194	197
środowiska nauczania i wychowania	25	13	13	18
nefrologicznego z dializoterapią	14	10	9	12
opieki długoterminowej	90	61	61	64
opieki paliatywnej	26	18	18	18
ratunkowego	130	109	108	109
chirurgicznego	209	164	161	166
kardiologicznego	82	63	63	64
pediatrycznego	208	186	183	184
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	5	4	4	4
neonatologicznego	20	9	9	10
operacyjnego	132	89	88	94
epidemiologicznego	27	20	18	22
organizacji i zarządzania	25	22	21	22
RAZEM	1 868	1 442	1 394	1 458

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

W sumie spośród zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego pielęgniarek 7 400 posiadało ukończony kurs kwalifikacyjny. Dominują pielęgniarki, które mają ukończony kurs kwalifikacyjny w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego – jest ich 2 157. Natomiast 1 001 pielęgniarek ukończyło kurs w dziedzinie pielęgniarstwa anestezjologicznego i intensywnej opieki, a 793 w dziedzinie pielęgniarstwa środowiska nauczania i wychowania.

W poniższej tabeli zawarte są dane z 2015 roku dotyczące zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego liczby pielęgniarek posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa.

Tabela 17. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego pielęgniarek posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Pielęgniarki posiadające ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa	Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
rodzinnego	2 737	2 090	1 892	2 157
w ochronie zdrowia pracujących	259	213	182	222
anestezjologicznego i intensywnej opieki	1 270	958	921	1 001
psychiatrycznego	229	130	122	123
onkologicznego	279	247	245	250
zachowawczego	477	363	333	362
środowiska nauczania i wychowania	908	718	610	793
nefrologicznego z dializoterapią	202	118	111	128
opieki długoterminowej	654	401	376	391
opieki paliatywnej	192	113	101	113
ratunkowego	483	321	316	340
chirurgicznego	326	225	211	219
kardiologicznego	165	130	125	131
pediatrycznego	151	125	111	105
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	20	18	18	18
neonatologicznego	52	41	40	42
operacyjnego	590	449	433	467
epidemiologicznego	54	42	36	38
organizacji i zarządzania	315	297	292	299
RAZEM	9 683	7 208	6 645	7 400

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

4.2. Wykształcenie położnych pracujących na terenie województwa mazowieckiego

Spośród 2 994 zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych, dla których dany podmiot leczniczy był głównym miejscem pracy, 1 570 posiadało średnie wykształcenie medyczne, 1 424 wykształcenie wyższe, a 464 tytuł magistra położnictwa (tabela 18).

W województwie mazowieckim więcej jest położnych z wykształceniem wyższym niż ze średnim medycznym. W kilku miejscach pracy zdecydowanie więcej pracuje położnych z wyższym wykształceniem – 2 033 niż położnych z wykształceniem średnim medycznym – 437.

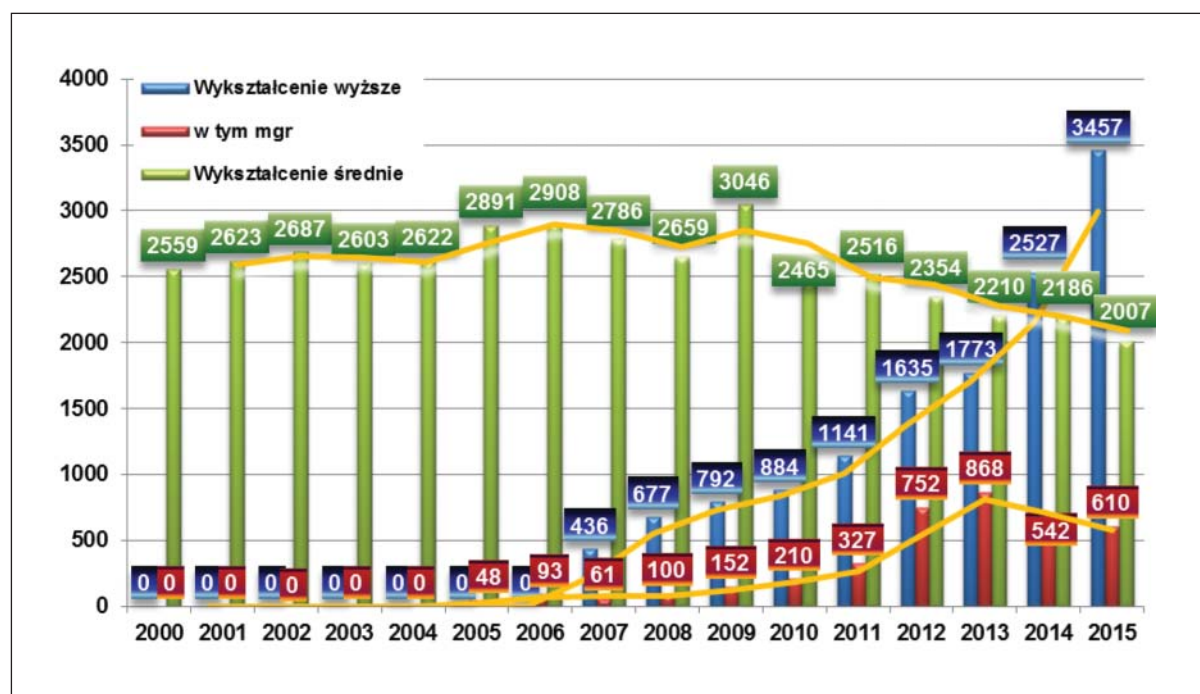
W sumie 114 położnych z wykształceniem wyższym posiadało tytuł specjalisty w różnych dziedzinach pielęgniarstwa. Dominowało posiadanie tytułu specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa położniczego – uzyskało go 65 położnych.

Tabela 18. Wykształcenie położnych zatrudnionych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego

Zawód lub specjalność	Pracujący (w osobach)			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
Położne ze średnim wykształceniem medycznym	2 007	1 601	1 451	1 570
Położne z wyższym wykształceniem ogółem	3 457	1 407	1 330	1 424
w tym mgr położnictwa	610	461	434	464
RAZEM	5 464	3 008	2 781	2 994

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 37. Liczba świadczących usługi w zakresie pielęgniarstwa położniczego posiadających wykształcenie wyższe, w tym tytuł magistra położnictwa, i wykształcenie średnie w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

W tabeli 19 zawarte są dane zawierające zestawienie liczby zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych z wyższym wykształceniem medycznym posiadających tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa.

W województwie mazowieckim rokrocznie wzrasta liczba szkoleń kończonych przez położne. Najwięcej zostaje zrealizowanych kursów dokształcających, następnie specjalistycznych, kwalifikacyjnych, a najmniej szkoleń specjalizacyjnych (wykres 38).

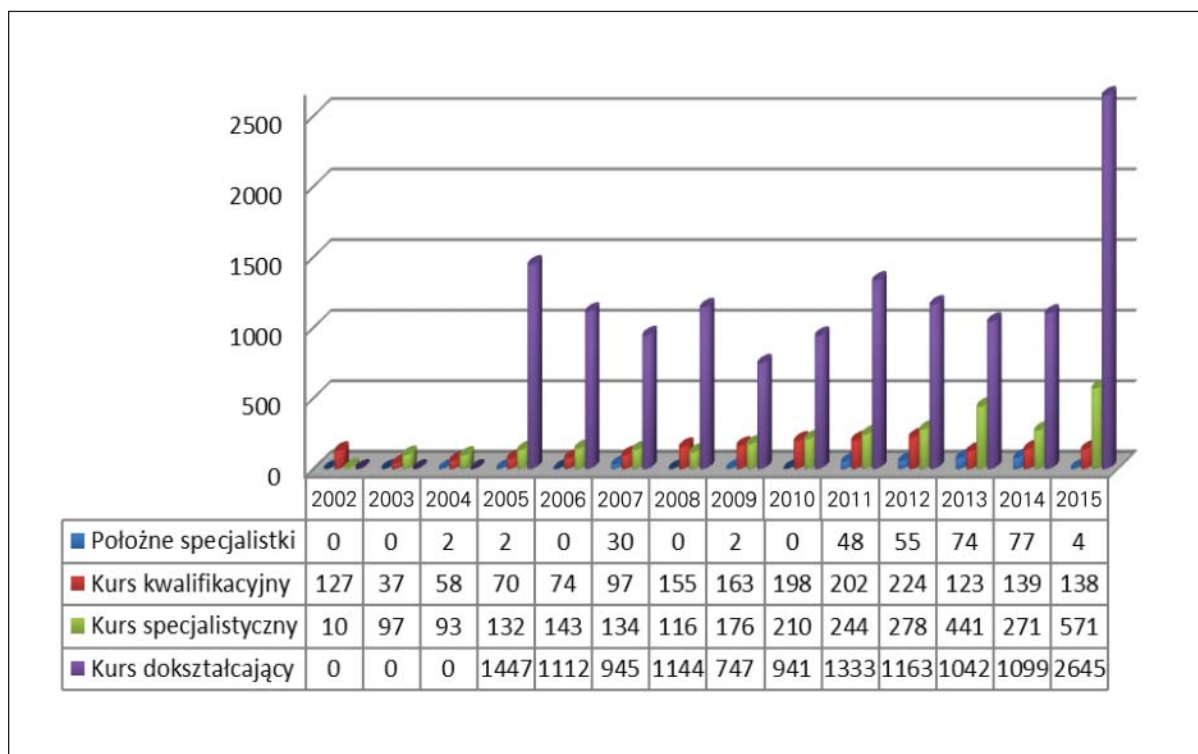
Spośród pracujących położnych ze średnim wykształceniem medycznym, wskazujących podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy, 31 posiadało tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa neonatologicznego, zaś 23 ukończyły specjalizację z pielęgniarstwa rodzinnego. W tabeli 20 zawarte są szczegółowe dane dotyczące ukończonych szkoleń specjalizacyjnych przez zatrudnione na terenie województwa mazowieckiego położne ze średnim wykształceniem medycznym.

Tabela 19. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych z wyższym wykształceniem medycznym posiadających tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Położne z wyższym wykształceniem medycznym posiadające tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa	Specjalizacja stopnia		Specjalności uzyskane "nowym trybem"
	I	II	
medycyny społecznej	0	0	x
organizacji ochrony zdrowia	0	0	x
rodzinnego	5	2	1
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	2	1	2
neonatologicznego	0	0	8
operacyjnego	2	0	0
epidemiologicznego	0	0	1
organizacji i zarządzania	0	0	0
położniczego	12	8	65
ginekologicznego	1	0	20
o innej specjalności	9	4	17
RAZEM	31	15	114

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 38. Liczba szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i doksztalcających ukończonych przez położne w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

W województwie mazowieckim najwięcej położnych ukończyło szkolenie specjalizacyjne w dziedzinie pielęgniarstwa położniczego – 274, a następnie w dziedzinie pielęgniarstwa ginekologicznego – 75 oraz pielęgniarstwa neonatologicznego – 46 (wykres 39).

Strukturę liczby pracujących położnych ze średnim wykształceniem medycznym posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych w województwie mazowieckim

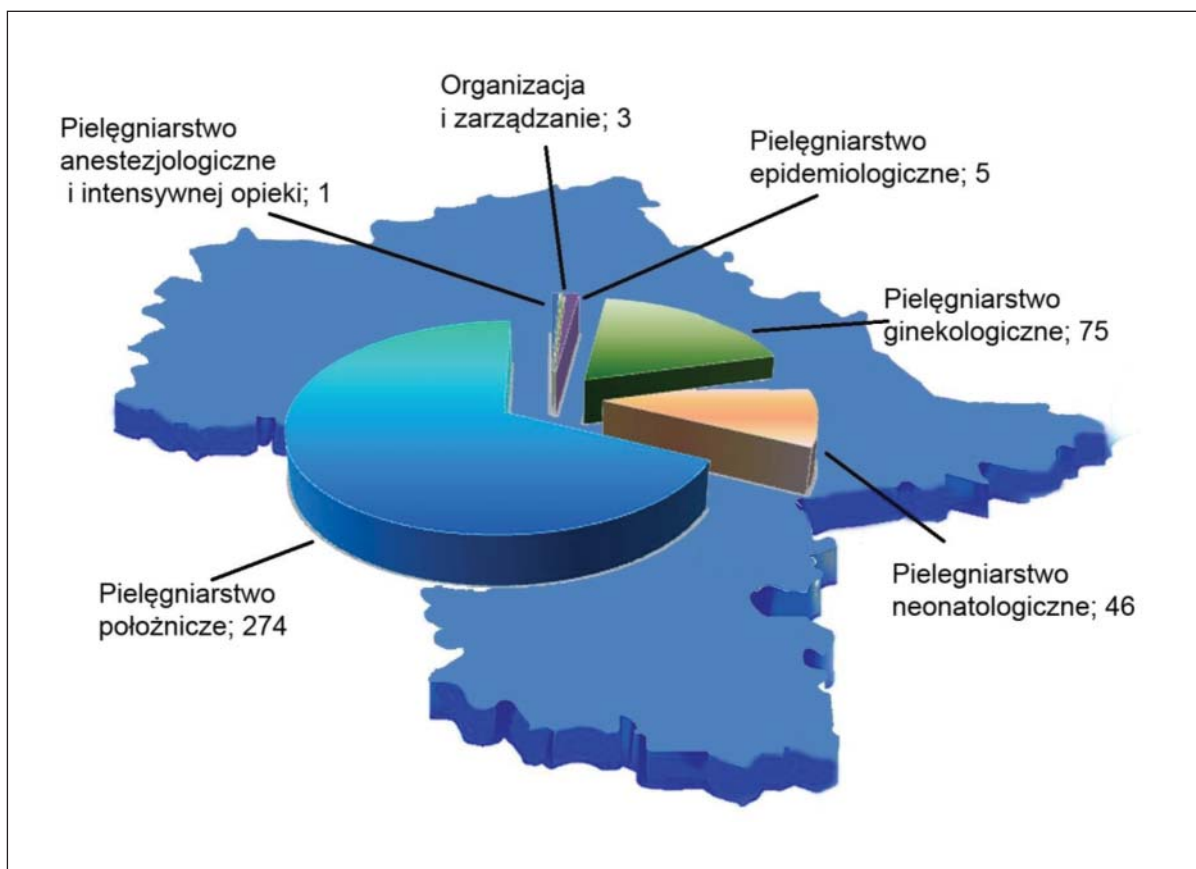
przedstawia tabela 21, str. 42. W sumie 852 położne posiadały ukończony kurs kwalifikacyjny, w tym 649 położne miały ukończony kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego a 116 w dziedzinie pielęgniarstwa operacyjnego.

Tabela 20. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych ze średnim wykształceniem medycznym posiadających tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Położne specjalistki w danej dziedzinie pielęgniarstwa	Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
rodzinnego	53	33	20	23
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	24	20	19	17
neonatologicznego	36	32	31	31
operacyjnego	2	1	1	1
epidemiologicznego	1	0	0	1
organizacji i zarządzania	3	3	3	3
RAZEM	119	89	74	76

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

Wykres 39. Liczba ukończonych specjalizacji przez położne w danej dziedzinie pielęgniarstwa w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych (stan na 30 września 2016 r.)

Tabela 21. Liczba położnych ze średnim wykształceniem medycznym posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych w województwie mazowieckim

Położne posiadające ukończony kurs kwalifikacyjny	Pracujący w osobach			Z ogółu pracujących zatrudnieni, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy
	Ogółem	w tym zatrudnieni na podstawie stosunku pracy		
		Razem	w tym zatrudnieni na pełnym etacie	
rodzinnego	649	482	404	457
promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej	6	3	2	3
neonatologicznego	45	32	32	32
operacyjnego	116	108	107	105
epidemiologicznego	6	6	6	6
organizacji i zarządzania	30	28	28	30
RAZEM	852	659	579	633

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie (stan na 31 grudnia 2015 r.)

PODSUMOWANIE

Pielęgniarki i położne posiadają gruntowne wykształcenie oraz wiedzę zawodową pogłębianą w toku ukończonego kształcenia podyplomowego – specjalizacji i kursów. Potencjał wynikający z profesjonalizacji tych zawodów, doświadczenia oraz umiejętności przekłada się na wysoką jakość realizowanych świadczeń medycznych. Dzięki interdyscyplinarnemu wykształceniu polskie pielęgniarki i położne posiadają umiejętności świadczenia kompleksowej opieki w różnych specjalnościach.

W województwie mazowieckim z ogółu 26 602 zatrudnionych pielęgniarek w 2015 roku 12 390 posiadało wyższe wykształcenie, w tym 3 941 tytuł magistra pielęgniarstwa. Pielęgniarek ze średnim wykształceniem medycznym pracowało 14 212.

Spośród zatrudnionych pielęgniarek z wyższym wykształceniem medycznym 333 pielęgniarki posiadały specjalizacje I stopnia, natomiast 168 – II stopnia. Zgodnie z obowiązującym trybem kończenia specjalizacji tytuł specjalisty posiadało w sumie 1 761 zatrudnionych pielęgniarek, a 7 400 posiadało ukończony kurs kwalifikacyjny. W 2015 roku w województwie mazowieckim 751 pielęgniarek ukończyło szkolenie specjalizacyjne w danej dziedzinie pielęgniarstwa, 136 kurs kwalifikacyjny, 5 352 kurs specjalistyczny i 2 645 kurs dokształcający.

Z ogółu zatrudnionych 2 994 położnych, dla których dany podmiot leczniczy był głównym miejscem pracy, 1 570 posiadało średnie wykształcenie medyczne, 1 424 wykształcenie wyższe, a 464 posiadało tytuł magistra położnictwa.

W województwie mazowieckim najwięcej położnych ukończyło specjalizację w dziedzinie pielęgniarstwa położniczego – 274, a następnie ginekologicznego – 75 oraz neonatologicznego – 46.

W 2015 roku 852 położne posiadały ukończony kurs kwalifikacyjny, w tym 649 położnych ukończyło kurs w dziedzinie pielęgniarstwa rodzinnego a 116 w dziedzinie pielęgniarstwa operacyjnego.

5. PRAWA EMERYTALNE PIELEŃGNIAREK I POŁOŻNYCH

Nowelizacja ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 887) wprowadziła generalną zasadę, że poczynając od 1 października 2017 r. wiek emerytalny będzie wynosił w przypadku kobiet 60, mężczyzn zaś – 65 lat. Pierwszymi osobami, które faktycznie zakończą aktywność zawodową w tym wieku będą kobiety urodzone w 1957 r. oraz mężczyźni z rocznika 1952. Jednocześnie ustawa uchyla przepisy określające ścieżkę dojścia do wieku emerytalnego. Tym samym o emeryturę mogą się starać wszystkie osoby mające więcej lat, niż tego wymagają nowe prze-

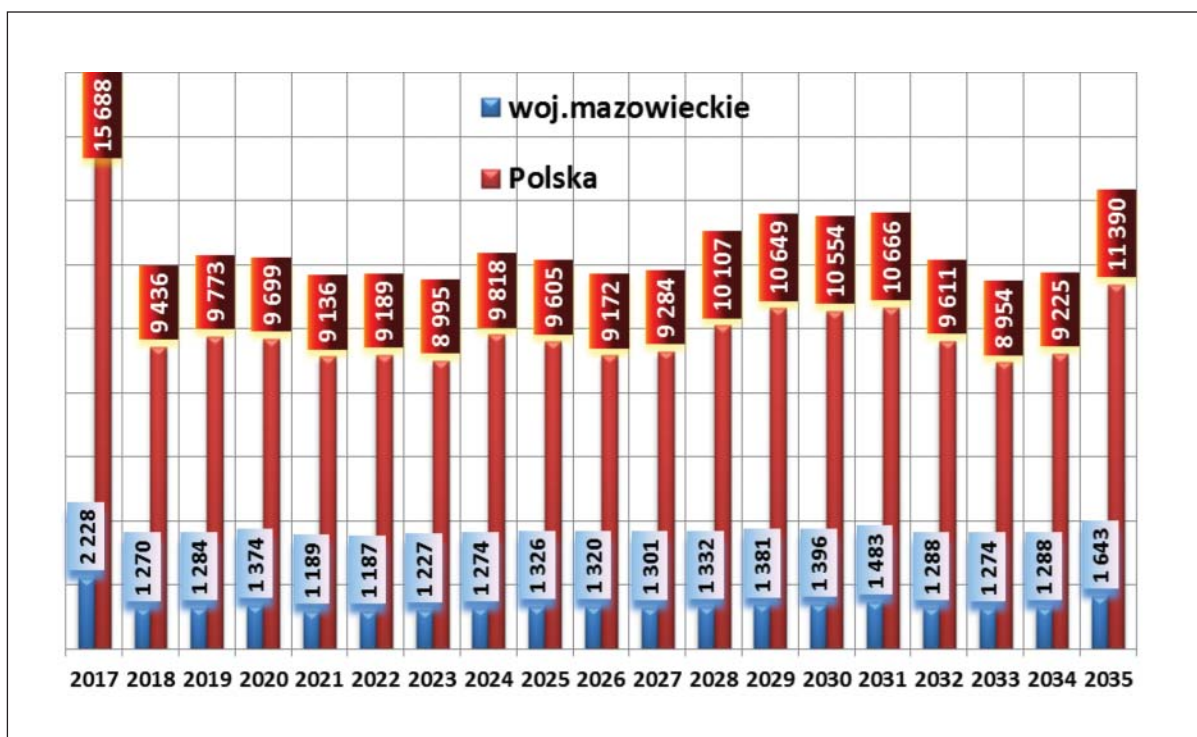
pisu, a także beneficjenci między innymi emerytur pomostowych. Wszystko to spowoduje, że w najbliższym czasie znacząca część aktywnych zawodowo pielęgniarek i położnych, które nabędą prawa do emerytur, skorzysta z tej możliwości od 2017 roku.

5.1. Nabycie praw emerytalnych przez pielęgniarki w Polsce i w województwie mazowieckim

Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce i w województwie mazowieckim przedstawia poniższy wykres. Widoczny jest pik nabywających prawo do emerytury od 1 października 2017 roku, czego konsekwencje będą silnie odczuwane w 2018 roku. Może to skutkować brakiem możliwości zapewnienia opieki pielęgniarskiej w poszczególnych podmiotach leczniczych.

Poniższy wykres opiera się na liczbie pielęgniarek zarejestrowanych, a należy zauważyć, że nie wszystkie z nich są czynne zawodowo. W 2017 roku w Polsce 15 688 pielęgniarek nabędzie uprawnienia emerytalne, natomiast w województwie mazowieckim 2 228. Poniższy wykres zawiera szczegółową analizę ilościową nabywanych praw emerytalnych w następnych latach w Polsce oraz w województwie mazowieckim.

Wykres 40. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce i w województwie mazowieckim

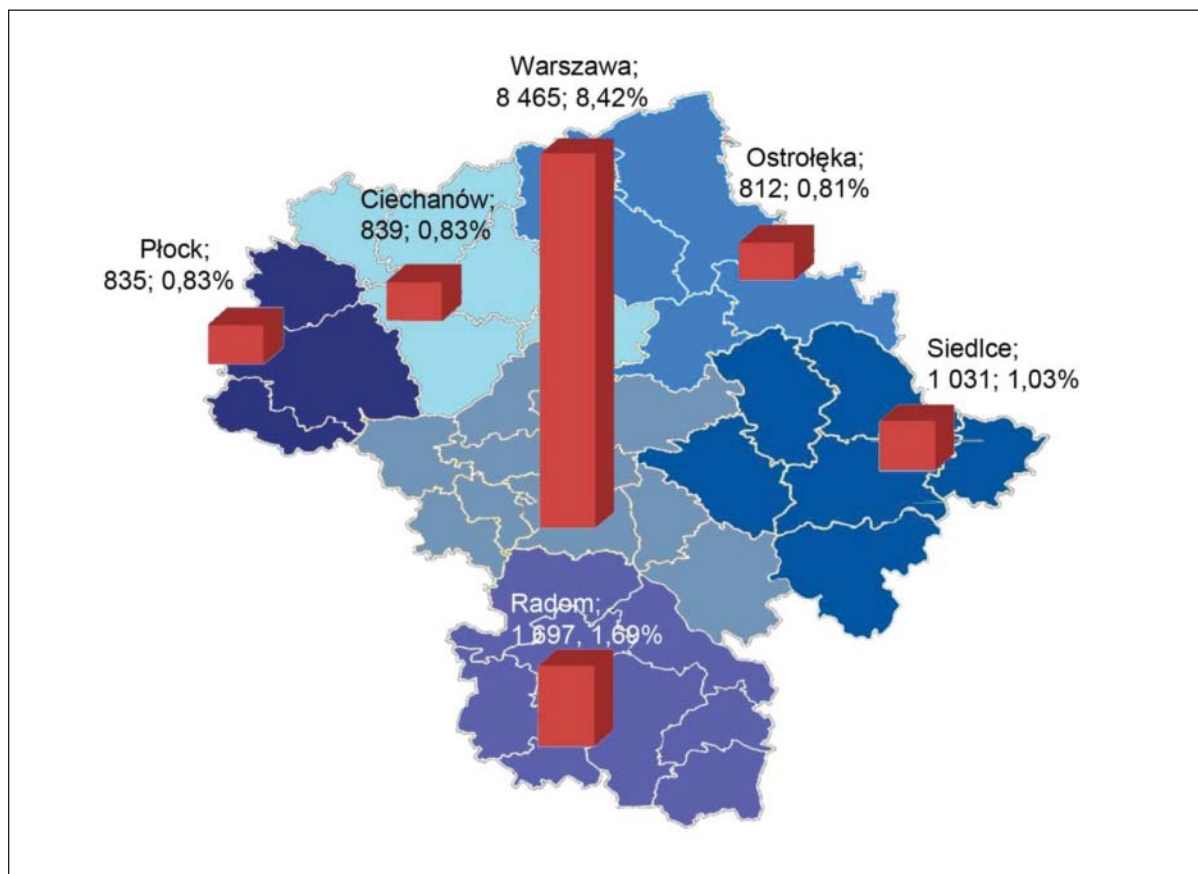
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

W ciągu najbliższych 10 lat w Polsce 100 511 pielęgniarek nabędzie prawo do świadczeń emerytalnych, co stanowi prawie połowę obecnie pracujących w zawodzie.

Na obszarze działania Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych będzie to 8 465 pielęgniarek, natomiast w rejestrach okręgowych izb będzie to odpowiednio: w Radomiu – 1 697, w Siedlcach – 1 031, w Ciechanowie 839, w Płocku – 835 i w Ostrołęce – 812. W całym województwie mazowieckim w ciągu najbliższych 10 lat prawo do świadczeń emerytalnych nabędzie 13 679 pielęgniarek, co, analogicznie jak w skali kraju, stanowi prawie połowę pielęgniarek aktywnych zawodowo.

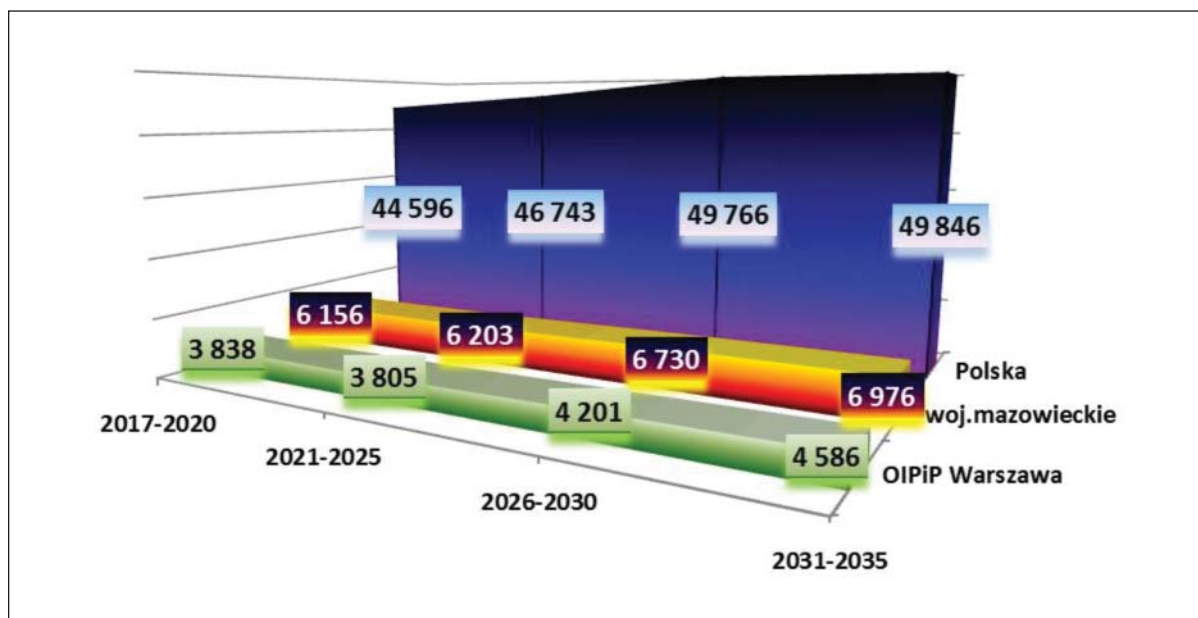
Na poniższym wykresie zawarte są dane określające liczbę pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne do 2026 roku w województwie mazowieckim z wyszczególnieniem zarejestrowanych pielęgniarek w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych oraz liczbę nabywających prawo do emerytury pielęgniarek zarejestrowanych w pozostałych województwach.

Wykres 41. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne do 2026 roku w województwie mazowieckim z wyszczególnieniem zarejestrowanych pielęgniarek w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych oraz struktura procentowa w stosunku do pozostałych województw

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Wykres 42. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Liczba pielęgniarek odchodzących na emeryturę w analizowanych okresach nie będzie na porównywalnym poziomie. W najbliższych dwóch latach liczba odchodzących na emeryturę będzie większa, co jest spowodowane obniżeniem wieku emerytalnego. W ciągu najbliższych czterech lat 3 838 pielęgniarek nabędzie prawo do świadczeń emerytalnych. Jest to liczba porównywalna do nabywających prawo w następnej pięcioletnicy, kiedy to prawa emerytalne uzyska 3 805 pielęgniarek w województwie mazowieckim.

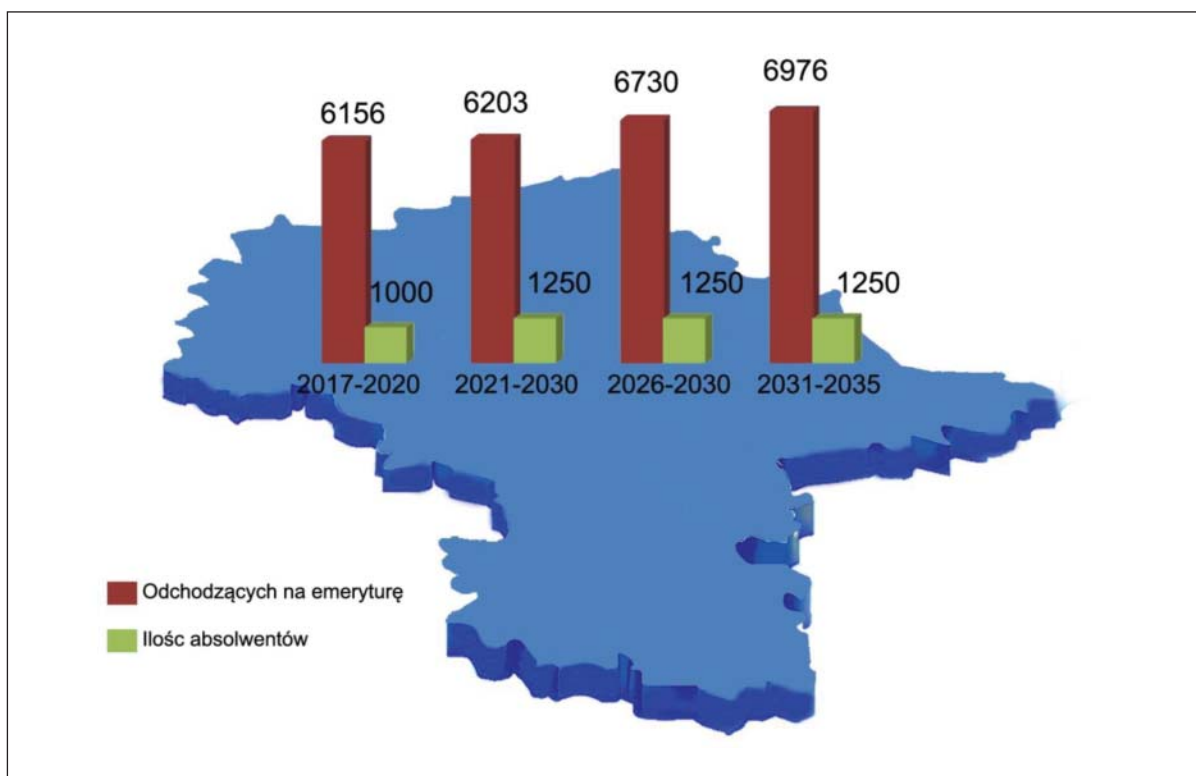
Należy zauważyć, że od 2026 roku nastąpi wymierny wzrost liczby pielęgniarek nabywających prawa emerytalne w poszczególnych okresach pięcioletnich w porównaniu do lat 2020-2025.

Opisane zależności obserwowane w województwie mazowieckim dotyczą też zarówno Polski jak i Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych. Liczbę pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych obrazuje wykres 42.

5.2. Nabycie praw emerytalnych przez pielęgniarki w województwie mazowieckim

Do 2035 roku w województwie mazowieckim 26 065 pielęgniarek zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych nabędzie prawa emerytalne, co obrazuje poniższy wykres. Należy w tym miejscu przypomnieć, że w województwie mazowieckim zatrudnione są 26 602 pielęgniarki, dla których dany podmiot leczniczy jest głównym miejscem pracy. Oznacza to, że w ciągu niespełna 20 lat prawo do emerytury nabędzie tyle pielęgniarek, ile obecnie jest zatrudnionych.

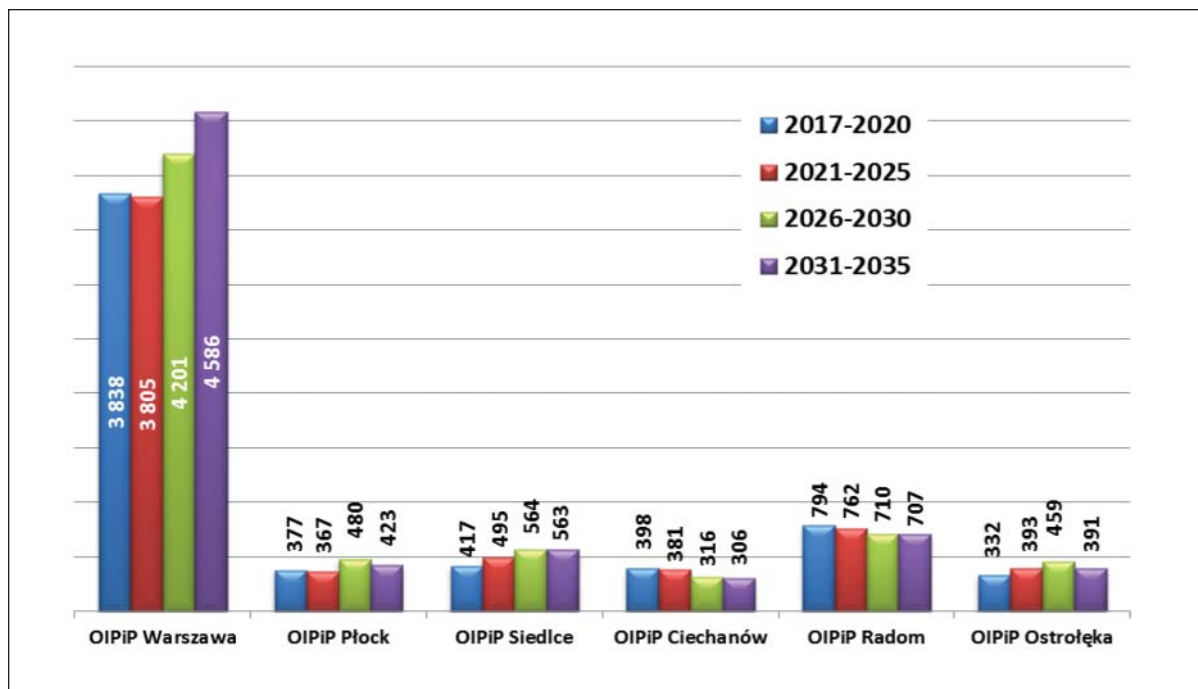
Wykres 43. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

Na obszarze działania Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych w ciągu najbliższych czterech lat 3 838 pielęgniarek nabędzie prawa emerytalne. Jest to więcej niż nastąpi w latach 2021-2025. Podobne zjawisko będzie dotyczyło rejonu radomskiego, ciechanowskiego i płockiego. Liczbę zarejestrowanych pielęgniarek, które nabędą prawa emerytalne w latach 2017-2035 w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego obrazuje wykres 44.

Wykres 44. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2017-2035

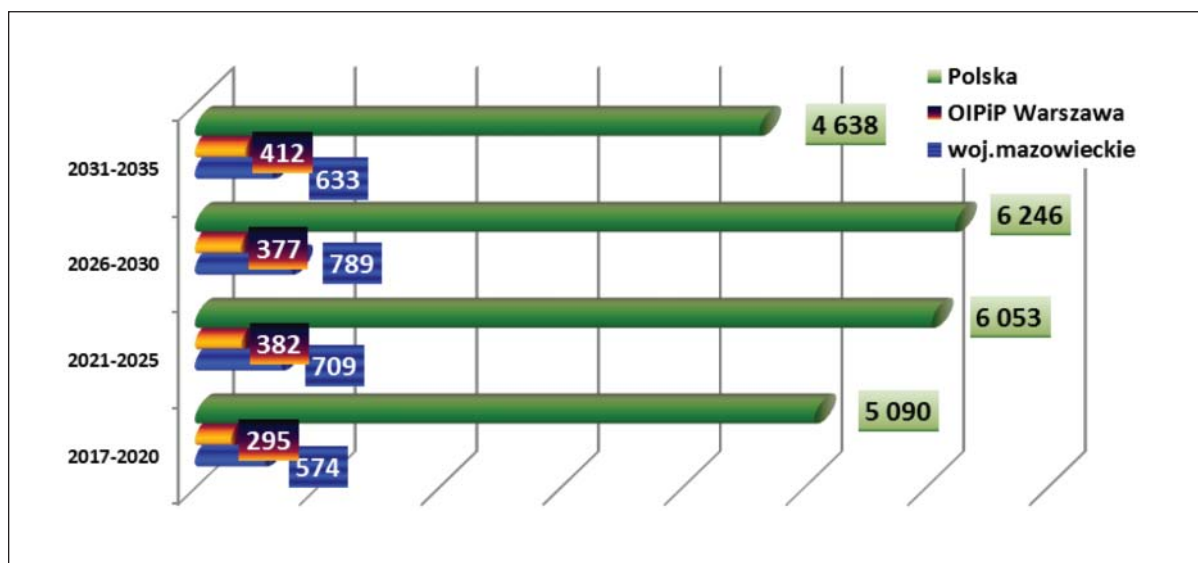
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

5.3. Nabycie praw emerytalnych przez położne w Polsce i w województwie mazowieckim

Proces nabywania praw emerytalnych przez położne i odchodzenia od czynnego wykonywania zawodu będzie miał nieco inny przebieg w analizowanych czasookresach.

Liczba położnych odchodzących na emeryturę w najbliższych dwóch latach będzie większa ze względu na zmianę przepisów. W ciągu najbliższych czterech lat w Polsce 5 090 położnych nabędzie prawo do emerytury,

Wykres 45. Liczba położnych nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

natomiast w województwie mazowieckim 574. W latach 2021-2025 w Polsce prawo do emerytury nabędzie 6 053 położnych, natomiast w województwie mazowieckim 709.

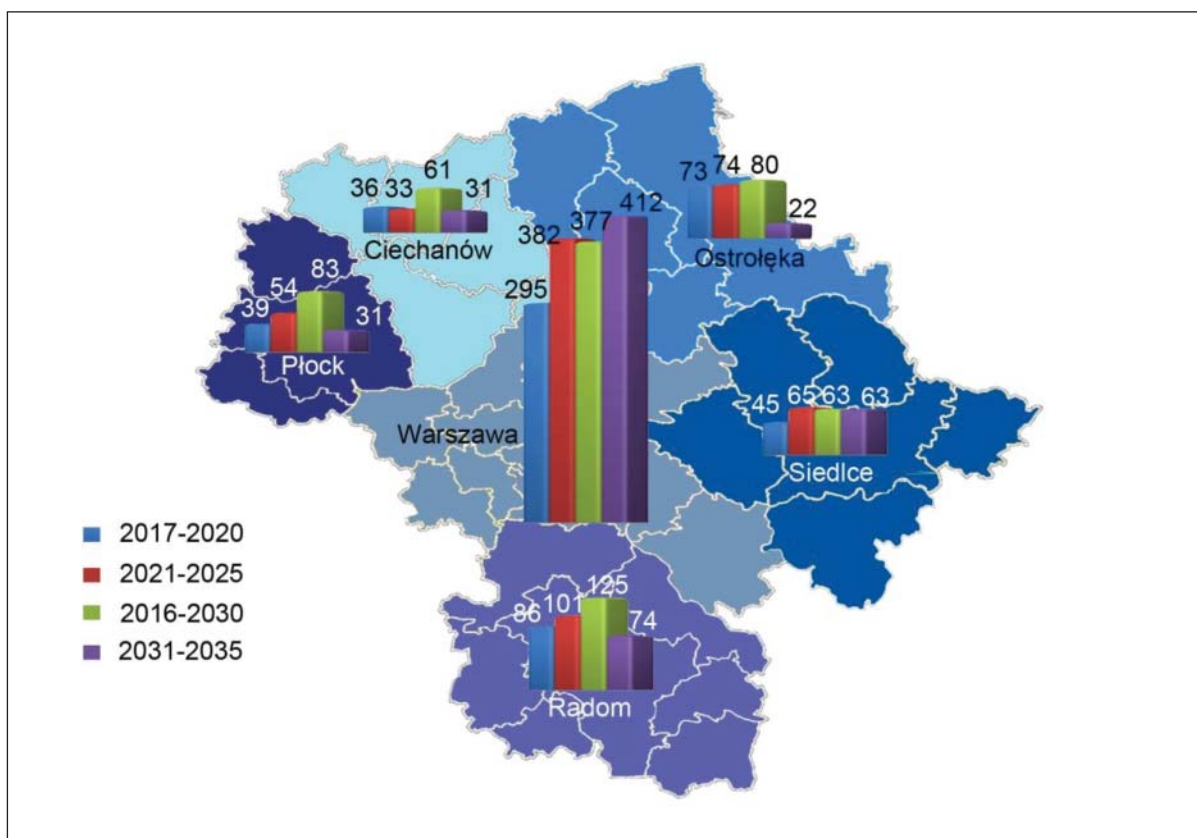
Opisane zależności dotyczą również Warszawskiej Okręgowej Izby Pielęgniarek i Położnych, kiedy to do 2020 roku 295 położnych nabędzie prawa emerytalne, natomiast w latach 2021-2025 roku – 382.

Liczbę położnych nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych obrazuje wykres 45.

W ciągu najbliższych czterech lat spośród 4 704 zarejestrowanych położnych 574 nabędzie prawa emerytalne. Do 2035 roku w województwie mazowieckim odejdzie na emeryturę 2 705 położnych, co stanowi ponad połowę zarejestrowanych.

Liczbę zarejestrowanych położnych, które nabędą prawa emerytalne w latach 2017-2035 w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2017-2035 obrazuje poniższy wykres.

Wykres 46. Liczba położnych nabywających uprawnienia emerytalne w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2017-2035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych (stan na 1 lutego 2017 r.)

PODSUMOWANIE

Zmiana przepisów emerytalnych może w 2018 roku skutkować brakiem możliwości zapewnienia opieki pielęgniarskiej w poszczególnych podmiotach leczniczych. Można się spodziewać, że na emeryturę odejdzie w skali kraju 15 688 pielęgniarek, zaś w województwie mazowieckim 2 228.

W ciągu najbliższych 10 lat w Polsce nabędzie prawo do świadczeń emerytalnych 100 511 pielęgniarek, natomiast w województwie mazowieckim 13 679, co stanowi prawie połowę obecnie pracujących w zawodzie.

Do 2035 roku w województwie mazowieckim prawa emerytalne nabędzie 26 065 zarejestrowanych pielęgniarek. Oznacza to, że w ciągu niespełna 20 lat prawo do emerytury nabędzie tyle pielęgniarek, ile obecnie jest zatrudnionych.

Proces nabywania praw emerytalnych przez położne i odchodzenia od czynnego wykonywania zawodu będzie miał nieco inny przebieg. W ciągu najbliższych czterech lat w Polsce będzie mogło odejść od czynnego wykonywania zawodu 5 090 położnych, natomiast w województwie mazowieckim 574. Do 2035 roku w województwie mazowieckim odejdzie na emeryturę 2 705 położnych, co stanowi ponad połowę obecnie zarejestrowanych.

W Polsce do 2035 roku 22 027 położnych uzyska prawa emerytalne przy liczbie 36 829 obecnie zarejestrowanych i 25 653 zatrudnionych.

6. STUDENCI I ABSOLWENCI STUDIÓW PIELĘGNIARSKICH ORAZ POŁOŻNICZYCH

6.1. Absolwenci studiów na kierunku pielęgniarstwie w Polsce

W Polsce w 2015 roku odnotowano 4 383 absolwentów studiów I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz 3 080 absolwentów studiów II stopnia. W skali kraju, jak wynika z analizy, jedynie połowa absolwentów studiów pielęgniarstwie decyduje się aktywować wykonywanie zawodu poprzez stwierdzenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarstwie. W 2015 roku było to 3 291 absolwentów. Jeszcze mniejsza liczba absolwentów podejmuje zatrudnienie w zawodzie pielęgniarstwie. W 2015 roku w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych odnotowano jedynie 1 206 takich osób.

Dodatkowo ponad 100 osób rocznie w Polsce zaprzestaje wykonywania zawodu pielęgniarstwie z powodu wyjazdu za granicę, nie dokonania wpisu w innej okręgowej izbie pielęgniarstwie i położnych, wygaszenia prawa wykonywania zawodu lub zgłoszenia zaprzestania wykonywania zawodu pielęgniarstwie. Rokrocznie również około 200 pielęgniarstwie zgłasza chęć wyjazdu za granicę pobierając zaświadczenia o kwalifikacjach w swoich okręgowych izbach pielęgniarstwie i położnych.

Tabela 22. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów pielęgniarstwie, stwierdzonych praw wykonywania zawodu pielęgniarstwie, zatrudnionych absolwentów, skreśleń, wygaszeń, zgłoszeń zaprzestania wykonywania zawodu oraz wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach w Polsce

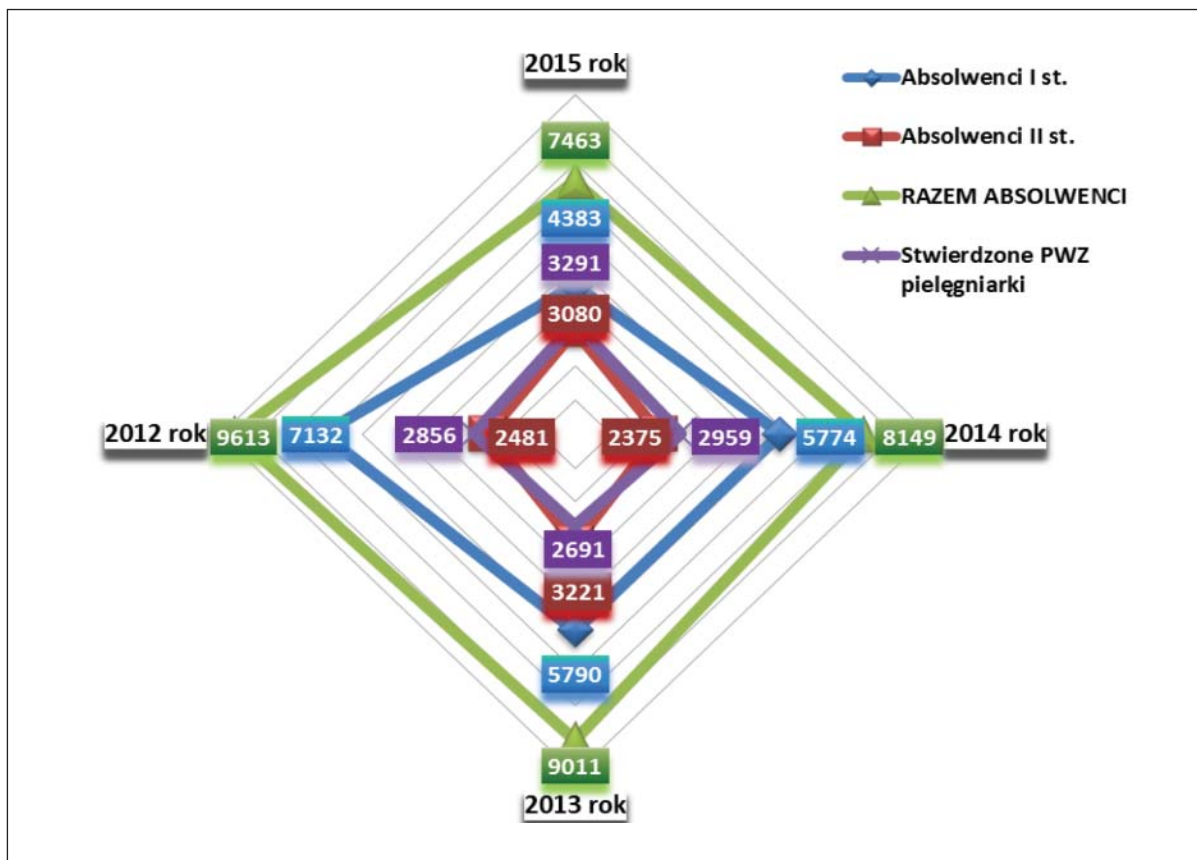
Rok uzyskania dyplomu	Absolwenci		Stwierdzone PWZ pielęgniarstwie	Posiada zatrudnienie 30.09.2016	Skreślenia		Wygaszenie PWZ	Zgłoszone zaprzestanie wykonywania zawodu	SUMA osób nie wykonujących zawodu	Wydane zaświadczenia o kwalifikacjach
	Studia I st.	Studia II st.			z powodu wyjazdu za granicę	z powodu zmiany izby i nie zostały ponownie wpisane				
2016	b.d.	b.d.	775	107	2	4	0	8	14	15
2015	4 383	3 080	3 291	1 206	25	24	0	58	107	155
2014	5 774	2 375	2 959	1 309	38	31	0	43	112	150
2013	5 790	3 221	2 691	1 427	52	36	3	29	120	200
2012	7 132	2 481	2 856	1 600	66	24	0	34	124	248
2011			2 625	1 606	51	19	3	27	100	218
2010			3 120	2 101	56	31	8	24	119	266
2009			3 241	2 249	65	22	4	25	116	310
2008			3 168	2 178	63	21	6	30	120	315
Razem	23 079	11 157	24 726	13 783	418	212	24	278	932	1 877

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

W Polsce daje się zauważyć sukcesywny spadek łącznej liczby pielęgniarstwie – absolwentek studiów I i II stopnia, z 9 613 w roku 2012 do 7 463 w roku 2015.

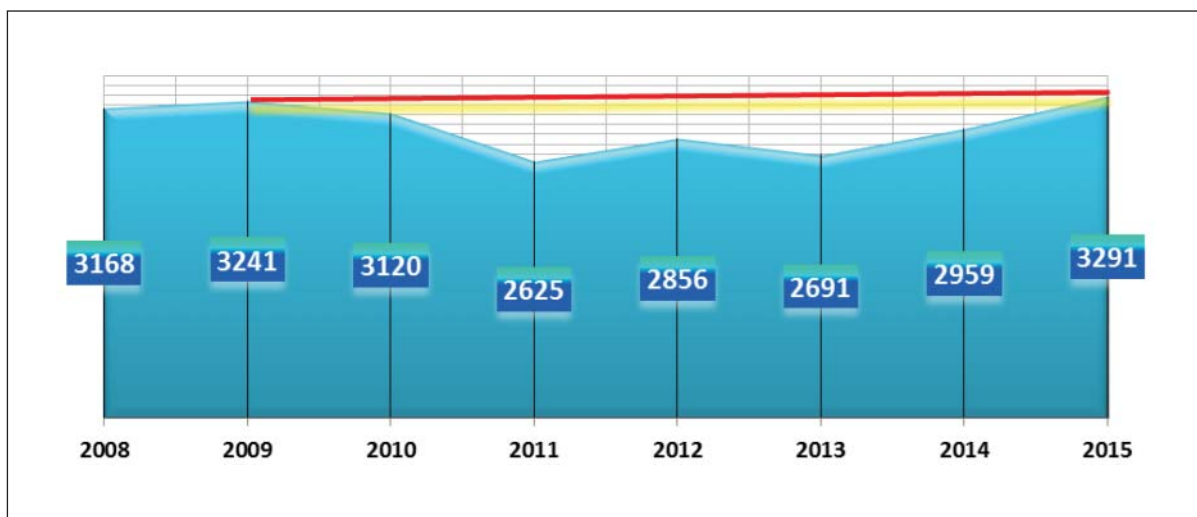
Liczba zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku pielęgniarskim w analizowanych latach 2012-2015 była co najmniej dwukrotnie niższa niż faktyczna liczba absolwentów otrzymujących dyplom ukończenia studiów. W 2012 roku było 2 856 zarejestrowanych, podczas gdy absolwentów było 9 613, natomiast w 2015 roku 3 291 zarejestrowanych, a absolwentów 7 463.

Wykres 47. Liczba zarejestrowanych w CRPIP absolwentów studiów pielęgniarskich I i II stopnia oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu pielęgniarki w Polsce

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Wykres 48. Liczba absolwentów studiów pielęgniarskich, którym stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki w Polsce w latach 2008-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

W 2015 roku w Polsce doszło do zrównania liczby zarejestrowanych absolwentów studiów pielęgniarskich w stosunku do 2009 roku. Natomiast w latach pomiędzy przywołanym okresem liczba zarejestrowanych absolwentów była niższa. Najmniej, bo 2 065 absolwentów zarejestrowano w 2011 roku.

Wykres 48 przedstawia liczbę absolwentów studiów pielęgniarskich w Polsce, którym stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki w latach 2008-2015. Dopiero w 2015 roku uzyskaliśmy poziom liczby zarejestrowanych absolwentów porównywalny do roku 2009. W 2011 roku było ich najmniej, bo 2 625, zaś w 2015 roku 3 291.

6.2. Studenci i absolwenci studiów na kierunku pielęgniarskim w województwie mazowieckim

W województwie mazowieckim jedynie dziewięć uczelni kształci na kierunku pielęgniarskim na studiach I stopnia. W poniższej tabeli zawarte są uzyskane z tych uczelni dane dotyczące liczby absolwentów w latach 2005-2017.

Tabela 23. Liczba absolwentów poszczególnych uczelni studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2017 w województwie mazowieckim

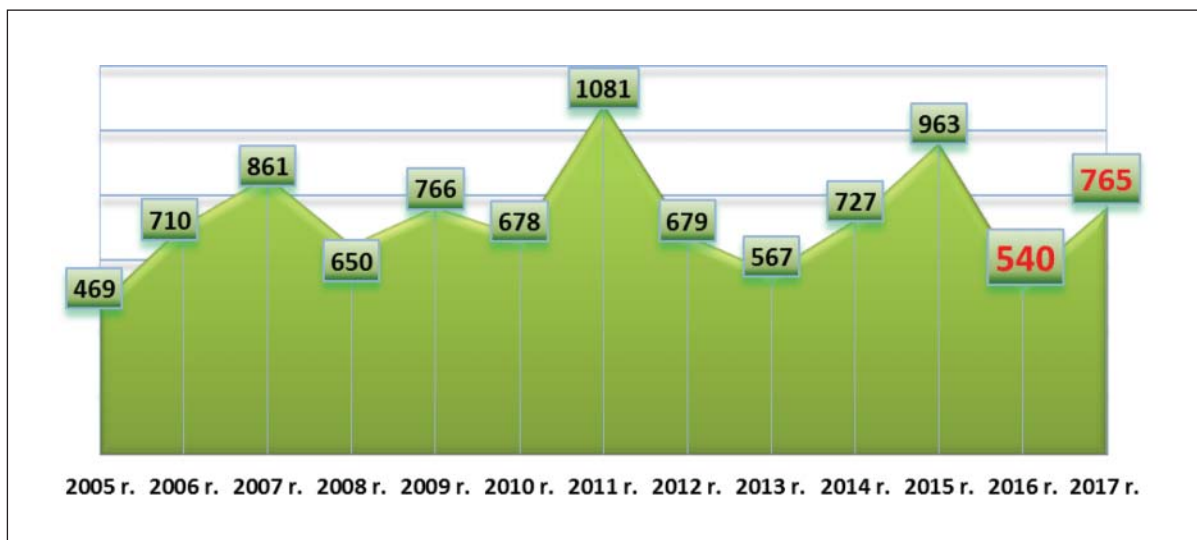
UCZELNIA	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017 planowana
Uczelnia Warszawska im. Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	19	37	33	54
Akademia Wychowania Fizycznego Józefa Piłsudskiego w Warszawie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	36	43	57	56
Warszawski Uniwersytet Medyczny	423	644	749	500	521	432	448	279	216	213	197	141	185
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	0	0	0	0	0	0	0	0	0	57	89	72	91
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie	46	66	80	95	84	63	45	77	56	60	67	59	84
Collegium Masoviense-Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Żyrardowie	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	b.d.	47	20	b.d.	67
Radomska Szkoła Wyższa	–	–	32	55	161	153	355	172	120	159	172	103	114
Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu	0	0	0	0	0	0	0	0	50	42	75	59	81
Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach	0	0	0	0	0	30	233	151	125	94	263	16	33
RAZEM:	469	710	861	650	766	678	1081	679	567	727	963	540	765

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Liczba absolwentów studiów I stopnia na kierunku pielęgniarstwo, jak wynika z powyższej tabeli, od 2005 roku była zmienna i wahała się od 469 w 2005 roku do 1 081 w roku 2011. W 2017 roku, według danych pozyskanych z uczelni kształcących na kierunku pielęgniarskim, przewidywanych jest 765 absolwentów studiów I stopnia.

Liczbę absolwentów studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarskim w latach 2005-2016 oraz planowaną liczbę w 2017 roku w województwie mazowieckim obrazuje wykres 49.

Wykres 49. Liczba absolwentów studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2016 oraz planowana w 2017 roku w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby studentów na studiach pielęgniarstkich I stopnia na poszczególnych latach studiów. Średnio na każdym roku kształcą się łącznie 1 708 studentów.

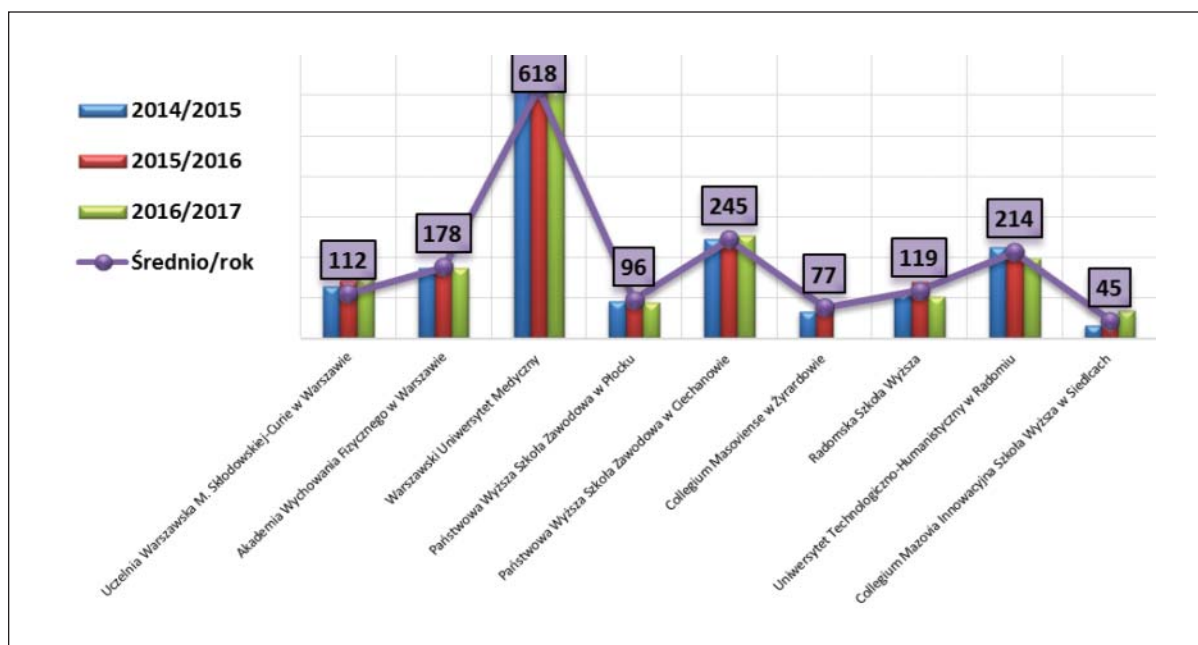
Tabela 24. Liczba studentów studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w rocznikach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017 w województwie mazowieckim

Uczelnia	2014/2015	2015/2016	2016/2017	Średnio/rok
Uczelnia Warszawska im. M. Skłodowskiej-Curie w Warszawie	129	142	151	112
Akademia Wychowania Fizycznego w Warszawie	175	185	174	178
Warszawski Uniwersytet Medyczny	630	608	618	618
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Płocku	92	107	88	96
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Ciechanowie	245	236	255	245
Collegium Masoviense w Żyrardowie	67	87	b.d.	77
Radomska Szkoła Wyższa	114	140	104	119
Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny w Radomiu	226	219	198	214
Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach	33	32	70	45
RAZEM:	1 711	1 756	1 658	1 708

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Warszawski Uniwersytet Medyczny kształci najwięcej studentów na studiach I stopnia na kierunku pielęgniarstwo. W latach 2014-2017 jest to przeciętnie 618 studentów na każdym roku. Następną uczelnią pod względem liczby kształconych studentów mieści się w Ciechanowie, zaś najmniej studentów studiuje w Siedlcach. Poniższy wykres obrazuje średnią liczbę studiujących na poszczególnych uczelniach w województwie mazowieckim na studiach licencjackich na kierunku pielęgniarstwo – roczniki: 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017.

Wykres 50. Średnia liczba studentów na poszczególnych uczelniach w województwie mazowieckim na studiach licencjackich na kierunku pielęgniarstwo – roczniki: 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

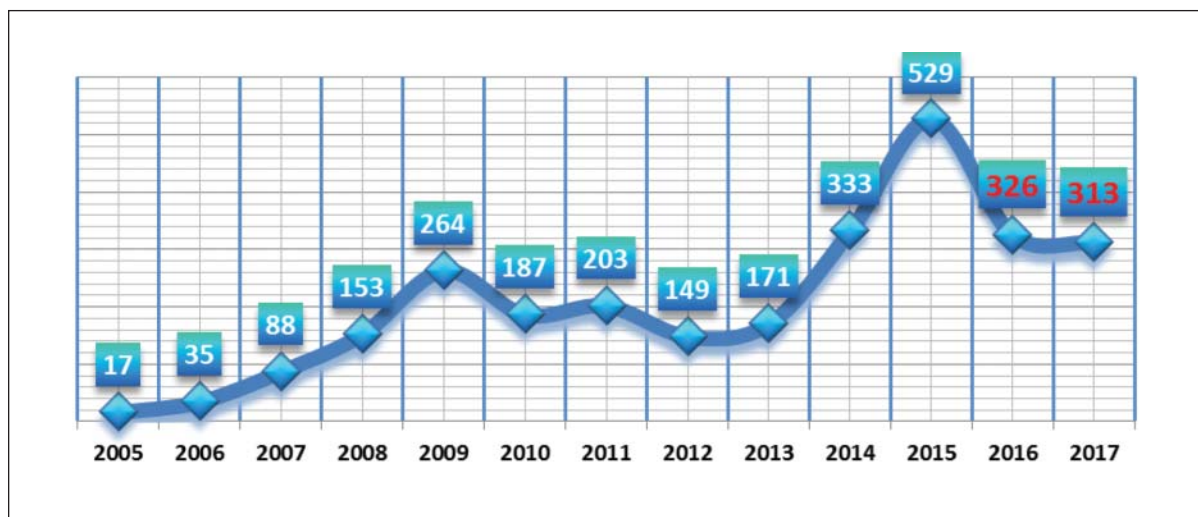

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Studia II stopnia na kierunku pielęgniarstwo można ukończyć jedynie na czterech uczelniach województwa mazowieckiego. Są nimi: Warszawski Uniwersytet Medyczny, Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu, Collegium Masoviense – Wyższa Szkoła Nauk o Zdrowiu w Żyrardowie oraz Collegium Mazovia Innowacyjna Szkoła Wyższa w Siedlcach. Największą liczbę absolwentów studiów II stopnia w województwie mazowieckim odnotowano w 2015 roku – 529. Przewiduje się, że w 2017 roku uczelnie opuści 313 absolwentów.

Poniższy wykres obrazuje liczbę absolwentów poszczególnych uczelni na studiach magisterskich na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2016 oraz planowaną liczbę absolwentów w 2017 roku.

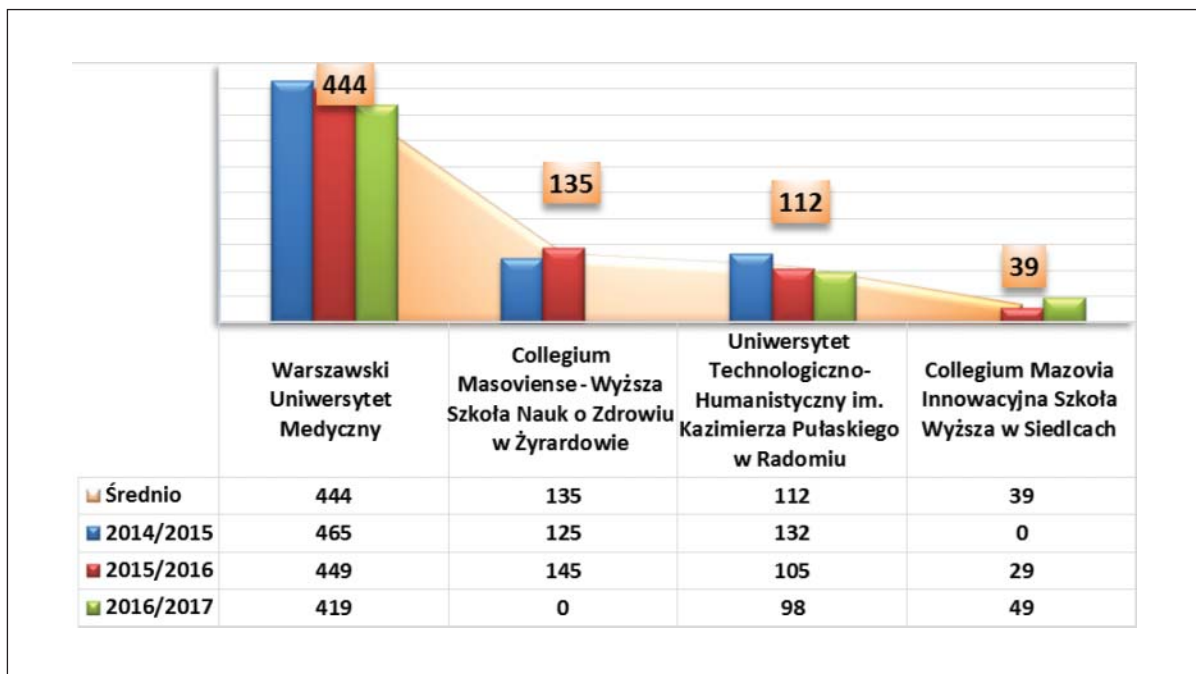
Wykres 51. Liczba absolwentów poszczególnych uczelni na studiach magisterskich na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2017 w województwie mazowieckim

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Liczba studentów na kierunku pielęgniarskim studiów II stopnia (magisterskich) z podziałem na roczniki i szkoły wyższe w województwie mazowieckim zaprezentowana jest na poniższym wykresie. Średnio rocznie 730 osób studiuje na kierunku pielęgniarskim na studiach magisterskich. Najwięcej studentów, bo średnio 444 rocznie, kształci Warszawski Uniwersytet Medyczny.

Wykres 52. Liczba studentów szkół wyższych w województwie mazowieckim na studiach magisterskich na kierunku pielęgniarskim – roczniki: 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

6.3. Studenci i absolwenci studiów na kierunku położnictwo w Polsce

W Polsce w 2015 roku odnotowano 764 absolwentów studiów I stopnia na kierunku położnictwa oraz 568 studiów II stopnia. W skali kraju, jak wynika z analizy, jedynie połowa absolwentów położnictwa decyduje się aktywować wykonywanie zawodu poprzez stwierdzenie prawa wykonywania zawodu położnej. W 2015 roku było to 514 absolwentów. Jeszcze mniejsza liczba absolwentów podejmuje zatrudnienie w zawodzie położnej. W 2015 roku w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych odnotowano jedynie 146 takich osób.

Dodatkowo ponad 20 osób rocznie w Polsce zaprzestaje wykonywania zawodu położnej z powodu wyjazdu za granicę, nie dokonania wpisu w innej okręgowej izbie pielęgniarek i położnych, wygaszenia prawa wykonywania zawodu lub zgłoszenia zaprzestania wykonywania zawodu położnej. Rokrocznie również około 20 położnych zgłasza chęć wyjazdu za granicę pobierając zaświadczenia o kwalifikacjach w swoich okręgowych izbach pielęgniarek i położnych.

Liczba zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo w analizowanych latach 2012-2015 była co najmniej trzykrotnie niższa niż faktyczna liczba absolwentów otrzymujących dyplom ukończenia studiów. W 2012 roku było 699 zarejestrowanych, podczas gdy absolwentów było 1 770, natomiast w 2015 roku 514 zarejestrowanych, a absolwentów 1 332.

W Polsce łączna liczba zarejestrowanych położnych, absolwentek studiów I i II stopnia, w latach 2008-2015 najpierw miała tendencję wzrostową a następnie spadła. W 2008 było zarejestrowanych 539 absolwentów położnictwa, w 2012 roku nastąpił wzrost do poziomu 699, natomiast w 2015 roku obserwowany jest spadek do 514 zarejestrowanych położnych (wykres 53, str. 54).

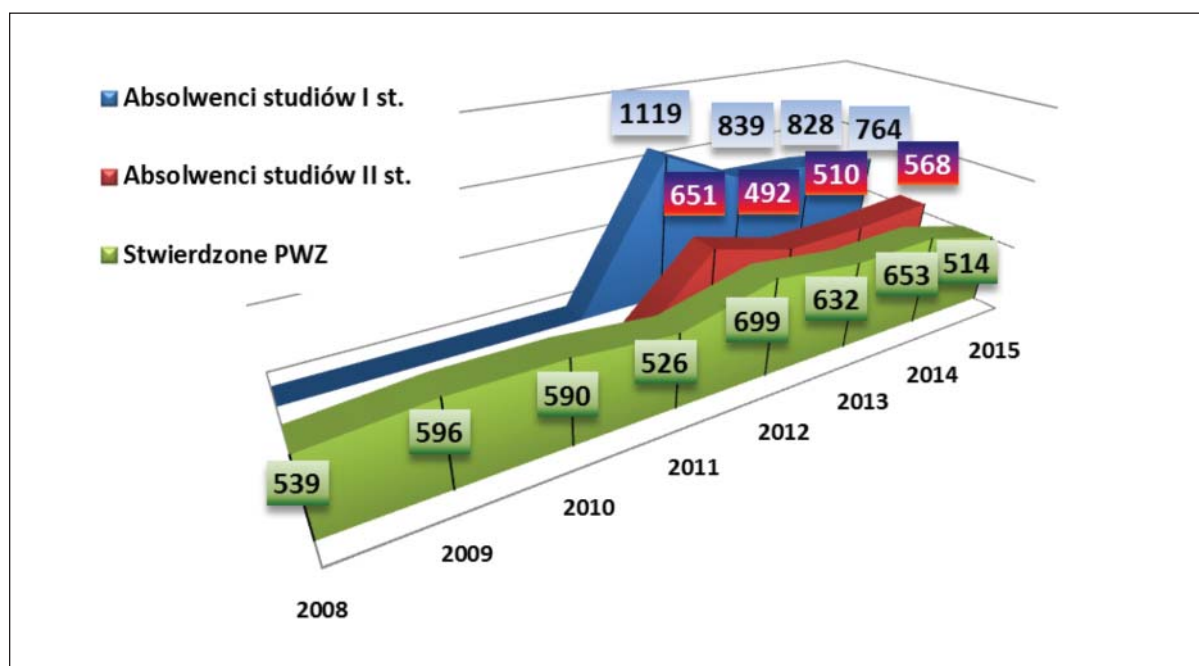
Wykres 54 obrazuje, że w Polsce liczba absolwentów położnictwa studiów I stopnia w każdym analizowanym okresie jest wyższa od liczby osób uzyskujących stwierdzenie wykonywania zawodu położnej, a tym

Tabela 25. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów na kierunku położnictwo, stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej, zatrudnionych absolwentów, skreśleń, wygaszeń, zgłoszeń zaprzestania wykonywania zawodu oraz wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach w Polsce

Rok uzyskania dyplomu	Absolwenci		Stwierdzone PWZ położnej	Posiada zatrudnienie 30.09.2016	Skreślenia		Wygaśnięcie PWZ	Zgłoszone zaprzestanie wykonywania zawodu	SUMA osób nie wykonujących zawodu	Wydane zaświadczenia o kwalifikacjach
	Studia I st.	Studia II st.			z powodu wyjazdu za granicę	z powodu zmiany izby i nie zostały ponownie wpisane				
2016	b.d.	b.d.	32	3	0	0	0	0	0	1
2015	764	568	514	146	1	4	0	19	24	8
2014	828	510	653	255	3	9	0	22	34	16
2013	839	492	632	325	4	4	0	16	24	20
2012	1 119	651	699	386	13	3	1	14	31	23
2011			526	289	2	5	0	7	14	31
2010			590	342	5	6	0	9	20	41
2009			596	338	5	7	0	3	15	32
2008			539	353	2	4	1	6	13	17
Razem	3 550	2 221	4 781	2 437	35	42	2	96	175	189

Źródło: Opracowanie na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Wykres 53. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej w Polsce

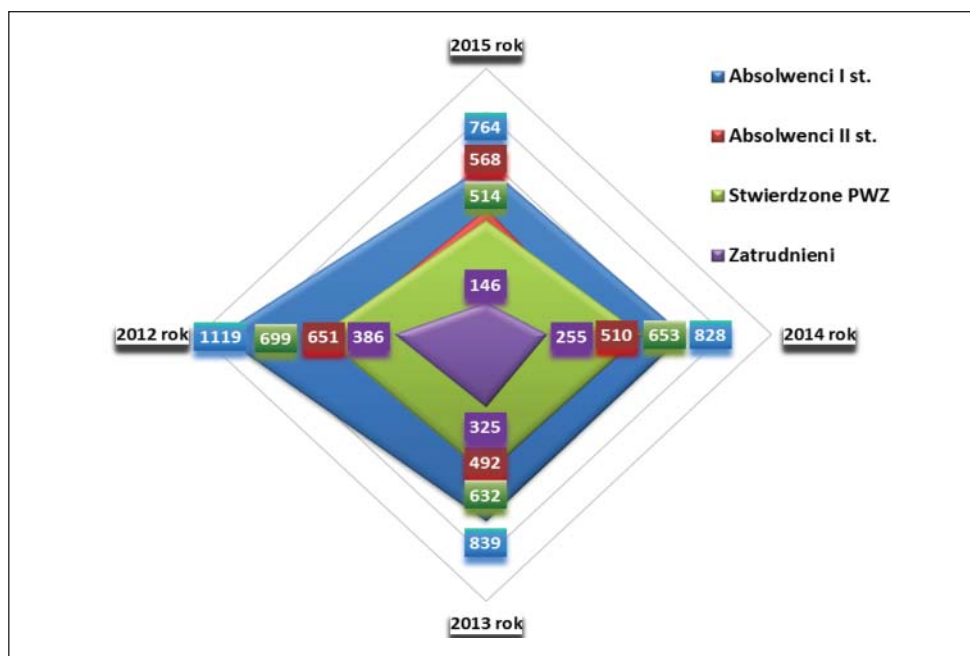

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

bardziej od liczby podejmujących pracę w wyuczonym zawodzie. W 2012 roku na 1 119 absolwentów studiów licencjackich o kierunku położnictwo jedynie 699 zgłosiło się i uzyskało prawo wykonywania zawodu, natomiast 386 podjęło zatrudnienie. W 2015 roku na 764 absolwentów położnictwa studiów I stopnia jedynie 514 uzyskało wpis do Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych, a 146 posiada status zatrudnionego w zawodzie położnej.

W latach 2012-2015 w Polsce obserwujemy spadek zarówno liczby absolwentów położnictwa studiów I i II stopnia, jak i wydawanych praw wykonywania zawodu położnej, a także liczby osób podejmujących zatrudnienie.

Wykres 54. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej w Polsce

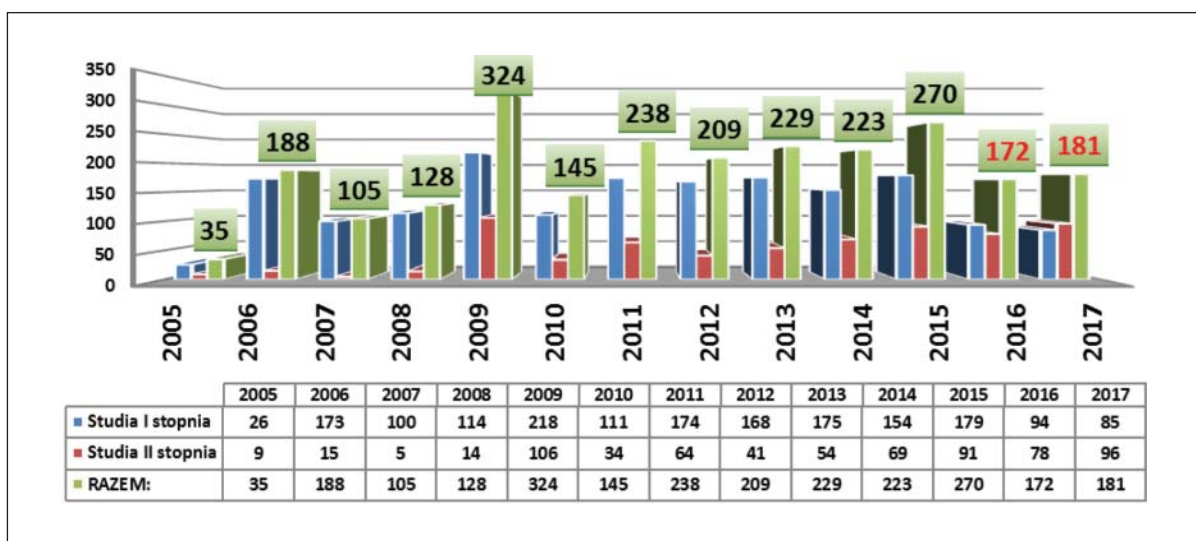

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

6.4. Studenci i absolwenci studiów na kierunku położnictwo w województwie mazowieckim

W województwie mazowieckim jedynie Warszawski Uniwersytet Medyczny kształci osoby mogące wykonywać zawód położnej. W 2016 roku studia ukończyły 172 osoby, w tym 94 studia I stopnia a 78 studia II stopnia.

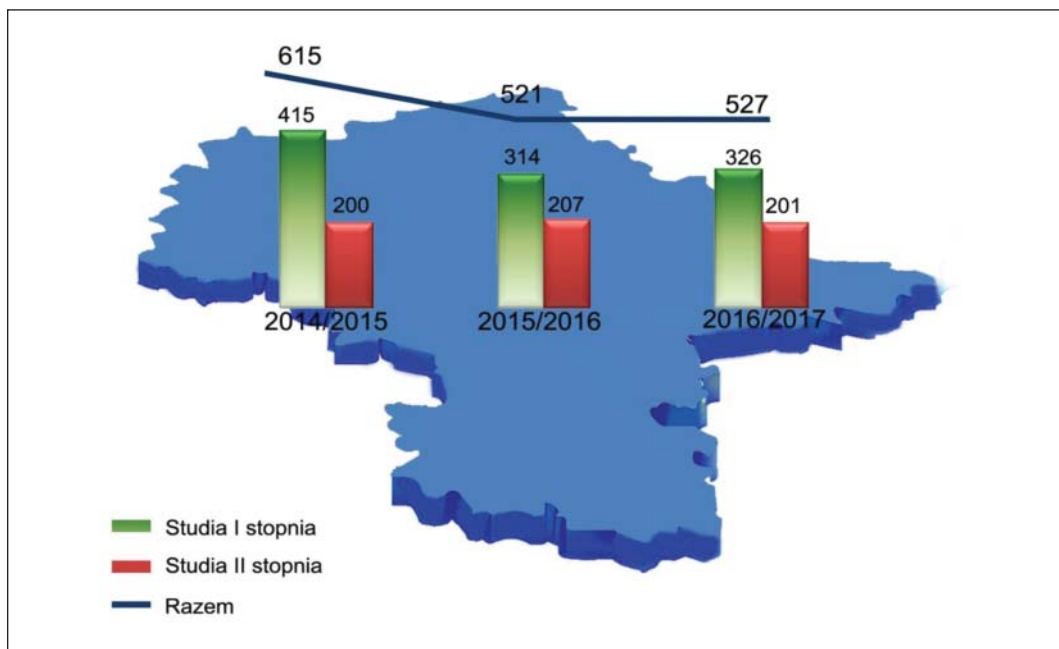
Wykres 55. Liczba absolwentów studiów I stopnia (licencjackich) i II stopnia (magisterskich) na kierunku położnictwo w latach 2005 – 2017 na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

Daje się zaobserwować spadek liczby studentów. W 2014 roku na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym na kierunku położnictwo studiowało 615 osób, natomiast w 2017 roku jedynie 527 (wykres 56).

Wykres 56. Liczba studentów studiów I stopnia (licencjackich) i II stopnia (magisterskich) na kierunku położnictwo w latach 2014-2017 na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych ze szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarstwo i położnictwo w województwie mazowieckim

PODSUMOWANIE

W województwie mazowieckim siedem szkół wyższych kształci studentów na studiach I stopnia na kierunku pielęgniarstwo a cztery szkoły wyższe na studiach II stopnia. W 2017 roku, według danych pozyskanych z uczelni, studia I stopnia ukończy 765 osób, zaś II stopnia 313. W 2016 roku mury uczelni opuściło 540 absolwentów studiów I stopnia i 326 studiów II stopnia.

W Polsce w 2015 roku odnotowano 4 383 absolwentów studiów I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz 3 080 absolwentów studiów II stopnia. W skali kraju, jak wynika z analizy, jedynie połowa absolwentów studiów pielęgniarstkich decyduje się aktywować wykonywanie zawodu poprzez stwierdzenie prawa wykonywania zawodu pielęgniarki. W 2015 roku było to 3 291 absolwentów. Jeszcze mniejsza liczba absolwentów podejmuje zatrudnienie w zawodzie pielęgniarki. W 2015 roku w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych odnotowano jedynie 1 206 takich osób. Tak więc niecałe 20% absolwentów studiów pielęgniarstkich I i II stopnia figuruje w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych jako zatrudnieni.

W Polsce w 2015 roku odnotowano 764 absolwentów studiów I stopnia na kierunku położnictwa oraz 568 studiów II stopnia. W skali kraju, jak wynika z analizy, jedynie połowa absolwentów położnictwa decyduje się aktywować wykonywanie zawodu poprzez stwierdzenie prawa wykonywania zawodu położnej. W 2015 roku było to 514 absolwentów. Jeszcze mniejsza liczba absolwentów podejmuje zatrudnienie w zawodzie położnej. W 2015 roku w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych odnotowano jedynie 146 takich osób.

Liczba zarejestrowanych w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo w analizowanych latach 2012-2015 była co najmniej trzykrotnie niższa niż faktyczna liczba absolwentów otrzymujących dyplom ukończenia studiów. W 2012 roku było 699 zarejestrowanych, podczas kiedy absolwentów studiów I stopnia było 1 119, natomiast II stopnia 651.

Łączna liczba zarejestrowanych w Polsce położnych, absolwentek studiów I i II stopnia, w latach 2008-2015 najpierw miała tendencję wzrostową a następnie spadła. W 2008 było zarejestrowanych 539 absolwentów położnictwa, w 2012 roku nastąpił wzrost do poziomu 699, natomiast w 2015 roku obserwowany jest spadek do 514 zarejestrowanych położnych.

W województwie mazowieckim jedynie Warszawski Uniwersytet Medyczny kształci osoby mogące wykonywać zawód położnej. W 2016 roku studia ukończyły 172 osoby, w tym 94 studia I stopnia a 78 studia II stopnia.

7. DEFICYT PIEŁĘGNIAREK I POŁOŻNYCH

W Polsce narasta niedobór pielęgniarek i położnych. Zjawisko to jest historycznie uwarunkowane wieloma przyczynami. Jedną z głównych jest braku atrakcyjności tego zawodu w oczach młodych ludzi decydujących o swojej przyszłości zawodowej. Niskie wynagradzanie, nieadekwatne do wysokich kwalifikacji zdobytych na studiach, oraz ciężka, obciążająca fizycznie i psychicznie praca, nie zachęca do podjęcia decyzji o wykonywaniu zawodu pielęgniarki bądź położnej.

7.1. Deficyt pielęgniarek w Polsce

Poniższy wykres obrazuje sytuację narastającego braku pielęgniarek w Polsce. Należy podkreślić, że analiza dotyczy pielęgniarek, które w CRPiP figurują jako zatrudnione.

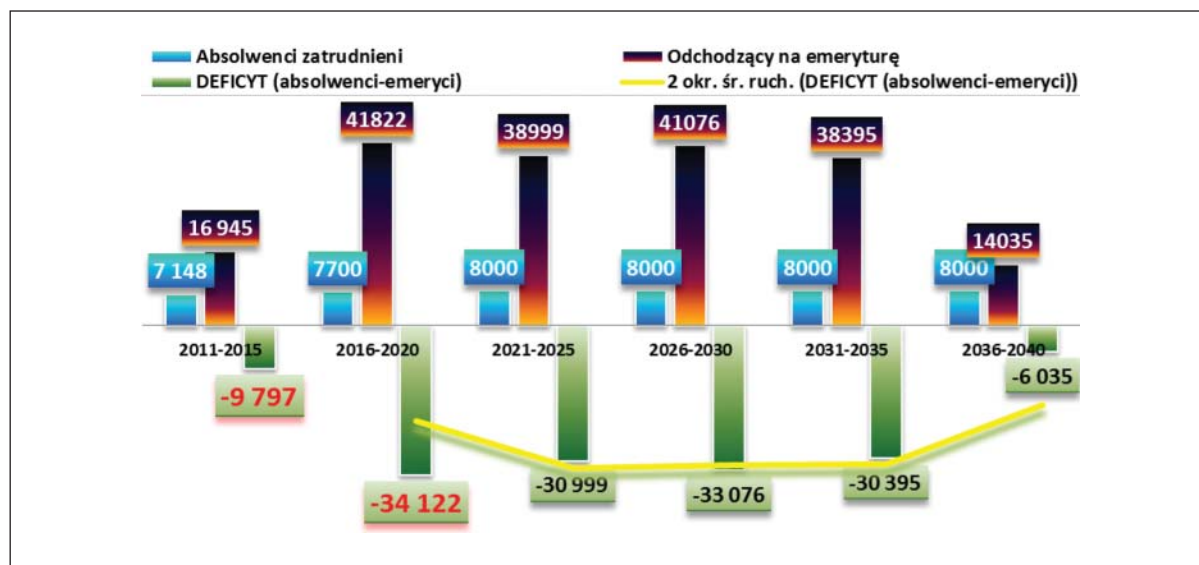
Niedobór pielęgniarek wynika z faktu, że więcej ich odchodzi na emeryturę niż podejmuje pracę w zawodzie po ukończeniu studiów.

Liczba absolwentów w latach 2011-2015 jest liczbą faktyczną, pochodzącą z danych uzyskanych z CRPiP, natomiast w następnych latach przyjęto, że liczba absolwentów w poszczególnych okresach pięcioletnich będzie constans.

O ile w latach 2011-2015 liczba pielęgniarek, które odeszły na emeryturę, wynosiła jedynie 16 945, o tyle w następnych okresach pięcioletnich ulegnie ona drastycznemu zwiększeniu. Najwyższy wzrost nastąpi w latach 2016-2020, kiedy to wiek emerytalny osiągnie 41 822 pielęgniarek. W następnych latach, aż do 2035 roku, liczba ta, w analizowanych okresach pięcioletnich, będzie oscylowała wokół 40 000.

Różnica pomiędzy liczbą pielęgniarek podejmujących pracę zawodową, a odchodzących na emeryturę wskazuje, że w latach 2016-2020 niedobór pielęgniarek na rynku pracy osiągnie liczbę 34 122, podczas gdy w mijającym okresie pięciu lat był on ponad trzykrotnie niższy. Przy założeniu braku wzrostu liczby absolwentów studiów pielęgniarskich deficyt w następnych latach będzie wynosił rocznie ponad 6 000 pielęgniarek.

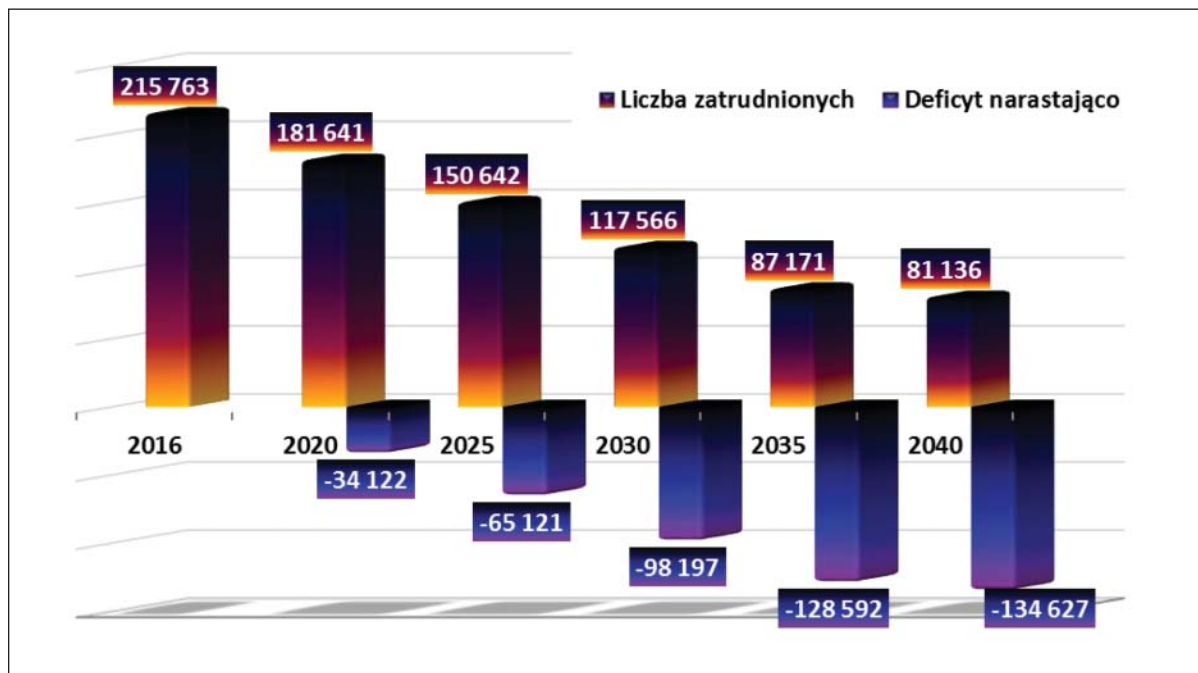
Wykres 57. Deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2011-2040 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Zgodnie z danymi CRPiP wg stanu na 1 lutego 2017 r. w Polsce było zatrudnionych 215 763 pielęgniarek. Na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz absolwentek zatrudnionych w następnych latach dokonano obliczeń deficytu zatrudnionych pielęgniarek. Luka pokoleniowa będzie już drastycznie odczuwana w 2020 roku, kiedy to w Polsce ujemny bilans w zatrudnieniu będzie wynosił 34 122. Narastający deficyt pielęgniarek w 2035 roku wyniesie 128 592 i przekroczy liczbę 87 171 pracujących w zawodzie.

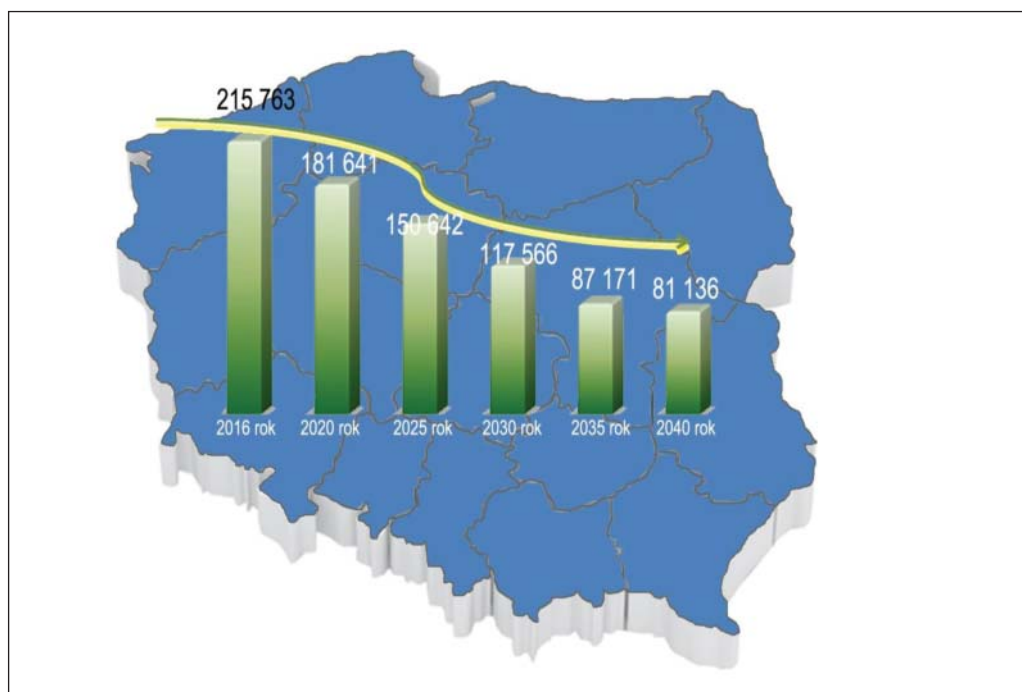
Wykres 58. Narastający deficyt zatrudnionych pielęgniarek w latach 2016-2040 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Prognoza liczby pielęgniarek aktywnych zawodowo w latach 2016-2040 w Polsce ukazana jest na wykresie obok. Obliczenia wskazują, że w wyniku większej liczby pielęgniarek odchodzących na emeryturę niż absolwentów pielęgniarstwa podejmujących pracę zawodową już w 2020 roku będzie jedynie 181 641 zatrudnionych pielęgniarek, natomiast w 2030 roku jedynie 117 566.

Wykres 59. Prognoza liczby pielęgniarek aktywnych zawodowo w latach 2016-2040 w Polsce dokonana na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

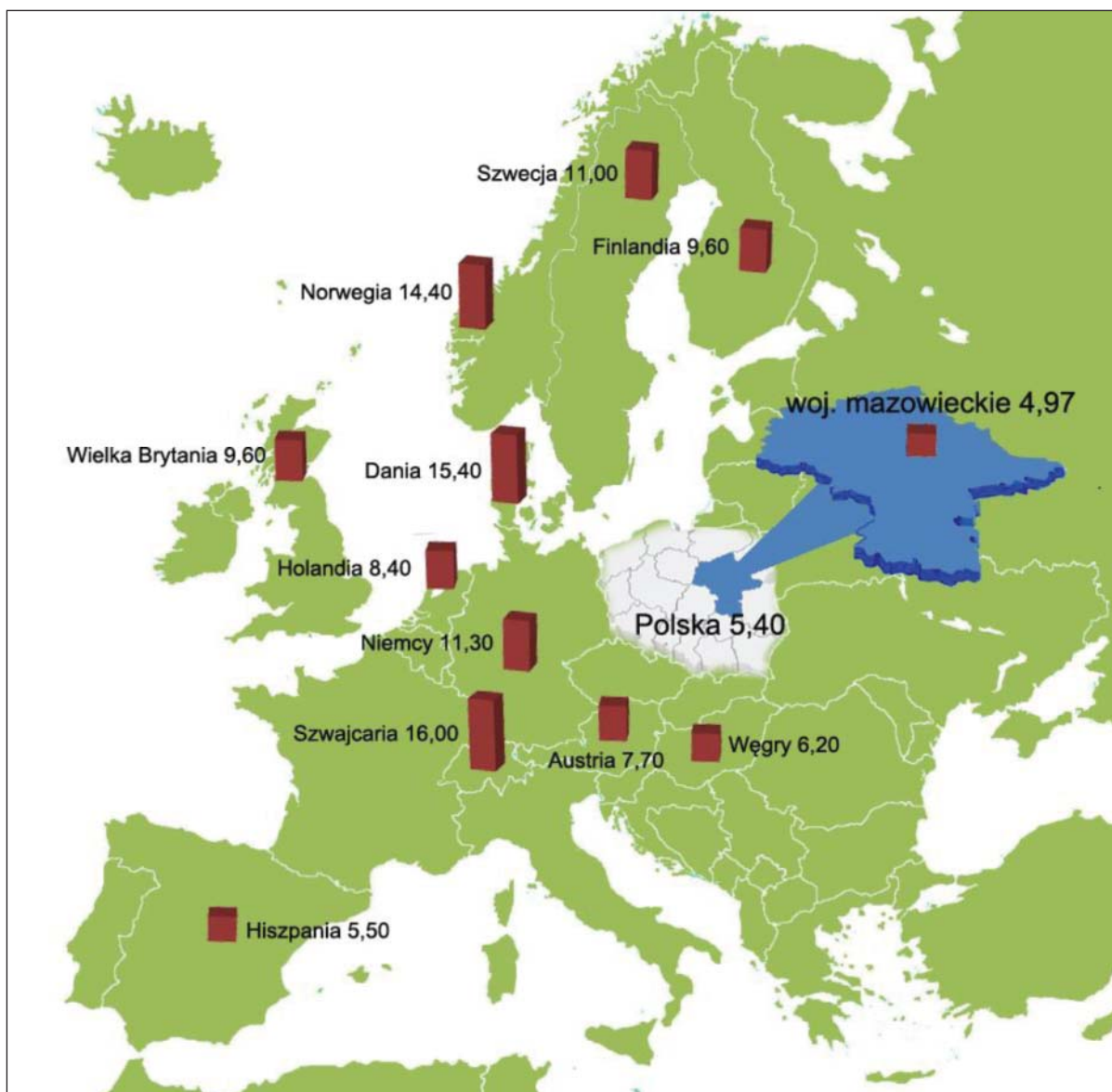
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

7.2. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim

Wskaźnik liczby zatrudnionych pielęgniarek na 1000 mieszkańców jest obiektywnym miernikiem zabezpieczenia populacji w opiekę pielęgniarską. W Polsce na 1000 mieszkańców przypada statystycznie 5,4 pielęgniarki, natomiast w województwie mazowieckim 4,97. Są jednak regiony w kraju, gdzie ten wskaźnik jest niższy, na przykład Wielkopolska, Pomorze czy też Warmia i Mazury.

Zestawienie dotyczące liczby pielęgniarek na 1000 mieszkańców pokazuje, że w Szwajcarii na 1000 mieszkańców przypada 16 pielęgniarek, w Danii 15,4, Norwegii 14,4 a w Niemczech 11,3.

Wykres 60. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców w Polsce i w województwie mazowieckim oraz w innych krajach Europy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, GUS-u oraz z Naczelnej Izby Pielęgniarek i Położnych

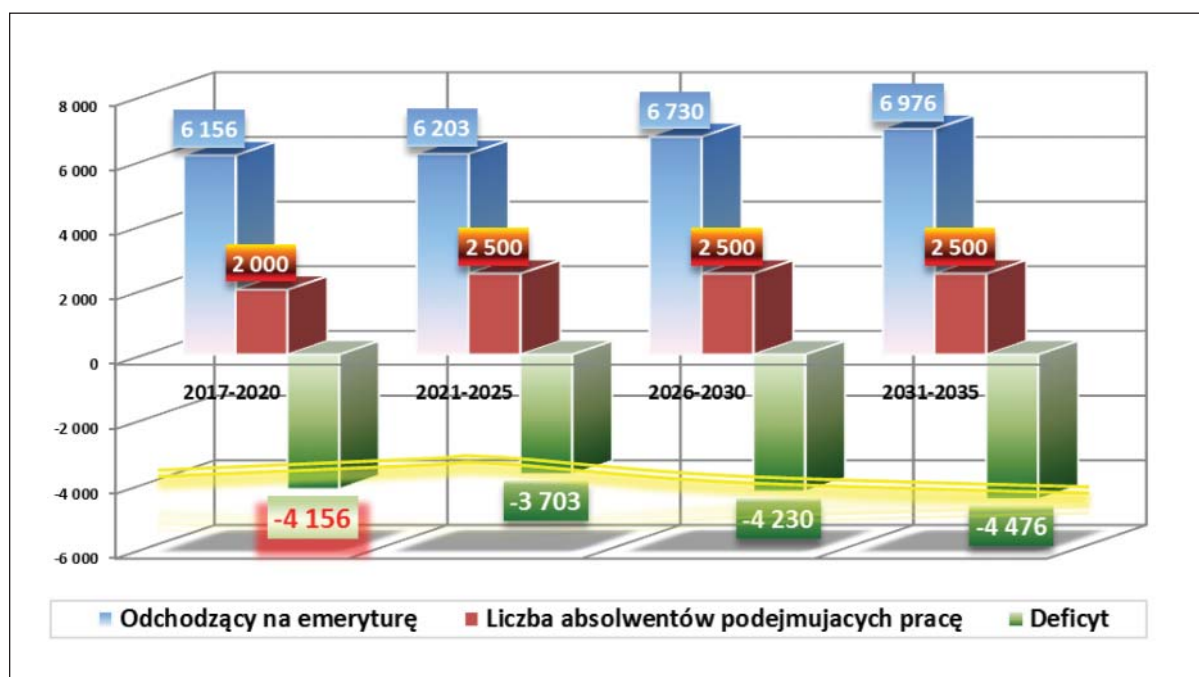
Już obecnie Polska jest na ostatnim miejscu w Unii Europejskiej pod względem liczby pielęgniarek przypadających na tysiąc mieszkańców. Uniemożliwia to pielęgniarkom właściwą, zgodną z prawem i sztuką medyczną, realizację nałożonych na nie zadań, sprzyja powstawaniu zdarzeń niepożądanych a tym samym powoduje bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia pacjentów.

7.3. Deficyt pielęgniarek w województwie mazowieckim

W województwie mazowieckim w wypadku utrzymania się na dotychczasowym poziomie liczby absolwentów studiów pielęgniarskich, deficyt czynnych zawodowo pielęgniarek będzie narastał.

Na podstawie dokonanej symulacji obecnej liczby zatrudnionych pielęgniarek oraz liczby absolventek podejmujących zatrudnienie można wnioskować, że w najbliższych czterech latach do 2020 roku nastąpi niedobór 4 156 pielęgniarek, czyli ponad 1 000 pielęgniarek rocznie. Na zjawisko to decydujący wpływ ma zbyt niska liczba studentów i absolventek studiów pielęgniarskich oraz duża liczba pielęgniarek, które odejdą na emeryturę. Oznacza to, że w 2018 roku może nastąpić załamanie się systemu w zakresie opieki pielęgniarskiej, co będzie skutkowało brakiem możliwości zapewnienia opieki pielęgniarskiej w podmiotach leczniczych.

Wykres 61. Deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

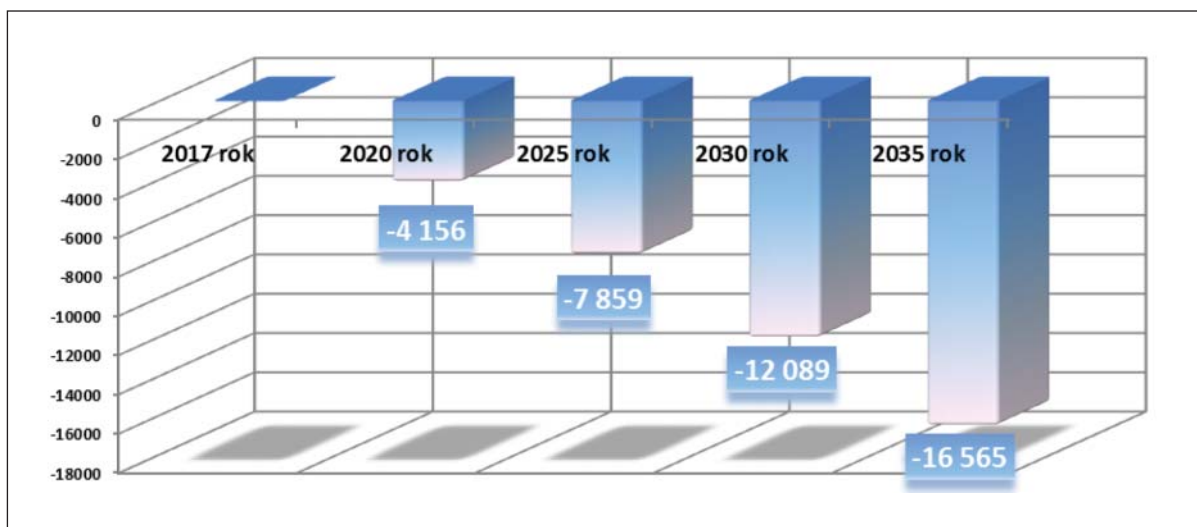
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarskim

W województwie mazowieckim w ciągu najbliższych 4 lat zabraknie ponad 4 000 pielęgniarek, natomiast do 2025 roku prawie 8 000. Luka pokoleniowa będzie sukcesywnie narastała a w roku 2035 brak będzie aż 16 565 pielęgniarek. Wykres 62 obrazuje narastający deficyt zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim.

Prognozę liczby zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim przedstawia wykres 62. Należy podkreślić, że założono hipotetycznie iż nadal pielęgniarki będą zatrudniały się w kilku miejscach pracy, co sztucznie zniweluje deficyt pielęgniarek. Na wykresie figuruje liczba 34 062, która odpowiada liczbie pielęgniarek pracujących w jednym lub w kilku podmiotach leczniczych. Liczba zatrudnionych pielęgniarek w liczbach bezwzględnych wynosi jedynie 26 602, tak więc już obecnie deficyt faktyczny wynosi 7 460 pielęgniarek.

Prezentowana poniżej prognoza jest więc oparta na optymistycznych założeniach kompensaty braku pielęgniarek przez ich zatrudnianie się w kilku miejscach pracy. Można postawić tezę, że sytuację niedoboru pielęgniarek ratują same pielęgniarki poprzez podejmowanie dodatkowego zatrudnienia w różnych podmiotach leczniczych, tam gdzie występują braki kadrowe.

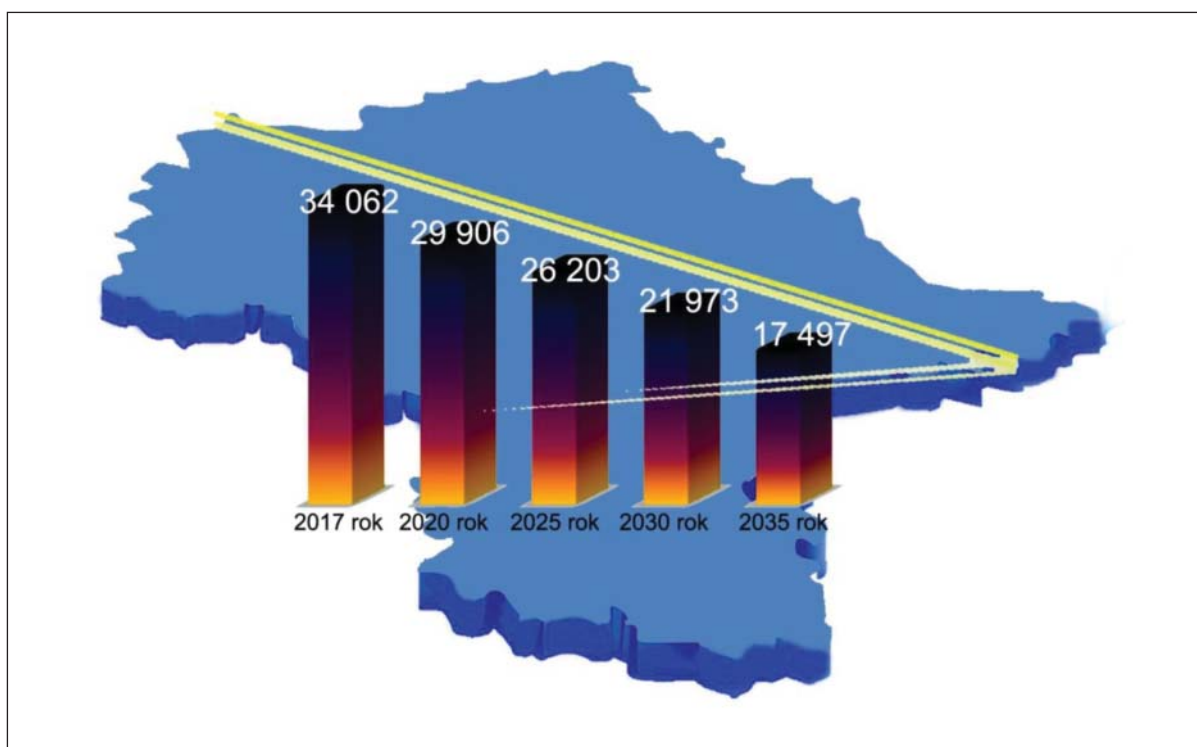
Wykres 62. Narastający deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz szkół wyższych kształcących na studiach pielęgniarskich

Według takich założeń w 2035 roku liczba aktywnych zawodowo pielęgniarek będzie prawie dwukrotnie niższa niż w 2017 roku i wynosić będzie 17 497. Obecnie pracujących pielęgniarek w podmiotach leczniczych jest 34 062, natomiast w 2020 roku liczba ta spadnie do 29 906, a w następnej pięciolatce do 26 203 osób.

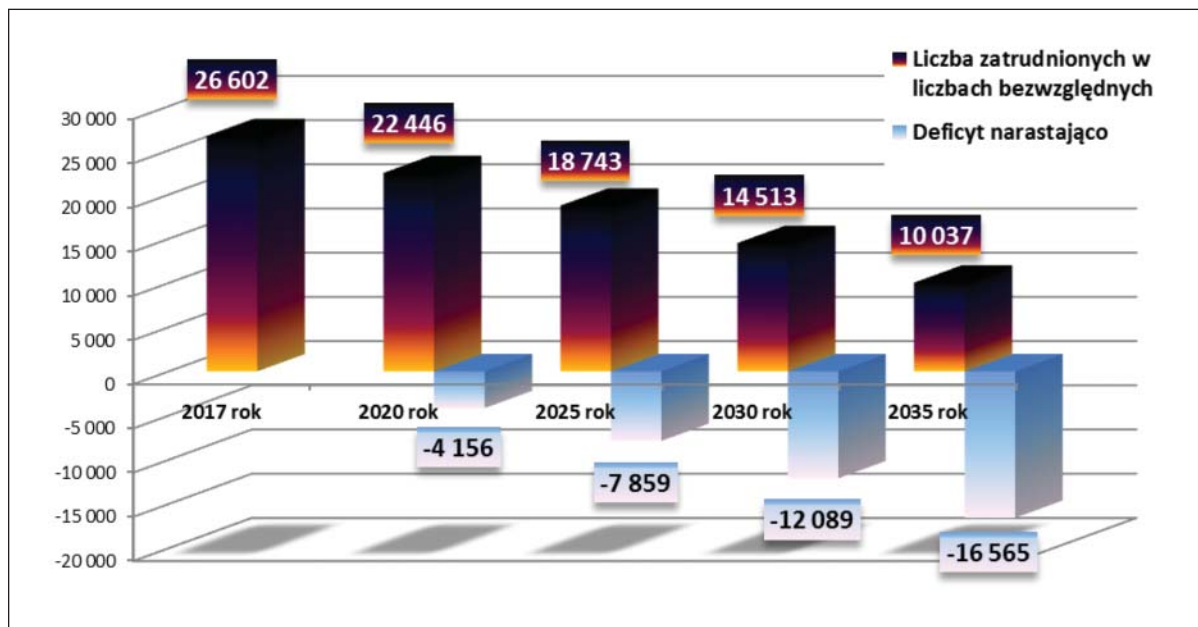
Wykres 63. Optymistyczna prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

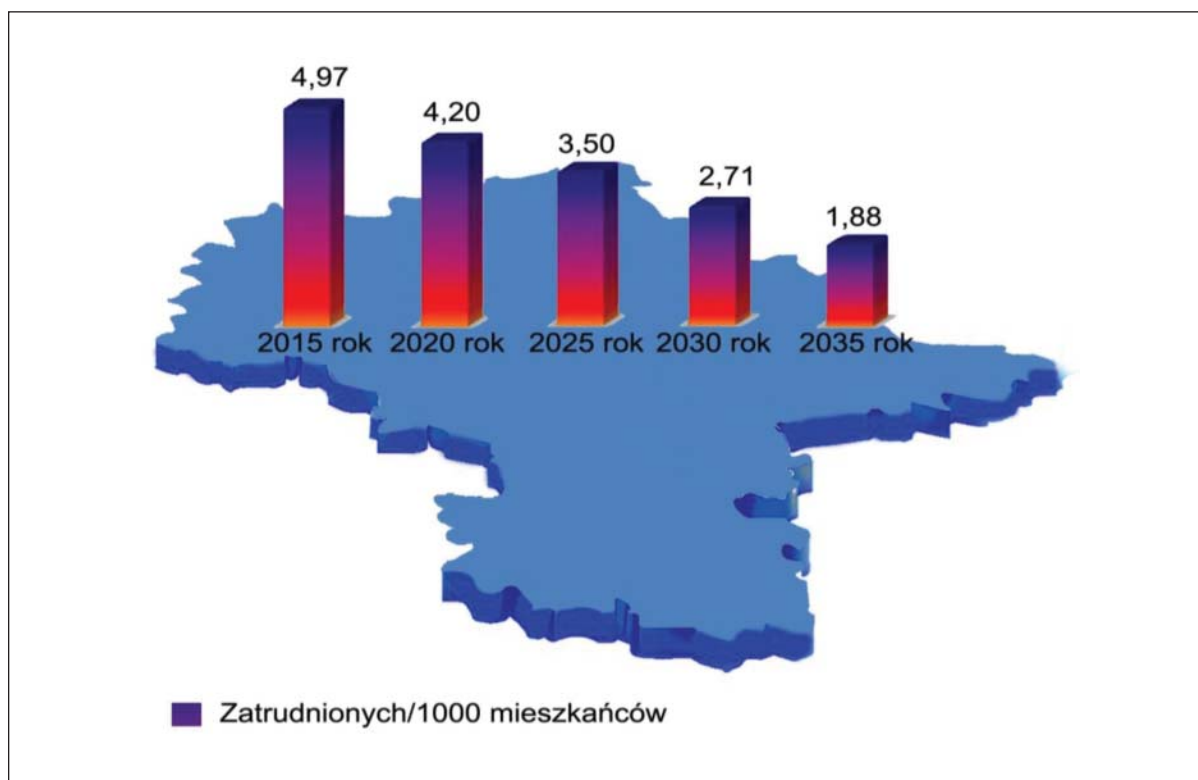
Wykres 64 ukazuje prognozę liczby zatrudnionych pielęgniarek w liczbach bezwzględnych. Liczba czynnych zawodowo pielęgniarek, wynosząca 26 602 w roku 2017, spadnie w roku 2020 do 22 446, w roku 2025 do 18 743, aby w roku 2035 osiągnąć wartość 10 037 a więc mniejszą od powstałego deficytu.

Wykres 64. Prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie

Wykres 65. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców w województwie mazowieckim w latach 2015-2035

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz z GUS-u

W województwie mazowieckim wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców wynosi 4,97. Jest on niższy od ogólnopolskiego wskaźnika wynoszącego 5,4. Biorąc pod uwagę, że w województwie mazowieckim jest kilka dużych aglomeracji miejskich, jak również wysokospecjalistycznych szpitali, zapotrzebowanie na kadrę pielęgniarską jest o wiele większe.

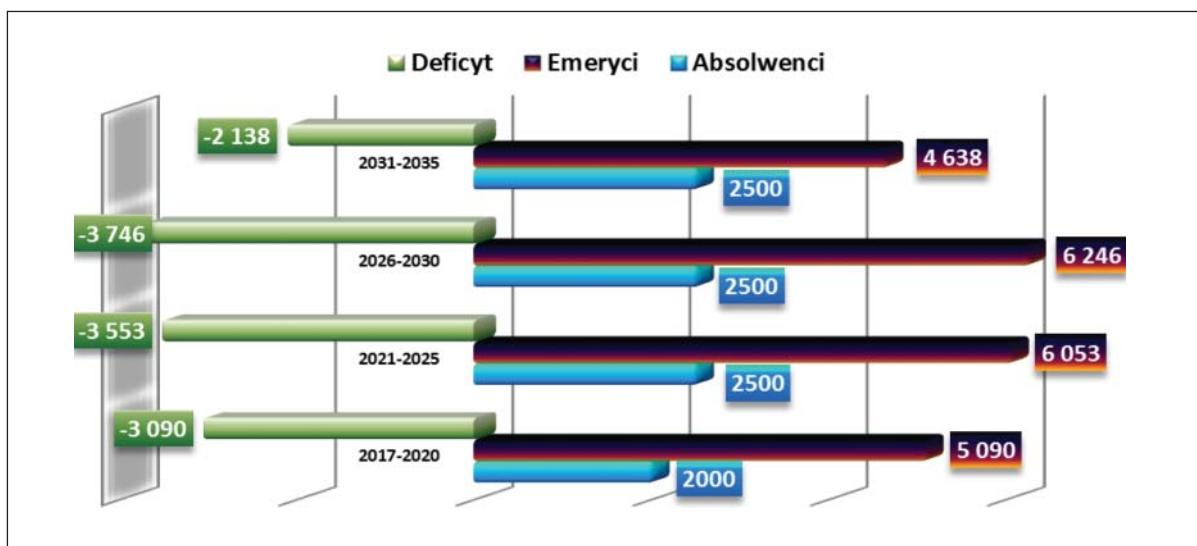
Na przestrzeni najbliższych lat w województwie mazowieckim wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców będzie drastycznie spadał i już w 2020 roku wyniesie jedynie 4,20 (wykres 65).

7.4. Deficyt położnych w Polsce

W Polsce deficyt położnych będzie najbardziej odczuwalny w latach 2021-2025, kiedy to zabraknie ich 6 643. W najbliższych czterech latach prawa emerytalne nabędzie 5 090 położnych, natomiast corocznie jedynie 500 absolwentek studiów położniczych podejmie pracę w zawodzie. W 2020 roku będzie brakowało 3 090 położnych.

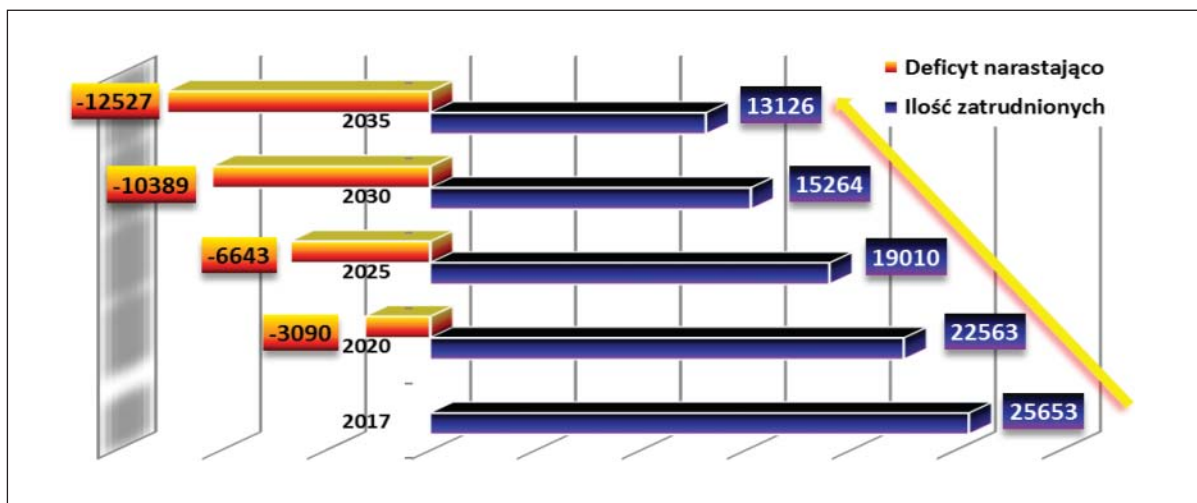
Deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek przedstawia wykres 66.

Wykres 66. Deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Wykres 67. Narastający deficyt liczby zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Centralnego Rejestru Pielęgniarek i Położnych

Narastający deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek zaprezentowany jest na wykresie 67. Z obecnie zatrudnionych 25 653 położnych do 2035 roku pozostanie jedynie 13 126 czynnych zawodowo co oznacza, że za niespełna 20 lat w Polsce będzie pracowało dwa razy mniej położnych niż obecnie.

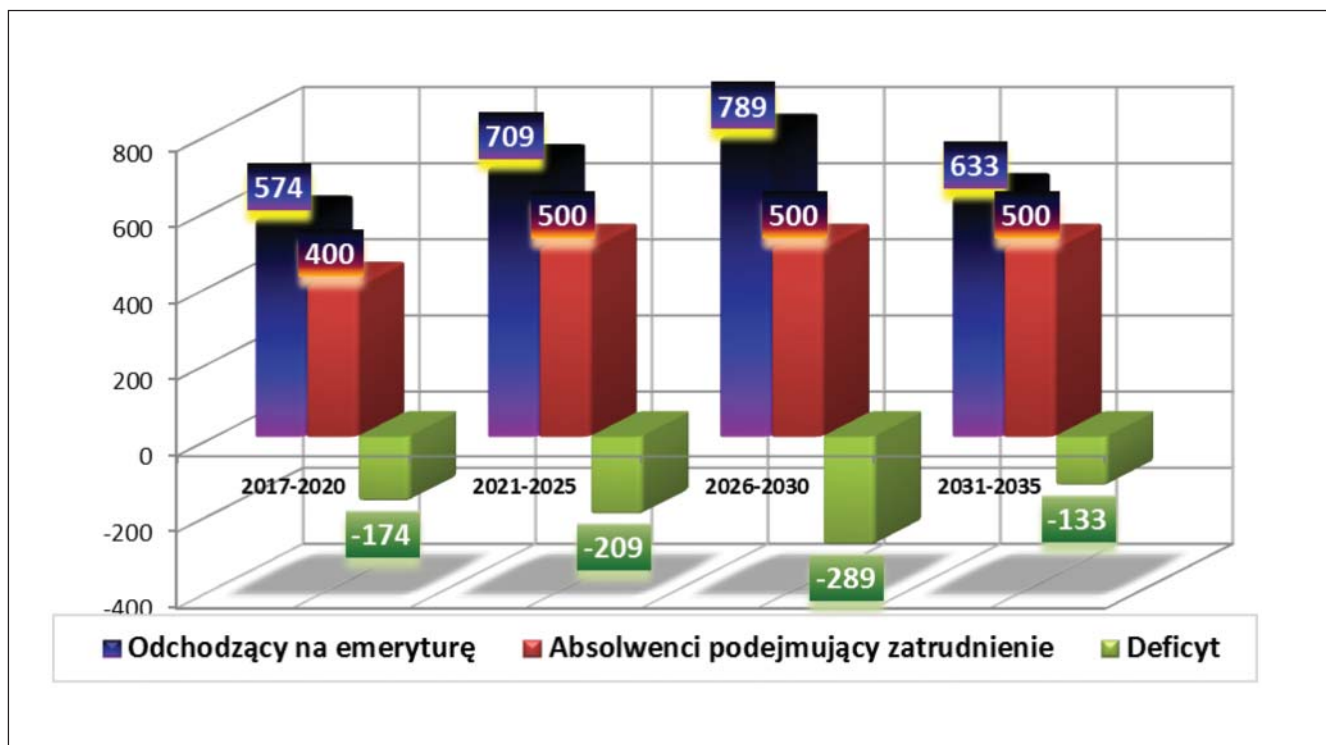
7.5. Deficyt położnych w województwie mazowieckim

W województwie mazowieckim tylko jedna uczelnia kształci na studiach I stopnia oraz II stopnia na kierunku położnictwo. Jedynie około 100 absolwentów rocznie podejmuje zatrudnienie w zawodzie położnej. Z dokonanej symulacji wynika, że w 2020 roku wystąpi niedobór 174 położnych. Do 2025 roku zabraknie 383 położnych, a w 2035 roku liczba aktywnych zawodowo położnych będzie mniejsza o 805 od obecnej.

W 2018 roku w województwie mazowieckim nabędzie prawa do emerytury 199 położnych, w tym 119 zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych. Spowoduje to niedobór prawie 100 położnych, które powinny przystąpić do wykonywania zawodu.

Poniższy wykres obrazuje narastający deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek.

Wykres 68. Deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

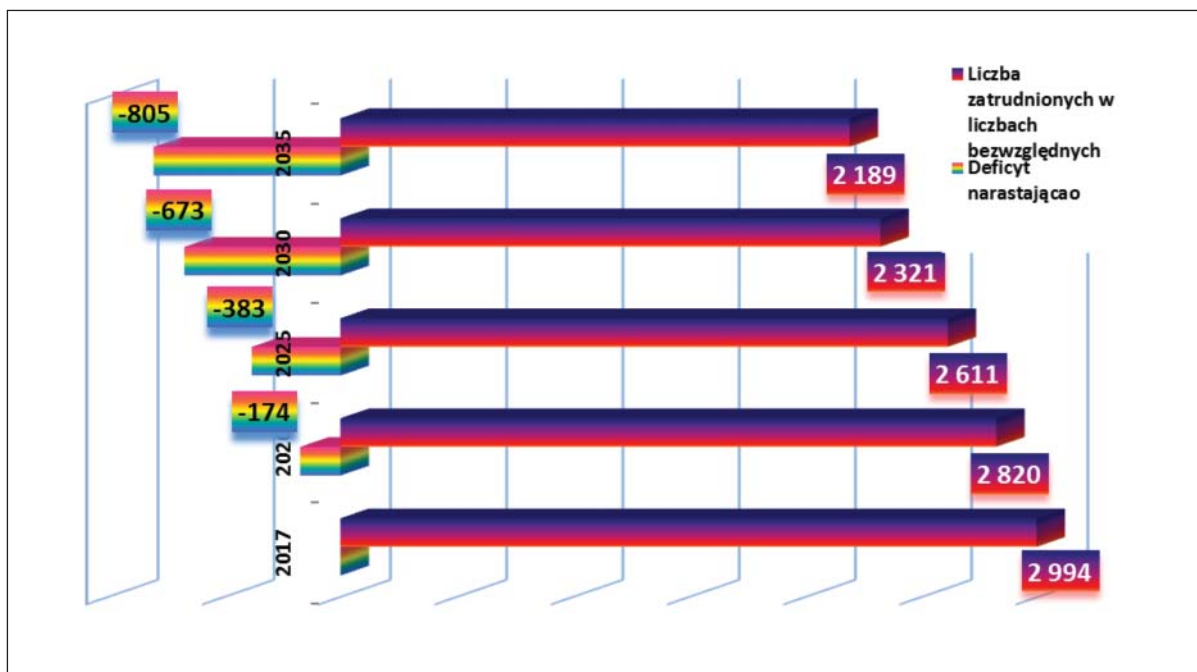
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz szkół wyższych kształcących na kierunku położnictwo

Trudno dokonać analizy skali faktycznego deficytu położnych w województwie mazowieckim z uwagi na stwierdzone zjawisko zatrudniania się położnych w kilku miejscach pracy jednocześnie. Z 2 994 zatrudnionych położnych 2 470, czyli 83%, pracuje w kilku podmiotach leczniczych. Na podstawie powyższego faktu można postawić tezę, że już obecnie brakuje na rynku pracy 2 470 położnych.

Przedstawiona poniżej analiza nie uwzględnia powyższego zakładając, że nadal będzie istniało zjawisko zatrudniania się położnych w kilku miejscach pracy. Według założeń i odniesienia do liczby faktycznie zatrudnionych osób w zawodzie położnej w 2015 roku, wynoszącej 2 994, w 2025 roku będzie zatrudnionych 2 820 położnych, a w 2035 roku liczba aktywnych zawodowo położnych będzie niższa o 805 i wyniesie 2 189.

Poniższy wykres obrazuje narastający deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek.

Wykres 69. Liczba pracujących i narastający deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych uzyskanych z Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie oraz szkół wyższych kształcących na kierunku położnictwo

PODSUMOWANIE

W Polsce narastający deficyt pielęgniarek i położnych wynika ze zbyt niskiej liczby studentów i podejmujących pracę absolwentów odpowiednich kierunków studiów oraz dużej liczby pielęgniarek i położnych odchodzących na emeryturę po nabyciu uprawnień emerytalnych.

Różnica pomiędzy liczbą pielęgniarek podejmujących pracę zawodową, a odchodzących na emeryturę wskazuje, że w Polsce, w latach 2016-2020, niedobór pielęgniarek na rynku pracy osiągnie liczbę 34 122, podczas gdy w mijającym okresie pięciu lat był on ponad trzykrotnie niższy. Przy założeniu braku wzrostu liczby absolwentów studiów pielęgniarstwa deficyt w następnych latach będzie wynosił rocznie ponad 6 000 pielęgniarek.

Wg stanu na 1 lutego 2017 r. w Polsce było zatrudnionych 215 763 pielęgniarek. Obliczenia wskazują, że już w 2020 roku będzie jedynie 181 641 aktywnych zawodowo pielęgniarek, natomiast w 2030 roku liczba ta zmniejszy się do 117 566. Narastający deficyt pielęgniarek w 2035 roku wyniesie 128 592 i przekroczy liczbę 87 171 pracujących w zawodzie.

W województwie mazowieckim, w wypadku utrzymania się na dotychczasowym poziomie liczby absolwentów studiów pielęgniarstwa, deficyt czynnych zawodowo pielęgniarek będzie narastał.

Na podstawie dokonanej symulacji obecnej liczby zatrudnionych pielęgniarek oraz liczby absolwentek podejmujących zatrudnienie można wnioskować, że w najbliższych czterech latach do 2020 roku nastąpi niedobór 4 156 pielęgniarek, czyli ponad 1 000 pielęgniarek rocznie. Na zjawisko to decydujący wpływ ma zbyt niska liczba studentów i absolwentów studiów pielęgniarstwa oraz duża liczba pielęgniarek, które odejdą na emeryturę. Oznacza to, że w 2018 roku może nastąpić załamanie się systemu w zakresie opieki pielęgniarstwa, co będzie skutkowało brakiem możliwości zapewnienia opieki pielęgniarstwa w podmiotach leczniczych.

Deficyt kadr będzie narastał podobnie w grupie zawodowej położnych.

W Polsce deficyt położnych będzie najbardziej odczuwalny w latach 2021-2025, kiedy to zabraknie ich 6 643. W najbliższych czterech latach prawa emerytalne nabędzie 5 090 położnych, natomiast corocznie jedynie 500 absolwentek studiów położniczych podejmie pracę w zawodzie. W 2020 roku będzie brakowało 3 090 położnych. Z obecnie zatrudnionych 25 653 położnych do 2035 roku pozostanie jedynie 13 126 czynnych zawodowo co oznacza, że za niespełna 20 lat w Polsce będzie pracowało dwa razy mniej położnych niż obecnie.

W województwie mazowieckim w 2020 roku wystąpi niedobór 174 położnych. Do 2025 roku zabraknie 383 położnych, a w 2035 roku liczba aktywnych zawodowo położnych będzie mniejsza o 805 od obecnej. W 2018 roku w województwie mazowieckim nabędzie prawa do emerytury 199 położnych, w tym 119 zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych. Spowoduje to niedobór prawie 100 położnych, które powinny przystąpić do wykonywania zawodu.

Obecnie jedynym skutecznym mechanizmem kompensującym brak kadry pielęgniarskiej i położniczej jest zatrudnienie pielęgniarek i położnych w kilku miejscach pracy jednocześnie. W województwie mazowieckim w dwóch lub więcej miejscach pracy jednocześnie pracuje 28% pielęgniarek i 83% położnych, co oznacza, że na rynku pracy już obecnie brakuje 7 460 pielęgniarek i 2470 położnych.

8. ZAPOTRZEBOWANIE NA ŚWIADCZENIA ZDROWOTNE UDZIELANE PRZEZ PIEŁĘGNIARKI I POŁOŻNE

W województwie mazowieckim na przestrzeni najbliższych lat będzie wzrastało zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne udzielane przez pielęgniarki i położne. Jedną z głównych przyczyn są nieuchronne zjawiska demograficzne generujące zwiększony popyt na usługi pielęgnacyjno-opiekuńcze. Drugą zasadniczą przyczyną są planowane zmiany w systemie ochrony zdrowia. Generowanie zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską wynika również z danych epidemiologicznych, w tym najistotniejszymi z punktu widzenia skutków dla ogólnego stanu zdrowia populacji grupami chorób: chorobami układu krążenia, nowotworami, chorobami układu oddechowego i chorobami zakaźnymi.

Rola pielęgniarek i położnych w prawidłowym funkcjonowaniu placówek medycznych jest znacząca i bez ich udziału nie będzie możliwe skuteczne przeprowadzenie planowanych reform. Bez profesjonalnej opieki pielęgniarskiej system ochrony zdrowia czekają poważne turbulencje i brak możliwości zapewnienia obywatelom konstytucyjnego prawa do ochrony zdrowia.

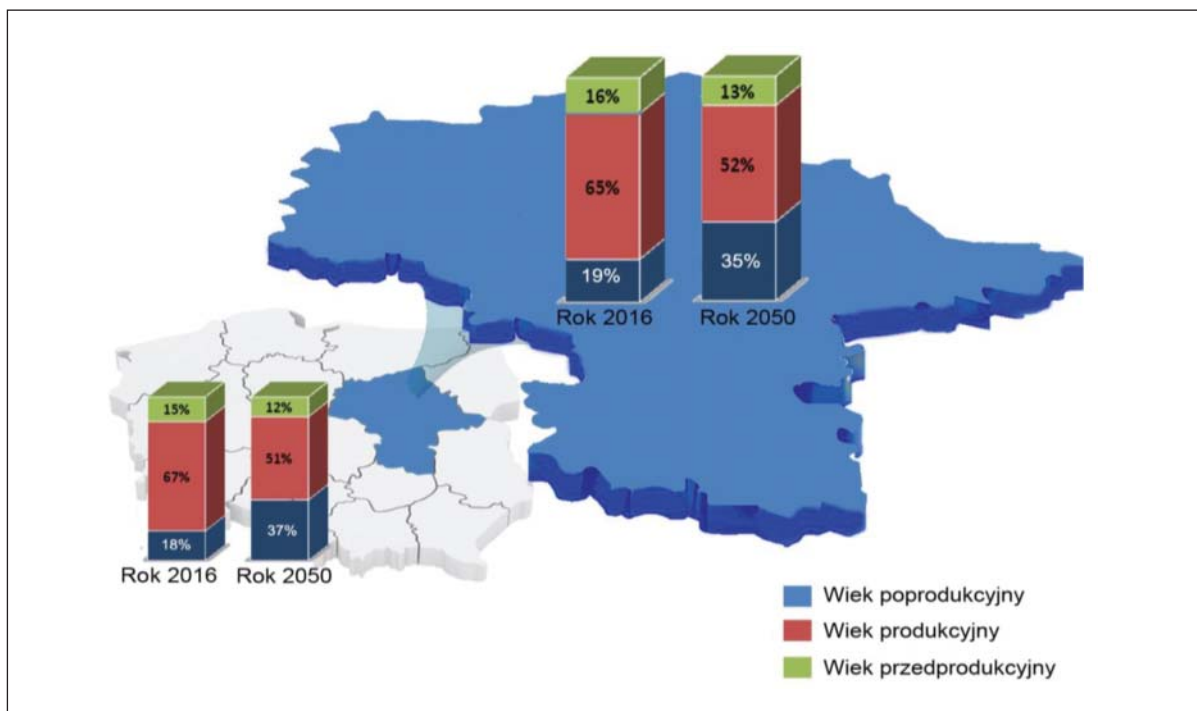
Z uwagi na zachodzące niekorzystne zjawiska demograficzne polegające na wzroście procesu starzenia się społeczeństwa konieczne jest zwiększenie liczebności kadry pielęgniarskiej. Ponadto w województwie mazowieckim nastąpił wzrost liczby mieszkańców, jako wynik dodatniego salda migracji międzywojewódzkich, a od 2006 r. również dodatniego przyrostu naturalnego. Według danych pozyskanych z Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że w województwie mazowieckim zamieszkuje 5 349,1 tys. osób, co stanowi 13,9 % ogółu ludności kraju, który szacuje się na 38 437,2 tys. osób.

Według prognozy Głównego Urzędu Statystycznego na lata 2014–2050, mimo niekorzystnych zmian w strukturze ludności, na tle innych województw Mazowsze pozostanie regionem o największym potencjale ludnościowym. Liczba ludności zwiększy się przede wszystkim w centralnych powiatach otaczających Warszawę i w samej stolicy.

Ludność w wieku poprodukcyjnym jest jedyną grupą, której liczebność zwiększy się we wszystkich rejonach terytorialnych województwa mazowieckiego. Najkorzystniejszą strukturą według wieku, to jest niskim udziałem osób w wieku poprodukcyjnym oraz wysokim udziałem osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, charakteryzować się będą powiaty sąsiadujące z Warszawą. Niekorzystne procesy demograficzne: ubytek liczby ludności oraz niepożądane procesy zachodzące w jej strukturze wiekowej wystąpią w powiatach położonych na peryferyjnych obszarach województwa.

Jak obrazuje wykres 70 do 2050 roku prognozuje się, że ponad dwukrotnie zwiększy się liczba osób w wieku poprodukcyjnym i będzie stanowiła 37% ogółu mieszkańców w województwie mazowieckim i 35% w Polsce.

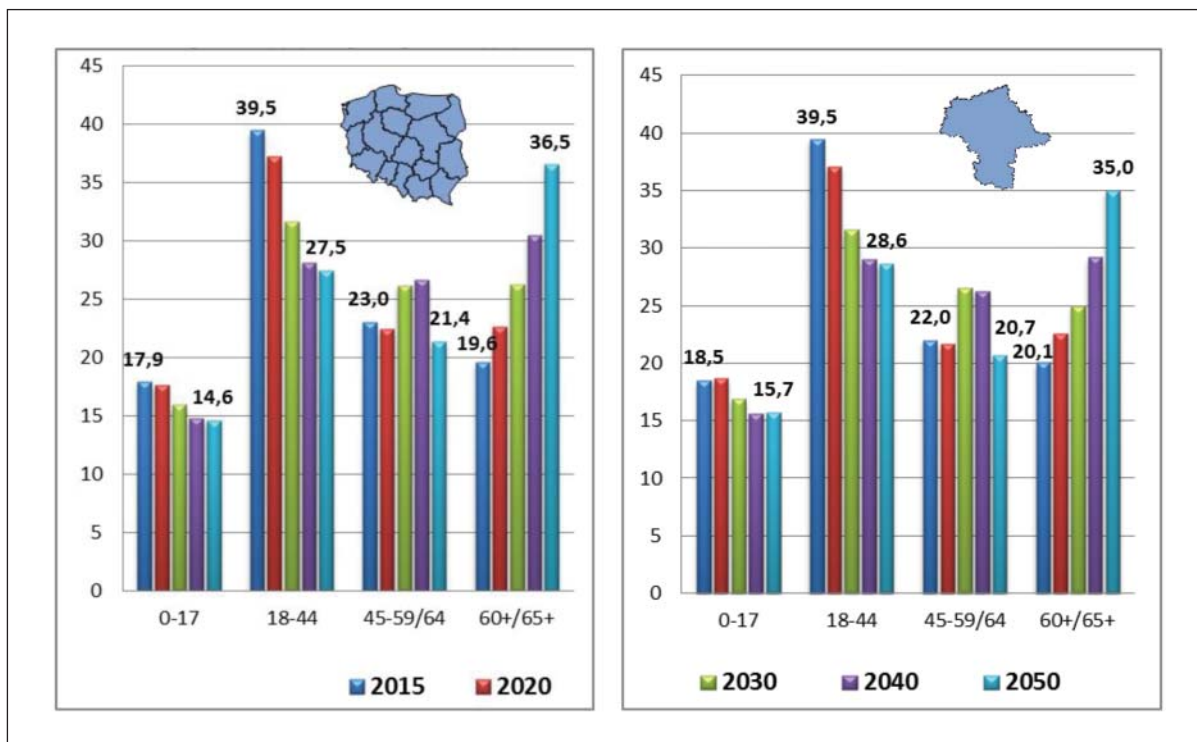
Wykres 70. Prognoza odsetka ludności Polski i województwa mazowieckiego w wieku poprodukcyjnym, produkcyjnym i przedprodukcyjnym w 2050 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Następuje również duża polaryzacja przestrzenna zjawisk demograficznych oraz wzrost w strukturze urodzeń, udziału urodzeń drugich i trzecich oraz wzrost wieku rodziców. Zgodnie z przyjętymi założeniami prognozy ludności, zmiany w natężeniu urodzeń i zgonów spowodują utrzymanie się na Mazowszu dodat-

Wykres 71. Prognoza odsetka ludności Polski i województwa mazowieckiego w wieku poprodukcyjnym, produkcyjnym i przedprodukcyjnym w 2050 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

niego przyrostu naturalnego (różnica między liczbą urodzeń i zgonów) do 2015 roku. W kolejnych latach przewidywany jest ujemny przyrost naturalny, który z każdym kolejnym rokiem będzie się pogłębiał. Prognozowana nadwyżka zgonów nad urodzeniami w 2050 r. wynosić będzie 16,7 tys.

Zgodnie z definicją – starzenie się populacji oznacza zwiększanie odsetka osób starszych przy jednoczesnym zmniejszaniu odsetka dzieci.

W 2050 r. udział osób starszych w populacji ogółem wynosić będzie 31,3%, czyli o 15,9 punktów procentowych więcej niż w 2013 r. Liczba osób w wieku 65 lat i więcej będzie stanowiła 202,8 % stanu z 2013 r. (w miastach 195,1% i odpowiednio 219,1% na terenach wiejskich).

Odsetek osób w wieku 65 lat i więcej jest nazywany współczynnikiem starości danej populacji i świadczy o intensywności procesu starzenia. Według wyników prognozy najwyższy odsetek ludności w wieku 65 lat i więcej wystąpi w podregionie radomskim (34,5%) i plockim (34,1%), najniższy natomiast w podregionie warszawskim wschodnim (28,7%) oraz warszawskim zachodnim (30,0%).

Wykresy 71 obrazują sytuację w zakresie zwiększania się na przestrzeni najbliższych dziesięcioleci odsetka ludności w wieku powyżej 65 lat w Polsce i w województwie mazowieckim.

Również oczekiwana średnia długość życia ulegnie do 2050 roku zwiększeniu u kobiet z 82 lat do 88 lat, natomiast u mężczyzn z 74 lat do 82 lat (wykres 72).

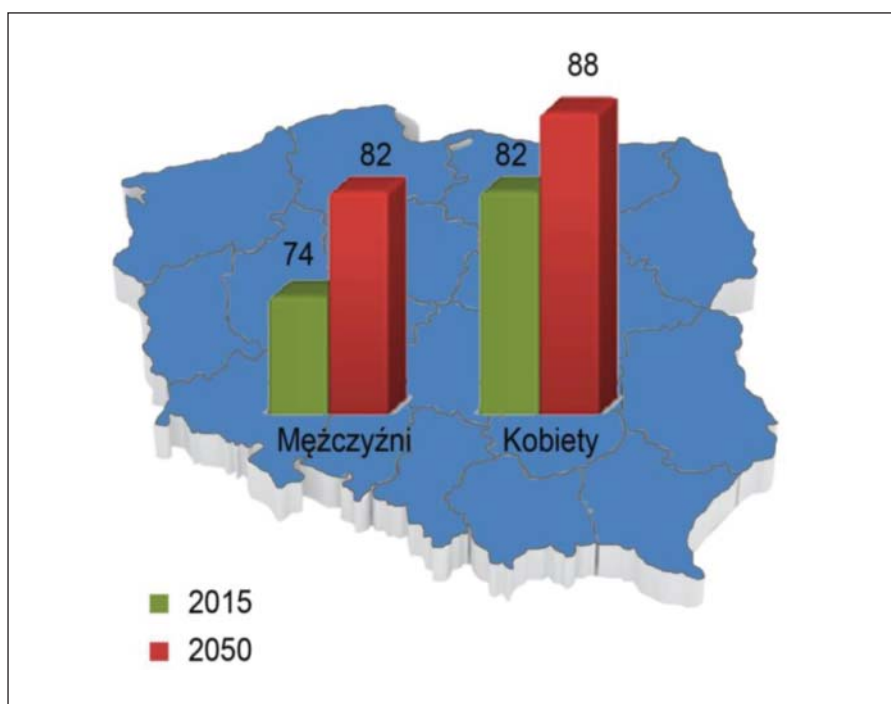
Powyższe prognozy obrazuje piramida demograficzna ludności województwa mazowieckiego w 2000 roku oraz symulacja zjawisk demograficznych na 2050 rok (wykres 73).

Zwiększone zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarską wynika zarówno z opisanych powyżej, nieuchronnych zjawisk demograficznych, jak również z problemów zdrowotnych społeczeństwa i konieczności zintensyfikowania działań w zakresie promowania zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Przytoczone dane wyraźnie wskazują na konieczność odbudowy profesjonalnej opieki pielęgniarskiej nad dziećmi w środowisku nauczania i wychowania, gdzie niezbędne są działania zapobiegające chorobom u dzieci, w tym narastającemu problemowi nadwagi i otyłości (dotyczy ok. 16% dzieci w wieku 6-19 lat), wadom postawy (u 30-60% dzieci i młodzieży) i próchnicy zębów (ok. 90% dzieci i młodzieży). Należy też wzmocnić kontrolę nad chorobami przewlekłymi występującymi u ok. 25% dzieci: chorobami alergicznymi, astmą oskrzelową, padaczką, cukrzycą, chorobami układu krążenia, chorobami uwarunkowanymi genetycznie. Wczesne wykrycie chorób i zaburzeń rozwojowych u dzieci i młodzieży pozwala na szybkie, a zarazem bardziej skuteczne, podjęcie leczenia.

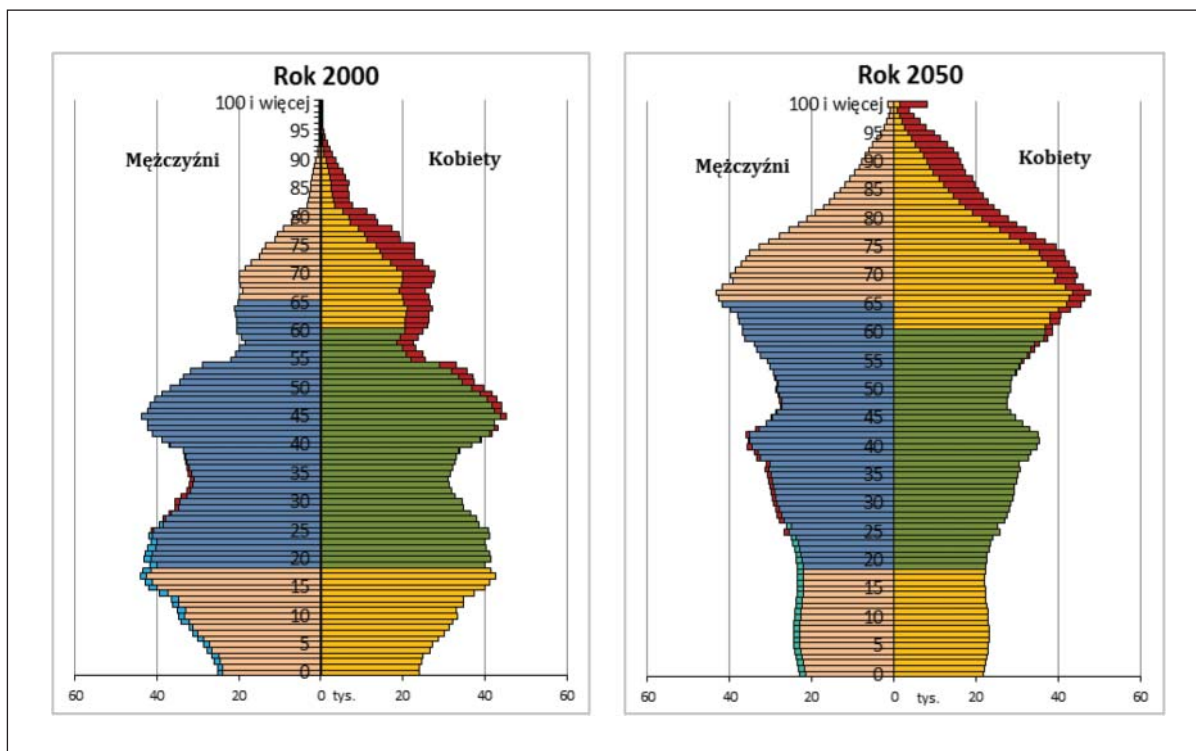
Rola profesjonalnej opieki pielęgniarskiej i realizowanie świadczeń zdrowotnych w trakcie hospitalizacji ma ogromne znaczenie dla skutecznego powrotu do równowagi biopsychospołecznej pacjentów, ale niezbędne jest również reaktywowanie i zapewnienie pacjentom właściwej opieki sprawowanej przez pielęgniarki i położne środowiskowo-rodzinne oraz pielęgniarki opieki długoterminowej jak również zapewnienie opieki paliatywnej w domu pacjenta.

Wykres 72. Oczekiwana długość życia w 2050 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Wykres 73. Piramida demograficzna ludności województwa mazowieckiego w 2000 roku i w 2050 roku

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Zapotrzebowanie na świadczenia zdrowotne realizowane przez pielęgniarki i położne będzie wzrastało. Ze względu na aspekt zdrowotny, ekonomiczny i społeczny w ramach polityki państwa istotne jest, żeby priorytetem było podjęcie decyzji finansowych i organizacyjnych mających na celu zahamowanie narastającego deficytu kadr i zapewnienie opieki pielęgniarskiej we wszystkich niezbędnych zakresach i na każdym etapie życia człowieka.

WNIOSKI I REKOMENDACJE

Zaprezentowany raport o stanie pielęgniarstwa w województwie mazowieckim przedstawiony na tle sytuacji w Polsce dokumentuje ogromny i niedoceniany kapitał tkwiący w ponad 300-tysięcznej grupie zawodowej pielęgniarek i położnych. Pielęgniarstwo stanowi wyodrębnioną i fundamentalną część systemu opieki zdrowotnej. Wypełniając swoją misję w istotny sposób przyczynia się do realizacji celów zabezpieczania społeczeństwa w kompleksowe świadczenia zdrowotne.

Pielęgniarki obejmują opieką wszystkich ludzi – zdrowych, chorych, niepełnosprawnych, we wszystkich grupach wiekowych i społecznych oraz we wszystkich podmiotach leczniczych. Żadne urządzenie nie jest w stanie zastąpić empatii, troskliwości, współczucia oraz zapewnić fachowej opieki pielęgniarskiej w niesieniu ulgi w chorobie, cierpieniu i w czasie umierania. Każdego dnia tysiącom osób udzielana jest profesjonalna opieka pielęgniarska – każde uratowanie życia i wyzdrowienie nie mogłoby się odbyć bez realizacji procesu pielęgnowania oraz udziału pielęgniarek i położnych w procesie diagnozowania, leczenia i rehabilitacji.

Potencjał tkwiący w pielęgniarkach i położnych należy docenić i stworzyć mechanizmy do jego wykorzystania, tym bardziej, że zapotrzebowanie na opiekę pielęgniarską będzie wzrastało w tempie zmian demograficznych i epidemiologicznych, czynników ekonomiczno-kulturowych czy chociażby zmian legislacyjnych dotyczących systemu ochrony zdrowia. Problem narastającego deficytu kadry pielęgniarskiej jest mocno akcentowany na niwie międzynarodowej i staje się priorytetem działań dla rządów wielu krajów. Należy mieć nadzieję, że również w Polsce problem ten zostanie dostrzeżony.

Zaprezentowana w raporcie analiza dynamiki niekorzystnych zjawisk zachodzących w strukturze zatrudnienia pielęgniarek i położnych w kontekście przewidywanych potrzeb zdrowotnych społeczeństwa polskiego pozwala na wysunięcie wniosku i postulatu pilnego opracowania i wdrożenia strategii na rzecz zabezpieczenia społeczeństwa polskiego w opiekę pielęgniarską i wdrożenia skutecznych mechanizmów legislacyjnych, finansowych i organizacyjnych mających na celu zahamowanie narastającego deficytu kadry pielęgniarskiej, który nieuchronnie doprowadzi do problemów w funkcjonowaniu systemu ochrony zdrowia.

W strategii na rzecz zabezpieczenia społeczeństwa polskiego w opiekę pielęgniarską powinny znaleźć się zdywersyfikowane działania z przypisaniem mechanizmów gwarantujących ich skuteczną realizację. Zarysowany w niniejszym raporcie obraz prognozy deficytu kadry pielęgniarskiej w odniesieniu do licznych zmian w strukturze zatrudnienia i wykształcenia oraz zapotrzebowania na opiekę pielęgniarską, może stanowić źródło informacji do wytyczenia celów i planu ich realizacji. Zabezpieczenie społeczeństwa w świadczenia realizowane przez pielęgniarki i położne już w tej chwili jest niewystarczające i w ciągu najbliższych pięciu lat sytuacja stanie się dramatyczna.

Przedstawiona analiza stanu pielęgniarstwa w Polsce i województwie mazowieckim pozwala na rekomendowanie następujących kierunków działań legislacyjnych, systemowych i organizacyjnych mających na celu zabezpieczenie społeczeństwa w opiekę pielęgniarską.

REKOMENDOWANE KIERUNKI DZIAŁAŃ

1. Opracowanie i wdrożenie strategii

Od lat postulowana jest konieczność podjęcia działań mających na celu zahamowanie narastającego deficytu kadry pielęgniarskiej. Raporty, które zostały opracowane w latach ubiegłych, a także raport obecny, jednoznacznie wskazują, że trzeba zacząć działać szybko i skutecznie.

Na podstawie danych przedstawionych w niniejszym opracowaniu, uważam, że niezbędne jest pilne opracowanie spójnego i konstruktywnego planu strategicznego dla ratowania pielęgniarstwa polskiego. Strategia musi jasno i precyzyjnie określać wymierny cel strategiczny oraz cele operacyjne i ścieżkę konkretnych działań z przypisaniem terminów, źródeł finansowania oraz instytucji odpowiedzialnych za ich realizację.

Plan powinien powstać na szczeblu rządowym dla całego kraju a następnie być implementowany i uszczegóławiany w poszczególnych województwach zależnie od specyfiki problemów w nich występujących. Strategia musi powstać pod egidą Ministerstwa Zdrowia i współpracy ze wszystkimi instytucjami mogącymi mieć wpływ na sukces jej realizacji, w tym przedstawicielami innych ministerstw takich jak Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Ministerstwo Rodziny, Pracy i Spraw Społecznych.

Wspólnie powinny być skonsolidowane siły rządowe i samorządów lokalnych, samorządu pielęgniarek i położnych oraz związków zawodowych, płatnika świadczeń usług medycznych, uczelni wyższych oraz wszelkich innych instytucji i organizacji w celu szybkiego wdrożenia strategii zabezpieczenia społeczeństwa w opiekę pielęgniarską.

2. Cel strategiczny w województwie mazowieckim

Z przedstawionego raportu wynika, że w województwie mazowieckim już dzisiaj deficyt pielęgniarek wynosi ponad 7 000, natomiast położnych ponad 2 000. Do 2020 roku pogłębi się o dodatkowe 4 000 pielęgniarek, a i tak już nieakceptowalny wskaźnik liczby pielęgniarek na 1 000 mieszkańców spadnie z 4,97 do poziomu 4,20. Sytuację zabezpieczenia społeczeństwa w opiekę pielęgniarską ratują same pielęgniarki – 28% z nich podejmuje dodatkową pracę w innych podmiotach leczniczych.

W 2016 roku było jedynie 540 absolwentów studiów I stopnia i 326 studiów II stopnia, z czego niespełna 500 podjęło zatrudnienie w wyuczonym zawodzie. Jest to liczba czterokrotnie mniejsza niż roczne zapotrzebowanie na absolwentów studiów pielęgniarskich w województwie mazowieckim.

Na podstawie danych przedstawionych w raporcie proponuję w województwie mazowieckim przyjąć następujący cel strategiczny:

Zahamowanie deficytu kadry pielęgniarskiej poprzez zwiększenie kształcenia pielęgniarek, tak aby w latach 2017-2019 szkoły wyższe opuszczało i podejmowało zatrudnienie rocznie przynajmniej 1 000 absolwentów, a 2 000 rocznie w latach 2020-2035.

Zaproponowany cel jest realny, uwzględnia bowiem fakt, iż nie da się już zwiększyć liczby studentów studiów pielęgniarskich kończących studia w latach 2017-2019.

Należy jednocześnie podjąć działania zachęcające absolwentów do podejmowania pracy w zawodzie.

Przy podjęciu zdywersyfikowanych działań, docelowo w 2020 roku liczba absolwentów powinna wynosić 2 000 rocznie. Oznacza to, że w październiku 2017 roku studia pielęgniarskie I stopnia podjąć musi 2 000 studentów.

Z przedstawionych w raporcie danych wynika, że w 2018 roku nastąpi załamanie systemu opieki zdrowotnej poprzez brak możliwości zapewnienia pacjentom opieki pielęgniarskiej.

W 2018 roku, w związku z nabyciem praw emerytalnych, odejdzie z zawodu 3 500 pielęgniarek, czego nie zrekompensują zatrudnieni absolwenci studiów pielęgniarskich. Sytuację mogą jedynie uratować same pielęgniarki podejmując pracę w kilku podmiotach leczniczych jednocześnie, ale odbywać się to będzie kosztem ich zdrowia i ryzyka narażania siebie i pacjentów na niebezpieczeństwo.

Proponuję następujące hasło do podjęcia działań zmierzających do zrównoważenia deficytu pielęgniarek w województwie mazowieckim:

ABSOLWENCI 1 000 PLUS

3. Zwiększenie finansowania sektora ochrony zdrowia

Bez zwiększenia nakładów finansowych na sektor ochrony zdrowia nie odniosą zamierzonych efektów żadne zmiany systemowe i nie poprawi się sytuacja pracowników medycznych. Według raportu Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD) „Health at a Glance 2015” pod względem %PKB przeznaczanego na opiekę zdrowotną Polska plasuje się na 36. spośród 44 miejsc. Poziom wydatków na opiekę zdrowotną w państwach OECD jest zróżnicowany. Średnia nakładów per capita wynosi 3 453 dolary. Najwięcej przeznaczają Stany Zjednoczone – 8 713 dolarów, a najmniej Indie – 215. W Polsce nakłady na opiekę zdrowotną wynoszą 1 530 dolarów na obywatela.

Podniesienie nakładów na ochronę zdrowia jest konieczne. Bez tego zarządzający podmiotami leczniczymi nie poradzą sobie z narastającymi problemami w zakresie możliwości zapewnienia niezbędnych zasobów, w tym kadry pielęgniarskiej.

4. Pozyskanie interesariuszy

Potencjał tkwiący w pielęgniarstwie i jego fundamentalna rola w systemie ochrony zdrowia nie zawsze, jak dotąd, była przez wszystkich dostrzegana i doceniana. Biorąc pod uwagę doskonałe przygotowanie zawodowe oraz etos wynikający z tradycji pielęgniarstwa, prestiż zawodu pielęgniarki winien być w odczuciu społecznym bardzo wysoki. Nie do końca jednak tak jest.

Wizerunek kreowany przez media nie zawsze wpływa korzystnie na status społeczno-zawodowy pielęgniarek. Ma to negatywne konsekwencje i znajduje odzwierciedlenie w niewłaściwym postrzeganiu tego zawodu przez młodzież wybierającą kierunek studiów.

Przyczyny ignorowania przez decydentów problemów, z jakimi muszą się borykać pielęgniarki, są złożone i uwarunkowane wieloma czynnikami, jednak permanentne niedocenywanie tego zawodu negatywnie wpływa na same pielęgniarki, powodując ich frustrację.

Wizerunek pielęgniarstwa ulega transformacji w czasie, ale dla zahamowania procesu pauperyzacji zawodu niezbędne jest zaangażowanie i współdziałanie instytucji rządowych, samorządowych, uczelni wyższych oraz różnych instytucji i organizacji. Nie bez znaczenia jest również pozyskanie do współpracy

organizacji zrzeszających pacjentów. Spadek liczby pielęgniarek najbardziej uderzy bowiem w pacjentów wymagających stałej, fachowej opieki.

5. Zweryfikowanie systemu kształcenia pielęgniarek

Kształcenie pielęgniarek na poziomie akademickim bezwzględnie musi zostać utrzymane. Filar systemu opieki pielęgniarskiej powinny stanowić pielęgniarki kształcone na studiach I i II stopnia, z jasno określonymi i rozszerzonymi uprawnieniami zawodowymi.

Kształcenie na poziomie studiów wyższych daje solidne podstawy zarówno do realizacji funkcji zawodowych, jak i dalszych możliwości rozwoju. Obecnie możemy zaobserwować brak korelacji pomiędzy wysokimi kwalifikacjami pielęgniarek a pracą, gdzie występują problemy z realizacją zadań i zawężenie uprawnień zawodowych. Jest to jedna z przyczyn braku satysfakcji z wykonywania zawodu pielęgniarki.

Przepisy prawne powinny zagwarantować wyodrębniony tylko dla tego zawodu zakres zadań i uprawnień do samodzielnej realizacji. Jeśli bowiem przedstawiciele innych zawodów medycznych mogą wykonywać te same czynności co pielęgniarki, to pod znakiem zapytania stoi autonomia zawodowa pielęgniarek.

Jednym z głównych działań operacyjnych w województwie mazowieckim, mającym na celu stworzenie mechanizmów zwiększenia liczby studentów, powinna być, prowadzona w szkołach średnich, kampania informacyjna zachęcająca maturzystów do podjęcia kształcenia na studiach pielęgniarskich. Jednocześnie niezbędne jest zwiększenie liczby miejsc na obecnie prowadzonych studiach pielęgniarskich oraz pozyskanie nowych szkół wyższych kształcących na kierunku pielęgniarskim.

Optymalnym rozwiązaniem strategicznym podjętym przez państwo byłoby subsydiowanie studiów pielęgniarskich. Młodzież, mając dofinansowywane studia, chętniej podjęłaby kształcenie w zawodzie pielęgniarki, a dodatkowo stworzone mechanizmy i perspektywy rozwoju zawodowego spowodowałyby chęć zatrudnienia się w wyuczonym zawodzie i pozostanie w kraju.

6. Zapewnienie zatrudnienia absolwentów

W województwie mazowieckim niespełna połowa absolwentów studiów pielęgniarskich podejmuje zatrudnienie w wyuczonym zawodzie. W skali kraju może ona wynosić niespełna 1/3 absolwentów studiów pielęgniarskich. Według danych znajdujących się w Centralnym Rejestrze Pielęgniarek i Położnych w ciągu ostatnich 10 lat z Polski wyemigrowało 20 tysięcy pielęgniarek. Jedną z przyczyn narastającego deficytu pielęgniarek na rynku pracy jest problem braku mechanizmów finansowo-organizacyjnych, które spowodowałyby wejście do systemu ochrony zdrowia odpowiedniej grupy absolwentów.

Jednym z rozwiązań zachęcających absolwentów do podjęcia pracy a pracodawców do zatrudnienia byłoby finansowanie przez państwo chociaż pierwszego roku pracy zawodowej. Optymalnym rozwiązaniem byłoby stworzenie przez rząd miejsc rezydenckich na czas uzyskania specjalizacji przez pielęgniarki. Takie rozwiązanie funkcjonuje w grupie zawodowej lekarzy i przynosi wymierne efekty.

7. Zagwarantowanie motywującego poziomu wynagrodzeń

Pauperyzacja zawodów pielęgniarki i położnej jest jedną z głównych przyczyn wpływających na obecny kryzys w pielęgniarstwie. Według opublikowanego w 2014 roku przez GUS opracowania z „Struktura wynagrodzeń według zawodów” przeciętne wynagrodzenie brutto lekarzy wyniosło 7 040,55 zł, analityków systemowych i programistów 7 189,85 zł, inżynierów elektrotechnologii 6 832,24 zł, nauczycieli szkół podstawowych 4 191,28 zł a ratowników medycznych 3 854,54 zł. Najniższe wynagrodzenie uzyskały położne 3 372,22 zł oraz pielęgniarki 3 400,31 zł.

Taki poziom wynagrodzeń nie sprzyja podejmowaniu studiów pielęgniarskich, a po ich ukończeniu podejmowaniu pracy w zawodzie, tym bardziej, że młodzi absolwenci szkół zarabiają o wiele mniej. Budzi to niezadowolenie pielęgniarek i położnych i doprowadza do niewystarczającej liczby pielęgniarek w podmiotach leczniczych, co w konsekwencji prowadzi do konieczności pracy w obniżonych obsadach kadrowych.

Równoległe z wysokimi kwalifikacjami, tak cenionymi przez zagranicznych pracodawców, pojawia się u pielęgniarek wzrost oczekiwań zawodowych opartych nie tylko na szacunku i uznaniu, ale również na satysfakcjonującym wynagrodzeniu.

Potrzeba zapewnienia opieki pielęgniarskiej w Polsce wymaga szczególnych rozwiązań systemowych dla tej grupy zawodowej. W tym zakresie powinny być podjęte decyzje strategiczne na poziomie kraju gwarantujące wzrost wynagrodzeń obecnie zatrudnionych, jak również określić wynagrodzenie dla absolwentów studiów pielęgniarskich zachęcające do podjęcia pracy w wyuczonym zawodzie. Analogicznie jak w innych krajach europejskich pielęgniarka wchodząca do zawodu po studiach I stopnia powinna zarabiać minimum dwie średnie krajowe, co oznacza 4 000,00 zł miesięcznie brutto. Pielęgniarki z określonymi kwalifikacjami – studiami II stopnia, specjalizacjami – powinny zarabiać proporcjonalnie więcej i mieć zagwarantowany awans kompetencyjny. Skutki braku takich decyzji będą bardziej odczuwalne społecznie, niż ich podjęcie w odpowiednim czasie i ustalenie harmonogramu wzrostu płac, co przyczyni się w sposób wymierny do oparowania kryzysu kadrowego w pielęgniarstwie.

8. Poprawienie warunków pracy

Poprawienie szeroko rozumianych warunków pracy pielęgniarek jest jednym z głównych gwarantów pozyskania nowej kadry i utrzymania oraz wzrostu poziomu zatrudnienia. Od lat jednym z najważniejszych postulatów było ustalenie zasad i reguł optymalnego czasu pracy, w tym także ograniczeniu lub wyeliminowaniu zjawiska wieloetatowości, które powoduje, że pielęgniarki pracują w ogromnym obciążeniu psychofizycznym. Zapewnienie odpowiednich warunków pracy to również zapewnienie optymalnych norm zatrudnienia. Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Zdrowia mówi jedynie o minimalnych normach zatrudnienia i zawiera wiele luk metodologicznych. Legislacja w tym zakresie powinna być uproszczona i nie wymagająca subiektywnego monitorowania i oceny realizowanych zadań. Zawody pielęgniarki i położnej są jedynymi w Polsce, które mają takie uregulowania i, jak wiemy, nie jest to gwarantem optymalizacji zatrudnienia. Normy zatrudnienia powinny zawierać jasno określone wytyczne co do liczby pacjentów, którzy mogą być pod opieką pielęgniarki w danych oddziałach szpitalnych lub realizacji konkretnych procedur medycznych we wszystkich podmiotach leczniczych bez względu na formę prawną działalności w przypadku udzielania świadczeń finansowanych ze środków publicznych. Ustalenie liczby niezbędnej kadry powinno wynikać ze specyfiki danego podmiotu, stanu pacjentów, realizowanych przez pielęgniarkę świadczeń zdrowotnych i pracy personelu wspomagającego realizację procesu pielęgnowania.

W sytuacji braku pielęgniarek jednym z niezbędnych rozwiązań jest maksymalne odciążenie ich od wykonywania zadań i czynności, które nie wymagają tak szerokich kompetencji zawodowych. Jednym z rozwiązań jest zintensyfikowanie kształcenia opiekunów medycznych, którzy mogliby odciążyć pielęgniarki w prostych czynnościach higienicznych czy transportowych, co znacznie usprawniłoby pracę i zracjonalizowało wykorzystanie wykwalifikowanej kadry pielęgniarskiej.

Należy również zaznaczyć, że pielęgniarki nie tylko obciążone są koniecznością prowadzenia kompleksowej dokumentacji medycznej, ale również podejmują się wykonywania zadań, które powinien wykonywać pozostały personel medyczny. Niezbędne jest również doposażenie placówek medycznych w sprzęt ułatwiający wykonywanie czynności pielęgnacyjnych i realizację różnych zadań opiekuńczych.

9. Zagwarantowanie kształcenia podyplomowego

Pielęgniarki i położne po uzyskaniu prawa wykonywania zawodu powinny mieć jasno określony przepisami zakres uprawnień zawodowych. Powinny wiedzieć, jakie konkretnie procedury medyczne mogą samodzielnie wykonywać i jakie środki farmaceutyczne samodzielnie podawać pacjentom, przy czym wykonywanie tych czynności nie powinno być obwarowane koniecznością ukończenia dodatkowych kursów.

Zagwarantowanie kształcenia podyplomowego jest istotnym elementem rozszerzania kompetencji zawodowych i wymogiem ustawowym. Niezbędne jest jasne określenie kompetencji zawodowych pielęgniarek i położnych po ukończeniu konkretnej formy doskonalenia zawodowego. Kształcenie podyplomowe powinno gwarantować rozwój połączony z nadaniem dalszych uprawnień zawodowych i być skorelowane z awansem zawodowym oraz finansowym pielęgniarek i położnych.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w latach 2008-2016 w Polsce

Tabela 2. Liczba, rok urodzenia i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Tabela 3. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2005-2016

Tabela 4. Liczba i rok urodzenia zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Tabela 5. Liczba zarejestrowanych położnych w okręgowych izbach pielęgniarek i położnych województwa mazowieckiego w latach 2005-2016

Tabela 6. Liczba i wiek zarejestrowanych położnych w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Tabela 7. Liczba i struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

Tabela 8. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2012-2016

Tabela 9. Liczba pracujących pielęgniarek w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Tabela 10. Ogółem pracujący, liczba pielęgniarek zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy, liczba pielęgniarek zatrudnionych na pełnym etacie oraz liczba i odsetek pielęgniarek zatrudnionych w kilku miejscach pracy

Tabela 11. Liczba pracujących położnych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Tabela 12. Liczba pracujących w podmiotach leczniczych w województwie mazowieckim z podziałem na zawody medyczne

Tabela 13. Liczba pracujących w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej wykonujących różne zawody medyczne w województwie mazowieckim

Tabela 14. Liczba pielęgniarek z wykształceniem wyższym i średnim zatrudnionych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego

Tabela 15. Liczba zatrudnionych w województwie mazowieckim pielęgniarek z wyższym wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Tabela 16. Liczba pielęgniarek ze średnim wykształceniem medycznym posiadających specjalizację w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego

Tabela 17. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego pielęgniarek posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Tabela 18. Wykształcenie położnych zatrudnionych w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego

Tabela 19. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych z wyższym wykształceniem medycznym posiadających tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Tabela 20. Liczba zatrudnionych na terenie województwa mazowieckiego położnych ze średnim wykształceniem medycznym posiadających tytuł specjalisty w danej dziedzinie pielęgniarstwa

Tabela 21. Liczba położnych ze średnim wykształceniem medycznym posiadających ukończony kurs kwalifikacyjny w danej dziedzinie pielęgniarstwa zatrudnionych w województwie mazowieckim

Tabela 22. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów pielęgniarskich, stwierdzonych praw wykonywania zawodu pielęgniarki, zatrudnionych absolwentów, skreśleń, wygaszeń, zgłoszeń zaprzestania wykonywania zawodu oraz wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach w Polsce

Tabela 23. Liczba absolwentów poszczególnych uczelni studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2017 w województwie mazowieckim

Tabela 24. Liczba studentów studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w rocznikach 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017 w województwie mazowieckim

Tabela 25. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów na kierunku położnictwo, stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej, zatrudnionych absolwentów, skreśleń, wygaszeń, zgłoszeń zaprzestania wykonywania zawodu oraz wydanych zaświadczeń o kwalifikacjach w Polsce

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba stwierdzonych praw wykonywania zawodu w Polsce w latach 2005-2015

Wykres 2. Średnia wieku zatrudnionych i zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w 2016 roku

Wykres 3. Średnia wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2008-2016

Wykres 4. Liczba zarejestrowanych pielęgniarek w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w latach 2005-2016

Wykres 5. Liczba i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

Wykres 6. Liczba i przedziały wieku zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Wykres 7. Liczba i wiek zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

Wykres 8. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Wykres 9. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce, w województwie mazowieckim oraz w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Wykres 10. Linia trendu liczby i wieku pielęgniarek zarejestrowanych w Polsce w województwie mazowieckim

Wykres 11. Liczba zarejestrowanych położnych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych w latach 2005-2016

Wykres 12. Procentowa struktura wieku zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

Wykres 13. Liczba i wiek zarejestrowanych położnych i pielęgniarek w województwie mazowieckim

Wykres 14. Trend w liczbie zatrudnionych pielęgniarek i położnych w Polsce w latach 2012-2016

Wykres 15. Liczba zatrudnionych pielęgniarek na podstawie stosunku pracy i innych form zatrudnienia w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 roku

Wykres 16. Ogółem pracujący, liczba pielęgniarek zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy oraz liczba pielęgniarek zatrudnionych na pełnym etacie

Wykres 17. Liczba pielęgniarek (z ogółu zatrudnionych) pracujących w kilku miejscach pracy w latach 2005-2015 na terenie województwa mazowieckiego

Wykres 18. Linia trendu wieku zatrudnionych pielęgniarek w Polsce i w województwie mazowieckim

Wykres 19. Liczba zatrudnionych położnych na podstawie stosunku pracy i innych form zatrudnienia w podmiotach leczniczych województwa mazowieckiego w 2015 r.

Wykres 20. Liczba położnych zatrudnionych w województwie mazowieckim, wskazujących jeden podmiot leczniczy jako główne miejsce pracy oraz liczba położnych zatrudnionych na pełnym etacie

Wykres 21. Linia trendu wieku zatrudnionych położnych w Polsce i w województwie mazowieckim

Wykres 22. Liczba pracujących w różnych grupach zawodowych w województwie mazowieckim

Wykres 23. Osoby wykonujące zawód medyczny w ambulatoryjnej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 24. Liczba pielęgniarek, położnych i lekarzy pracujących w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 25. Liczba pracujących pielęgniarek (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 26. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2014-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 27. Liczba zatrudnionych pielęgniarek i położnych (w osobach) w podstawowej opiece zdrowotnej w latach 2004-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 28. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek i położnych w województwie mazowieckim

Wykres 29. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w Polsce

Wykres 30. Liczba zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim

Wykres 31. Różnica pomiędzy liczbą zatrudnionych a zarejestrowanych pielęgniarek w województwie mazowieckim urodzonych w danych latach

Wykres 32. Dysproporcje pomiędzy liczbą zatrudnionych a zarejestrowanych położnych w województwie mazowieckim

Wykres 33. Odsetek niezatrudnionych w stosunku do zarejestrowanych położnych w przedziałach wiekowych w województwie mazowieckim

Wykres 34. Liczba pielęgniarek posiadających wykształcenie wyższe, w tym tytuł magistra pielęgniarstwa, oraz wykształcenie średnie, pracujących w latach 2000-2015 w województwie mazowieckim

Wykres 35. Liczba szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i dokształcających ukończonych przez pielęgniarki na terenie województwa mazowieckiego w latach 2002-2015

Wykres 36. Liczba ukończonych specjalizacji przez pielęgniarki w danej dziedzinie pielęgniarstwa w województwie mazowieckim

Wykres 37. Liczba świadczących usługi w zakresie pielęgniarstwa położniczego posiadających wykształcenie wyższe, w tym tytuł magistra położnictwa, i wykształcenie średnie w województwie mazowieckim

Wykres 38. Liczba szkoleń specjalizacyjnych oraz kursów kwalifikacyjnych, specjalistycznych i dokształcających ukończonych przez położne w województwie mazowieckim

Wykres 39. Liczba ukończonych specjalizacji przez położne w danej dziedzinie pielęgniarstwa w województwie mazowieckim

Wykres 40. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce i w województwie mazowieckim

Wykres 41. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne do 2026 roku w województwie mazowieckim z wyszczególnieniem zarejestrowanych pielęgniarek w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarstwa i położnych oraz struktura procentowa w stosunku do pozostałych województw

Wykres 42. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Wykres 43. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim

Wykres 44. Liczba pielęgniarek nabywających uprawnienia emerytalne w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarstwa i położnych województwa mazowieckiego w latach 2017-2035

Wykres 45. Liczba położnych nabywających uprawnienia emerytalne w latach 2017-2035 w Polsce, w województwie mazowieckim oraz zarejestrowanych w Warszawskiej Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych

Wykres 46. Liczba położnych nabywających uprawnienia emerytalne w poszczególnych okręgowych izbach pielęgniarstwa i położnych województwa mazowieckiego w latach 2017-2035

Wykres 47. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów pielęgniarstwa I i II stopnia oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu pielęgniarki w Polsce

Wykres 48. Liczba absolwentów studiów pielęgniarstwa, którym stwierdzono prawo wykonywania zawodu pielęgniarki w Polsce w latach 2008-2015

Wykres 49. Liczba absolwentów studiów I stopnia (licencjackich) na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2016 oraz planowana w 2017 roku w województwie mazowieckim

Wykres 50. Średnia liczba studentów na poszczególnych uczelniach w województwie mazowieckim na studiach licencjackich na kierunku pielęgniarstwo – roczniki: 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Wykres 51. Liczba absolwentów poszczególnych uczelni na studiach magisterskich na kierunku pielęgniarstwo w latach 2005-2017 w województwie mazowieckim

Wykres 52. Liczba studentów szkół wyższych w województwie mazowieckim na studiach magisterskich na kierunku pielęgniarstwie – roczniki: 2014/2015, 2015/2016 oraz 2016/2017

Wykres 53. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej w Polsce

Wykres 54. Liczba zarejestrowanych w CRPiP absolwentów studiów I i II stopnia na kierunku położnictwo oraz stwierdzonych praw wykonywania zawodu położnej w Polsce

Wykres 55. Liczba absolwentów studiów I stopnia (licencjackich) i II stopnia (magisterskich) na kierunku położnictwo w latach 2005-2017 na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Wykres 56. Liczba studentów studiów I stopnia (licencjackich) i II stopnia (magisterskich) na kierunku położnictwo w latach 2014-2017 na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Wykres 57. Deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2011-2040 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 58. Narastający deficyt zatrudnionych pielęgniarek w latach 2016-2040 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Wykres 59. Prognoza liczby pielęgniarek aktywnych zawodowo w latach 2016-2040 w Polsce dokonana na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 60. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców w Polsce i w województwie mazowieckim oraz w innych krajach Europy

Wykres 61. Deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 62. Narastający deficyt zatrudnionych pielęgniarek w poszczególnych przedziałach lat 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 63. Optymistyczna prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 64. Prognoza liczby zatrudnionych pielęgniarek w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Wykres 65. Wskaźnik zatrudnienia pielęgniarek na 1000 mieszkańców w województwie mazowieckim w latach 2015-2035

Wykres 66. Deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 67. Narastający deficyt liczby zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w Polsce na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Wykres 68. Deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnianych absolwentek

Wykres 69. Liczba pracujących i narastający deficyt zatrudnionych położnych w latach 2017-2035 w województwie mazowieckim na podstawie symulacji odchodzących na emeryturę oraz zatrudnionych absolwentek

Wykres 70. Prognoza odsetka ludności Polski i województwa mazowieckiego w wieku poprodukcyjnym, produkcyjnym i przedprodukcyjnym w 2050 roku

Wykres 71. Prognoza odsetka ludności Polski i województwa mazowieckiego w wieku poprodukcyjnym, produkcyjnym i przedprodukcyjnym w 2050 roku

Wykres 72. Oczekiwana długość życia w 2050 roku

Wykres 73. Piramida demograficzna ludności województwa mazowieckiego w 2000 roku i w 2050 roku

Województwo mazowieckie w liczbach

PIELĘGNIARKI	POŁOŻNE	OPIS
41 349	4 704	Liczba zarejestrowanych
26 602	2 994	Liczba zatrudnionych w podmiotach leczniczych
64%	64%	Odsetek zatrudnionych spośród zarejestrowanych
47%	54%	Odsetek niezatrudnionych spośród zarejestrowanych w grupie wiekowej do 30 lat
12 390	1 424	Posiadane wykształcenie wyższe
3 491	464	Posiadany tytuł magistra w wykonywanym zawodzie
14 212	1 570	Posiadane wykształcenie średnie medyczne
3 720	236	Posiadany tytuł specjalisty w danej dziedzinie
22 446	2 820	Prognozowana liczba zatrudnionych w 2020 roku
14 513	2 321	Prognozowana liczba zatrudnionych w 2030 roku
28%	83%	Odsetek zatrudnionych pracujących dodatkowo w innym podmiocie leczniczym
7 460	2 470	Deficyt w liczbach bezwzględnych na dzień 1 stycznia 2017 roku
4160	174	Prognozowany deficyt dodatkowo do 2020 roku
3 498	310	Nabycie praw emerytalnych do końca 2018 roku
6 156	574	Nabycie praw emerytalnych do 2020 roku
36%	29%	Osiągnięcie wieku emerytalnego w ciągu najbliższych 10 lat
57%	52%	Zatrudnione w wieku 50 lat i więcej
11%	16%	Zatrudnione w wieku 40 lat i mniej
51,16	48,23	Średnia wieku zarejestrowanych
50,51	49,68	Średnia wieku zatrudnionych
54	54	Mediana lat
4,97	0,56	Wskaźnik zatrudnienia na 1000 mieszkańców w 2015 roku
4,20	0,53	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia na 1000 mieszkańców w 2020 roku
2,71	0,49	Prognozowany wskaźnik zatrudnienia na 1000 mieszkańców w 2030 roku
1000	100	Roczny deficyt absolwentów podejmujących zatrudnienie
4,5 raza	4 razy	Niedobór absolwentów
2018	2020	Rok załamania się systemu opieki pielęgniarskiej